

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Valtiovarainministeriön tilinpäätös 2014

Toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat

Valtiovarainministeriön raportti – 10/2015

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Snellmaninkatu 1 A
PL 28
00023 VALTIONEUVOSTO

Puhelin

0295 16001

Telefaksi

(09) 160 33123

Internet

www.vm.fi

Julkaisun tiedustelut

VM/Kehittämisen- ja hallintotoiminto,
puh. 02955 30282

Taitto

Pirkko Ala-Marttila/VNHY-Julkaisu- ja tuotantotiimi

ISBN: 978-952-251-654-1 (pdf)

Helsinki 2015

Sisältö

1	Toimintakertomus	5
1.1	Johdon katsaus.....	5
1.2	Ministeriön toimintaperusta.....	7
1.3	Vaikuttavuus.....	7
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus.....	7
1.3.1.1	Julkisen talouden kestävä rahoituksen turvaaminen.....	7
1.3.1.2	Suotuisien puitteiden luominen talouskasvulle.....	11
1.3.1.3	Finanssipolitiikan ohjausmekanismien vahvistaminen.....	16
1.3.1.4	Valtionhallinto toimii joustavana verkostona.....	19
1.3.1.5	Hallinnon ohjausjärjestelmien saumaton yhteen toimivuus.....	20
1.3.1.6	Julkisten palvelujen ja niiden asiakaslähtöisyyden turvaaminen sekä hallinnon rakenteiden uudistaminen.....	22
1.3.1.7	ICT on julkisten palvelujen strateginen voimavara ja tukee palveluja ja hallintoa.....	23
1.3.1.8	Viestintä.....	26
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	26
1.4	Toiminnallinen tuloksellisuus.....	27
1.4.1	Toiminnan tuottavuus.....	28
1.4.2	Toiminnallinen taloudellisuus.....	30
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus.....	31
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta.....	32
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	32
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu.....	32
1.6	Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen.....	32
1.6.1	Henkilöstön määrä ja ikärakenne.....	33
1.6.2	Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen.....	34
1.6.3	Henkilöstökulut.....	35
1.6.4	Työhyvinvointi.....	36
1.7	Tilinpäätösanalyysi.....	36
1.7.1	Rahoituksen rakenne.....	36
1.7.2	Talousarvion toteutuminen.....	37
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	40
1.7.4	Tase.....	41

1.8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	42
1.9	Arviointien tulokset	42
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	42
2	Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot	43
2.1	Talousarvion toteutumalaskelma.....	43
2.2	Tuotto- ja kululaskelma.....	49
2.3	Tase.....	50
2.4	Liitetiedot	52
3	Allekirjoitukset	65

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Talouden tilannekuva

Kansainvälisen talouden kehittyminen on viime aikoina ollut kaksijakoista. Yhdysvalloissa ja Iso-Britanniassa kasvunäkymät ovat hyvät ja kuluvana vuonna molempien maiden kasvu tulee olemaan aikaisempia vuosia nopeampaa. Kiinan kasvu vaimenee ja jää lähivuosien aikana alle totutun kasvuvauhdin. Euroalueen tilanteen taas arvioidaan jatkuvan vaisuna. Kuluvana vuonna kasvua kertyy Euroalueella vain prosentin verran. Ruotsissa kasvu jatkuu euroaluetta nopeampana.

Edelleen jatkuvan epävakaa tilanteen johdosta sekä Ruplan ulkoisen arvon alenemisen että energian hinnan alenemisen johdosta Venäjän talous ei kasva kuluvana vuonna lainkaan ja seuraavien kahden vuoden aikana sen arvioidaan supistuvan. Kehitys heijastuu Venäjän tuonnin alenemisena ja siten Suomen ja Venäjän välisen kaupan ennustetaan vähenevän seuraavien parin vuoden aikana.

Suomen talouden kohdalla tilanne näyttää edelleen haastavalta. Ennakkotietojen valossa viime vuoden kasvu jää nollan tuntumaan. Kuluvan vuoden kasvu jää myös vaimeaksi. Yksityinen kulutus ei juuri lisäännny, koska kotitalouksien reaalityöjen kehitys on vaimeaa ja työmarkkinoiden yleinen tilanne lisää kuluttajien kokemaa epävarmuutta. Viennin kasvu jää edelleen maailmankaupan kasvua heikommaksi ja siten markkinaosuuksien menettäminen jatkuu. Tuonnin kasvua hidastaa kotimaisen kysynnän vaimeus.

Työmarkkinoiden tilanne heikkenee kuluvan vuoden aikana. Työttömyysasteen arvioidaan nousevan yhdeksän prosentin tuntumaan. Pitkäaikaistyöttömien osuus on nousussa ja siten rakenteellinen työttömyys edelleen yleistyy. Taloudellisen aktiviteetin viriämisestä huolimatta työvoiman kysynnän ja tarjonnan välillä ilmenevät kohtaanto-ongelmat ylläpitävät pitkäaikaistyöttömyyttä.

Suomen julkinen talous on ollut vuodesta 2009 lähtien syvästi alijäämäinen. Ennusteiden mukaan julkisen talouden rahoitusasema kohenee hyvin hitaasti ja julkisen talouden velka suhteessa kokonaistuotantoon nousee korkeammaksi kuin vuosikymmeniin.

Valtion velan määrä kasvoi ja oli nimellisarvoltaan 95,1 miljardia euroa vuoden 2014 lopussa. Uutta lainaa otettiin nettomääräisesti 5,4 miljardia euroa. Nettomääräisesti lainaa otettiin vähemmän kuin eduskunnan hyväksymät valtion talousarviot olisivat edellyttäneet, koska valtion maksuvalmius ei edellyttänyt nettolainanoton toteuttamista talousarvion mukaisesti.

Lähivuosina valtio ja kunnat pysyvät selvästi alijäämäisinä, työeläkesektori on ylijäämäinen ja muut sosiaaliturvarahastot suunnilleen tasapainossa. Julkisyhteisöjen alijäämä pysyy pienempänä kuin 3 prosentin viitearvo suhteessa BKT:hen, mutta velkasuhde ylittää 60 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Poikkeama julkisen talouden rakenteelliselle rahoitusasemalle asetetusta keskipitkän aikavälin tavoitteesta uhkaa revetä merkittäväksi.

Julkisen talouden menot katetaan talouden arvonlisäyksestä perittävillä veroilla ja maksuilla sekä muilla tuloilla. Kasvunäkymät ovat vaikeat, eivätkä julkisen talouden tulot riitä ylläpitämään kaikkia nopeamman talouskasvun varaan rakennettuja julkisen talouden rakenteita ja tehtäviä. Samalla väestön ikärakenteen muutos on myös alkanut kasvattaa ikäsidonnoisia julkisia menoja. Ikäsidonnoisten menojen kasvu jatkuu nopeana vielä kahden vuosikymmenen ajan.

Näissä oloissa finanssi- ja muussa talouspolitiikassa on täytynyt löytää tasapaino kotimaisen kysynnän tukemiseksi yli taantumien, julkisen talouden velkaantumisen taittamiseksi keskipitkällä aikavälillä sekä talouden kasvun edellytysten kohentamiseksi ja julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi pitkällä aikavälillä.

Suomen talouden kohdalla tilanne näyttää edelleen haastavalta. Ennakkotietojen valossa viime vuoden kasvu jää nollan tuntumaan. Kuluvan vuoden kasvu jää myös vaikeaksi. Yksityinen kulutus ei juuri lisääntynyt, koska kotitalouksien reaalityulojen kehitys on vaikeaa ja työmarkkinoiden yleinen tilanne lisää kuluttajien kokemaa epävarmuutta. Viennin kasvu jää edelleen maailmankaupan kasvua heikommaksi ja siten markkinaosuuksien menettäminen jatkuu. Tuonnin kasvua hidastaa kotimaisen kysynnän vaikeus.

Työmarkkinoiden tilanne heikkenee kuluvan vuoden aikana. Työttömyysasteen arvioidaan nousevan yhdeksän prosentin tuntumaan. Pitkäaikaistyöttömien osuus on nousussa ja siten rakenteellinen työttömyys edelleen yleistyy. Taloudellisen aktiviteetin viriämisestä huolimatta työvoiman kysynnän ja tarjonnan välillä ilmenevät kohtaanto-ongelmat ylläpitävät pitkäaikaistyöttömyyttä.

Talouskehityksen riskit

Talouskehityksen riskit painottuvat edelleen negatiiviseen suuntaan. Euroalueen toipuminen on osoittautunut kivuliaaksi ja erot jäsenmaiden välillä ovat suuret. Viimeaikaiset tiedot euroalueen reaalityulojen kehityksestä eivät ole olleet rohkaisevia ja julkisten talouksien rahoitustilanne tulee rajoittamaan kasvua lähitulevaisuudessa. Esimerkiksi Yhdysvaltojen toipumiseen verrattuna matala talouskasvu osoittaa, että euroalueen ongelmat eivät ole yksistään suhdanneluonteisia, vaan rakenteellisten uudistusten tarve on todellinen. Kilpailukykyä parantavia rakenneuudistuksia olisi hyvä saada varsin nopeasti, sillä niiden vaikutukset reaalityulojen näkyvät vasta viiveellä. Rahoitusmarkkinoiden tilanne on rauhoittunut, mutta kaikkien riskipätkien purkaminen tulee vaatimaan aikaa.

Kotimaiset riskit liittyvät edelleen reaalityulojen kehitykseen. Julkisen talouden tilanteen paranemisen välttämätön ehto on suotuisa reaalityulojen kehitys. Myös Suomen kohdalla rakenteellisten uudistusten voimaansaattamisella on kiire, jotta talouspolitiikka uskottavuus säilyy ja kasvupotentiaalia saadaan keskipitkällä aikavälillä nostettua. Työmarkkinoiden toiminnan parantaminen pienessä avoimessa taloudessa on ensiarvoista, sillä kansainvälistä kilpailua ei voi välttää.

Rakennepoliittiset toimet julkisen talouden tasapainottamiseksi

Pääministeri Jyrki Kataisen ja pääministeri Alexander Stubbin hallitusten finanssi- ja muuta talouspolitiikkaa ovat ohjanneet konkreettiset tavoitteet pienentää valtiontalouden alijäämää ja kääntää valtionvelka laskuun suhteessa kokonaistuotantoon. Lisäksi hallitukset ovat pyrkineet uudistamaan talouden rakenteita talouden kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä tukevalla tavalla. Näiden ohessa hallitukset ovat tukeneet kotimaista kysyntää erilaisin määräraikkaisiin ja kohdennettuihin toimiin.

Tavoitteiden saavuttamiseksi hallitus on eri yhteyksissä – viimeksi maaliskuussa 2014 – päättänyt valtion menoja vähentävistä ja tuloja lisäävistä toimin. Lisäksi hallitus on uudistanut talouden rakenteita rakennepoliittiseen ohjelmaan sisältyvin toimin. Hallitus päätti rakennepoliittisesta ohjelmasta ja asetti sen tavoitteet elokuussa 2013 sekä täsmensi ohjelmaa

ja päätti sen toimeenpanosta marraskuussa 2013. Ohjelman toimeenpanoa vahvistettiin maaliskuussa 2014 ja elokuussa 2014.

Rakennepoliittinen ohjelma sisältää keskeiset elementit talouden rakenteiden uudistamiseksi talouden kasvua ja julkisen talouden kestävyyttä tukevalla tavalla: kuntatalouden tasapainottamiseksi käyttöön otettavan rahoituskehyksen ja valtion ja kuntien muiden yhteisten toimien avulla, palvelutuotannon tuottavuuden kohottamisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelu- ja rahoitusrakennemuutosten avulla sekä työurien pidentämisen eläkeuudistuksen ja muiden työuran alkuun ja katkoksiin kohdistuvien toimien avulla, mukaan lukien lukuisat toimet rakenteellisen työttömyyden alentamiseksi. Lisäksi muut rakennepoliittisessa ohjelmassa hahmotellut toimet luovat yhdessä kustannuskilpailukykyä kohentavan työmarkkinaratkaisun kanssa mahdollisuuden ennustettua nopeampaan kasvuun pitkällä aikavälillä. Hallituksen aiemmat rakennepoliittiset päätökset, kuten yhteisöverokannan alentaminen, osinkoverojärjestelmän uudistaminen ja nuorten työllistymistä edistävät toimet ovat linjassa rakennepoliittisen ohjelman tavoitteiden kanssa.

Rakennepoliittiseen ohjelmaan liittyvien hallituksen esitysten antamista kiirehdittiin syysistuntokaudella 2014 niin, että eduskunta ehtisi hyväksyä esitykset suunnitellun aikataulun mukaisesti hallituskauten aikana.

1.2 Ministeriön toimintaperusta

Valtiovarainministeriö vastaa valtioneuvoston osana vakaan ja kestävä kasvun edellytyksiä vahvistavasta talouspolitiikasta, valtionalouden hyvästä hoidosta ja kestävä kuntatalouden toimintaedellytyksistä sekä tuloksellisesta julkisesta hallinnosta. Valtiovarainministeriön visiona on olla tulevien sukupolvien talouden ja hyvinvoinnin vakaan perustan rakentaja.

Ministeriön vuoteen 2016 ulottuvat strategiatavoitteet ovat; julkisen talouden vakauttaminen ja talouden kestävä kasvun turvaaminen, julkisten palvelujen ja hallinnon vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden varmistaminen sekä ministeriö on hyvä paikka työskennellä.

Hallinnonalansa ohjaamisessa ministeriön lähtökohtana on tuloksellisuuden ja sille edellytyksiä luovien tekijöiden tasapainoinen tarkastelu. Vaikuttavuuden ja palvelujen laadun ohella tarkastellaan mm. prosessin ja rakenteiden toimivuutta, resurssien taloudellista ja tuottavaa hyödyntämistä sekä henkilöstön osaamista.

Ministeriön toiminta ja toimintatavat perustuvat avoimuuteen, luottamukseen, oikeudenmukaisuuteen ja uudistumiseen.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

1.3.1.1 Julkisen talouden kestävä rahoituksen turvaaminen

Talouspolitiikka

Ministeriö on tukenut hallituksen talouspolitiikan valmistelua, tuottanut analyyskejä ja aineistoa päätöksenteon tueksi sekä hoitanut päätösten teknisen toteutuksen vaatimat toimenpiteet. Budjettiosasto on osallistunut päävalmistelijana julkisen talouden suunnitelman, talousarvioesityksen (ja täydennysesityksen) sekä lisätalousarvioesitysten valmisteluun ja asioiden käsittelyyn hallituksen valmistelukokouksissa. Näihin on sisältynyt niin sopeutus-toimien, kasvua ja työllisyyttä tukevien toimien kuin rakennepoliittisten toimien (ns. rakennepoliittinen ohjelma) valmistelun ja päätöksenteon tukeminen. Budjettiosasto on valvonut

valtiontalouden menokehyksessä pysymistä ja raportoinut eri vaiheissa päätöksentekijöille kehystasosta ja kehysmenoihin liittyvistä näkökohdista.

Erityistä kehityspanosta vaati ns. budjettikehysdirektiivin implementointiin liittyvä uudenmuotoinen julkisen talouden suunnitelma. Julkisen talouden suunnitelma perustuu ministeriön laatimaan koko julkisen talouden ennusteeseen. Osana julkisen talouden suunnitelmaa kansantalousosasto valmisteli yhdessä budjetti-, vero- sekä kunta- ja aluehallinto-osaston kanssa kuntatalouden kattavan julkisen talouden ohjausjärjestelmän käyttöönottoa sekä oli vakiinnuttamassa käytäntöön budjettikehysdirektiivin ja budjettisuunnitelmien ennakkovalvonta-asetuksen edellyttämiä kansallisia menettelyjä. Lisäksi kansantalousosasto laati julkisen talouden kestävyysarviot ja vaihtoehtoisia kehityskulkuja haarukoivat laskelmat. Ennusteen ja pidemmän aikavälin laskelmien perusteella analysoidaan julkisen talouden riskejä ja tuotetaan finanssipolitiikan mitoitusta koskevia pohdintoja tukevia aineistoja.

Talousarvioesityksen yleisperusteluiden kehittämisen toinen ja viimeinen vaihe saatiin toteutettua.

Vuoden 2014 kuluessa aloitettiin valmistelu materiaalin tuottamisessa vaaleihin varustautuville puolueille ja seuraavan hallitusohjelman laatijoille. Osa materiaalista julkistettiin valtiovarainministeriön tulevaisuuskatsouksessa. Osana valmistelua laadittiin Spending Review - katsaus julkisiin menoihin. Menojen ja verotukien kartoitusta jatkettiin valituilla painopistealueilla. Vuonna 2014 käynnistettiin kaikkien hallinnonalojen yhteistyönä julkisen talouden meno- ja rakennekartoitushanke luomaan tietopohjaa seuraavan hallituksen ohjelman ja työn pohjaksi.

Kansantalousosasto osallistui kymmenellä hankkeella vuonna 2014 valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoimintaan, jonka tavoitteena on parantaa poliittisten päätöksentekijöiden tiedolla johtamista. Hankkeiden avulla haetaan erityisesti keinoja kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi.

Kansantalousosasto tuotti neljä kertaa vuodessa ilmestyvän suhdanneanalyysin. Sen vaikuttavuus riippuu taloudellisesta tilanteesta – laskusuhdanteessa suhdanneanalyysiin kohdistuu enemmän huomiota kuin suotuisan kehityksen oloissa. Makrotalouden lyhyen ja keskipitkän aikavälin analyysimenetelmien tarve on korostunut nykyisessä taloudellisessa tilanteessa. Suhdanneanalyysin laadinnassa tarvittavan välineistön kehitystyötä jatkettiin ja ministeriössä käytössä oleva tietokanta otettiin tehokkaampaan käyttöön.

Ministeriön strategia ja hallituksen ohjelma asettivat selkeät painopisteet kansantalousosaston työlle julkisen talouden vakauttamiseksi ja kestävyysvajeen umpeen kuromiseksi. Poliittikkatoimet perustuivat julkisen talouden tilaa ja näkymiä eri aikajänteillä koskeviin analyysiin ja vaihtoehtoisten oletusten avulla suoritettujen herkkyysanalyysiin.

Vuoden 2014 aikana vakiinnutettiin käytäntöön EU:n budjettikehysdirektiivin ja budjettisuunnitelmien ennakkovalvonta-asetuksen edellyttämät menettelyt.

Valtion kuntapolitiikka

Hallitus on linjannut rakennepoliittisessa ohjelmassaan, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähennetään yhden miljardin euron kustannuksia vastaavasti vuoteen 2017 mennessä. Päätös sisälsi kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentämisohjelman. Kehyspäätökseen sisällytettiin valtionosuusmäärärahoihin ne tehtävien vähennykset, jotka voitiin toteuttaa pysyvästi lainsäädäntömuutoksien avulla. Osa kehyspäätökseen sisältyvistä kuntien tehtävien vähentämisestä koskevista lainsäädäntöesityksistä annettiin talousarvioesityksen yhteydessä ja tehtävien vähennykset otettiin huomioon kunnan peruspalvelujen valtionosuuden mitoituksessa. Rakennepoliittisen ohjelman toimenpiteiden toteuttamiseksi ministeriöt ovat jatkaneet valmistelua siten, että osa hallituksen esityksistä on annettu eduskunnalle vuoden 2015 alkupuolella. Ohjelmassa mainittua yhden miljardin euron menojen vähentämistavoitetta ei ole saavutettu.

Laki kuntien velvoitteiden ja ohjauksen vähentämistä ja monialaisten toimintamallien tukemista koskevista kokeiluista (1350/2014) on hyväksytty ja tullut voimaan 5.1.2015. Laki on määräaikainen, ja sen voimassaolo päättyy 31.12.2016. Kuntakokeilujen toimeenpano voidaan aloittaa 5.1.2015 lukien.

Kuntien ja kuntayhtymien tuottavuus- ja tuloksellisuustyötä on jatkettu yhteistyössä kuntien, ministeriöiden, työmarkkinajärjestöjen ja muiden tahojen kanssa. Tuottavuustietoisuuden vahvistamiseksi ja hyvien käytäntöjen levittämiseksi avattiin vuoden 2014 alussa sähköinen kuntatuottavuuden tietopankki osaksi kuntarakennemuutosten tietopankkia. Tuottavuuden ja tuloksellisuuden mittaamisen tilaa ja kehittämistarpeita on selvitetty.

Hallitus linjasi rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanon yhteydessä marraskuussa 2013, että kuntatalouden tasapainon turvaamiseksi otetaan käyttöön uusi kuntatalouden ohjausjärjestelmä, joka olisi pitkäjänteisyytensä ja sitovuutensa osalta verrattavissa nykyiseen valtiontalouden kehysmenettelyyn. Valtioneuvoston asetus (120/2014) julkisen talouden suunnitelmasta tuli voimaan 14.2.2014. Asetuksella pantiin täytäntöön julkisen talouden kehystä ja sen kattavuutta koskevat budjettikehysdirektiivin vaatimukset. Asetus sisältää mm. vaatimuksen asettaa kuntataloutta koskeva rahoitusasematavoite ja sen kanssa johdonmukainen euromääräinen menorajoite valtion toimenpiteistä kuntataloudelle aiheutuvalle menojen muutokselle.

Peruspalveluohjelman korvaava kuntatalousohjelma valmistellaan valtion ja kuntien neuvottelumenettelyssä osana julkisen talouden suunnitelman ja valtion talousarvioesityksen valmistelua. Kuntatalousohjelmassa seurataan kuntataloudelle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Kuntatalousohjelma on yhteen sovitettu julkisen talouden suunnitelman tavoitteiden ja toimenpiteiden kanssa. Kuntatalousohjelman on tarkoitus tuottaa monipuolista, ajantasaista ja laadukasta ja sitä kautta vaikuttavaa tausta-aineistoa julkisen talouden suunnitelman puitteissa tapahtuvan kuntatalouden päätöksenteon valmisteluun. Kuntatalousohjelma toteutetaan ensimmäisen kerran vuosina 2016 – 2019 koskevan kehysvalmistelun yhteydessä.

Kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelu saatettiin päätökseen vuonna 2014. Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle marraskuussa 2014. Eduskunta hyväksyi uuden kuntalain maaliskuussa 2015 ja lain on tarkoitus tulla voimaan 1.5.2015 lukien. Esityksen keskeisenä sisältönä on vahventaa kunnan toiminnan pitkäaikaista johtamista kokonaisuutena, vahvistaa ja selkeyttää poliittisen ja ammatillisen johtamista, parantaa luottamushenkilöiden toimintaedellytyksiä ja kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia, parantaa päätöksenteon läpinäkyvyyttä sekä tukea kunnan talouden kestävyys huomioon ottamista sekä kunta- että valtiontasolla. Tärkeimmät yksittäiset uudistukset koskevat kunnan toiminnan laajaa käsitettä, kuntastrategiaa sekä alijäämän kattamisvelvoitteen tiukentamista.

Valtion henkilöstö- ja työntajapolitiikka

Valtionhallinnon säästöjen toteuttamisen osana hallitus päätti valtioneuvoston päätöksellä, että valtion virastoissa palkkaliukumaa on rajoitettava yleisten työmarkkinoiden tasolle. Koska valtiolla liukumat olivat olleet viime vuosina huomattavasti yleisiä työmarkkinoita korkeampia, osana kehyspääöstä päätettiin toteuttaa vuosina 2015- 2018 vuosittaiset palkkaliukuman perusteella määräytyvät säästöt. Palkkaliukumasäästöjen määrät asetettiin vuoden 2015 talousarviossa ja kehysten 2016 - 2019 valmistelumääräyksissä siten, että vähennystaso on vuonna 2015 noin 0,22 % työvoimakustannuksista ja vuosina 2016 - 2019 vastaavasti 0,88, 1,32 ja 1,76 %. Tarkoituksena on, että nämä vähennykset tehdään vuoden 2016 talousarvioesityksestä alkaen kohdentaen ne virastokohtaisin perustein. Periaatepäätöksen toteuttamiseksi sekä virastojen palkkaus- ja rakenneinformaation kehittämiseksi henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto käynnisti monivuotisen valtion virastojen palkkaliukumien rakenneselvityksen vuonna 2014. Sen perusta on vuoden 2013 poikkileikkaustutkimuksessa ja siinä seurataan sektoreitaisten palkkaliukumien kehitystä Tilastokeskuksen laskelmien pohjalta. Selvitysten tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka perusteella virastot pys-

tyvät painamaan valtion palkkaliukuman yleisten työmarkkinoiden palkkaliukuman tasolle pitkäaikaistarkasteluna. Selvityksillä pyritään tuottamaan tietoa palkkaliukuman rakennetta vaikutuksista eli selvittämään, mikä osa liukumasta aiheutuu tehtävärakenteen ja mikä henkilörakenteen muutoksista sekä mikä osuus liukumaan on palkkausjärjestelmien soveltamisella. Vuonna 2014 tehdyistä selvityksistä ilmenee, että valtion pitkä ajanjakson palkkaliukuma on hieman alentunut edellisen vuoden vastaavasta tarkastelusta.

Verotuksen uudistukset

Ansiotulon veroperusteita muutettiin vuodelle 2015 siten, että progressiivisen ansiotulon tuloveroasteikkoon tehtiin inflaatiota vastaavat tarkistukset kahta ylintä tuloarajaa lukuun ottamatta. Lisäksi asteikon ylimmän tuloluokan euromääräistä rajaa alennettiin 100 000 eurosta 90 000 euroon. Pienituloisten verotusta kevennettiin kasvattamalla työtulovähennystä ja perusvähennystä. Lisäksi eläketulojen verotusta kevennettiin korottamalla kunnallisveron eläketulovähennystä.

Verotuksessa otettiin käyttöön määräaikainen lapsivähennys, jota sovelletaan verovuosina 2015 - 2017. Asunnon ja työpaikan välisten matkakustannusten vähennysoikeutta kavennettiin kasvattamalla omavastuuosuutta 600 eurosta 750 euroon. Työsuhdematkalipun verovapautta koskeviin säännöksiin tehtiin omavastuuosuuden korotusta vastaavat muutokset. Merimieseläkejärjestelmän uudistamiseen liittyen erityisvähennystä supistettiin.

Pääomatulojen verotusta kiristettiin alentamalla ylempään verokannan tuloarajaa 40 000 eurosta 30 000 euroon ja korottamalla ylempää verokantaa 32 prosentista 33 prosenttiin. Asuntovelan korkovähennystä koskevia säännöksiä muutettiin siten, että vähennyksen määrä alenee vuosittain siten, että vuonna 2018 vähennyskelpoinen määrä on 50 prosenttia koroista.

Perintö- ja lahjaverotusta kiristettiin korottamalla veroprosenttia kussakin veroasteikon portaassa yhdellä prosenttiyksiköllä. Lisäksi yli miljoonan euron määräisiin perintöosuuksiin ja lahjoihin sovellettava kolmella prosenttiyksiköllä korotettu veroprosentti säädettiin pysyväksi.

Kiinteistöverotusta kiristettiin korottamalla sekä yleisen kiinteistöveron että vakituisten asuinrakennusten veroprosenttien vaihteluväliä. Lisäksi tarkistettiin muiden kuin vakituisten asuinrakennusten veroprosentin enimmäismäärää koskevaa säännöstä.

Eduskunnan käsiteltäväksi on annettu esitys lainsäädännön muuttamiseksi siten, että evankelis-luterilaiset ja ortodoksiset seurakunnat eivät saisi osuutta yhteisöveron tuotosta verovuodesta 2016 lähtien. Yhteisöveron jako-osuuksia muutettiin myös siten, että muutoksilla kompensoitiin kunnille ja seurakunnille yhteisöverotukseen tehtävistä veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomuutokset.

Pientyönantajan maksu- ja ilmoituspalvelujärjestelmästä annettua lakia muutettiin siten, että Verohallinnon ylläpitämään palkka.fi -järjestelmään lisättiin niin sanottu työntekijäliittymä, jonka avulla palvelun käyttäjänä toimiva pientyönantaja voi antaa järjestelmään tunnistautuneelle työntekijälle laissa määritellyjä palvelussuhteeseen liittyviä tietoja. Työntekijä voi vastaavasti antaa tietoja palvelua käyttävälle työnantajalle.

Eduskunnalle annettiin esitys muutoksista osuuskunnan ylijäämänjaon verotuksessa. Osuuspääoman korko on jatkossa aina osittain veronalaista tuloa ja tietyissä tilanteissa se voi olla myös ansiotuloa. Ylijäämän vähennyskelpoisuutta osuuskunnan verotuksessa rajoitettiin sekä vähennykseen oikeutettujen osuuskuntien että vähennyskelpoisen määrän suhteen.

Ammattikorkeakoululainsäädännön uudistuksen johdosta tuloverolakiin lisättiin yliopistojen verotusta vastaavat säännökset ammattikorkeakoulujen verotuksesta. Liittyen luottolaitosten ja sijoituspalvelu-yritysten kriisinratkaisuun eduskunnalle annettiin hallituksen esitys koskien uuden perustettavan rahoitusvakauserärahaston verotusasemaa ja rahastoon suoritettavien maksujen vähennyskelpoisuutta.

Edustuskulujen vähennysoikeudeksi palautettiin 50 prosenttia. Tuotannollisten investointien korotettuja poistoja jatkettiin verovuosille 2015 ja 2016. Vero-osastoa työllisti myös eräiden valtion laitosten liiketoimintojen yhtiöittämissiin liittyvien verokysymysten selvittäminen.

Arvonlisäverolakia muutettiin vuoden 2015 alusta. Romualalla otettiin käyttöön käännetty verovelvollisuus veropetosten vähentämiseksi. Ahvenanmaan kautta Manner-Suomeen tuotavien ja kierrätettävien aikakauslehtien myynti säädettiin verollisiksi perusteettomien veroetuksien poistamiseksi. Ammattikorkeakoululainsäädäntöä koskevien muutosten johdosta yksityiset ammattikorkeakoulut rinnastettiin arvonlisäverovelvollisuuden suhteen yliopistoihin.

Hallitus antoi esityksen arvonlisäverovapaan matkailijamyynnin lupamenettelyn uudistamiseksi. Lisäksi selvitettiin muun muassa maksuperusteiseen arvonlisäverotuksen tilitysmenettelyyn siirtymistä pienyritysten kohdalla. Kertomusvuoden aikana vero-osastolta osallistuttiin alkoholin ja tupakan kulutusta sekä niiden matkustajatuontia analysoiviin ryhmiin. Verottoman tuonnin reunaehdoista järjestettiin tiedotuskampanja sosiaalisessa mediassa levitettäväksi.

Verotuksen painopistettä siirrettiin edelleen kulutusverotukseen antamalla esitykset tupakkaveron, hiilidioksidipäästöihin perustuvan ajoneuvoveron sekä liikennepolttoaineiden, sähkön veroluokan I ja lämmityspolttoaineiden energiaverojen korotuksista vuoden 2015 alusta. Osana rakennepoliittisen ohjelman toimeenpanoa kaivostoiminnan energiaverotuet esitettiin samalla poistettaviksi. Nestekaasun saattamiseksi energiaverotuksen piiriin vuodesta 2016 alkaen valmisteltiin etupainotteisesti esitys verotukseen liittyvien siirtymäjärjestelyjen mahdollistamiseksi. Niin ikään rakennepoliittiseen ohjelmaan liittyen muuttoajoneuvojen ja tavallisten taksien autoverotukien poistamisesta annettiin esitys. Myös jäteveroa ehdotettiin korotettavaksi.

Turpeen veroa ehdotettiin energiaverotuksen muuttamista koskevan esityksen yhteydessä alennettavaksi peruuttamalla sille aikaisemmin säädetty veronkorotus vuoden 2015 alusta. Täydentävällä hallituksen esityksellä turpeen veroa ehdotettiin alennettavaksi lisää vuoden 2015 alusta.

Kevään 2013 kehyspäätöksen mukaisesti makeisveroon valmisteltiin korotusesitys. Sitä ei kuitenkaan toteutettu hallituksen päätöksen perusteella. Voimalaitosverolaki, jota ei vielä ollut saatettu voimaan, kumottiin. Veron valtioneuvoston päätöksen mukaisesti ei kuitenkaan peruutettu.

Juomapakkausten panttijärjestelmän kehittämistä koskevan selvityksen ohjaukseen osallistuttiin. Selvityksen tavoitteena oli määrittää keinot, joilla panttijärjestelmiä tai veropohjaa kehittämällä voitaisiin edelleen tehostaa juomapakkausten palautusta ja siten vähentää juomapakkauksista aiheutuvaa roskaantumista ja lisätä hyvälaatuisen pakkausmateriaalin uudelleenkäyttöä ja kierrätystä.

Vero-osasto osallistui energiaverodirektiiviehdotuksen käsittelyyn neuvostossa. Suomi oli aktiivinen neuvostossa myös autojen rekisteröintiä koskevan komission asetusehdotuksen käsittelyssä. Komissiolta edellytettiin muun muassa Suomen vaatimuksesta analyysia ehdotuksen vaikutuksista jäsenvaltioiden verotuloihin sekä liikennevalvontaan eikä puheenjohtaja saanut ehdotuksen ongelmallisista kohdista neuvottelumandaattia parlamentin kanssa. Myös EU:n valtioneuvoston uudistamistyössä oltiin mukana.

1.3.1.2 Suotuisien puitteiden luominen talouskasvulle

Valtion henkilöstö- ja työntajapolitiikka

Vuonna 2014 valtion työnantaja- ja henkilöstöpolitiikan keskeisiä alueita olivat valtionhallinnon toiminnan tuloksellisuuden parantaminen ja kilpailukyvyyn vahvistaminen työnantajana sekä johtamisen kehittäminen. Valtionhallinnon toimintayksiköitä tuettiin, erityi-

sesti muutostilanteiden henkilöstöpolitiikkaa ja työnantajatoimintaa ohjaamalla ja tuke- malla, yhteisiä tuki- ja konsernipalveluja kehittämällä ja käyttämällä ja sekä parantamalla henkilöstöjohtamista ammattimaisemmaksi. Työelämän laatua, työn tuottavuutta sekä hen- kilöstön työhyvinvointia ja osaamista kehitettiin. Henkilöstön saatavuutta edistettiin sisäi- siä työmarkkinoita kehittämällä ja hyvällä työnantajakuvalla. Valtio tuki myös työnantajana kansantalouden vaatimaa työurien pidentämistä. Hallinnon kehittyessä vahvistettiin julki- sen toiminnan arvopohjaa, hyvän hallinnon periaatteita ja korkeatasoista virkamiesetiikkaa.

Valtion sopimuksen mukainen työrauhavelvoite on vallinnut toimintakertomusvuonna ja työrauhatilanne on ollut hyvä. Vuonna 2013 sovittu työllisyys- ja kasvusopimus ulottuu 31.1.2017 saakka. Vuonna 2014 toteutui 20 euron määräinen yleiskorotus 1.8. alkaen. Vakiin- tuneesti tehtiin joulukuussa 2014 virka- ja työehtosopimus matkakustannusten korvaamisesta vuodelle 2015.

Valtion sopimukseen liittyvät osapuolten yhteiset työryhmät ja selvitykset ovat tehneet työ- tään ja niiden tulokset valmistuvat vuonna 2015. Mainittakoon niistä tässä tuloksellisuuden edistämiseen tähtäävä työtuntien määrän ja työaikajousten lisäämistä koskeva selvitys sekä työnantajan selvitys valtion palkkausjärjestelmien arvioimiseksi ja kehittämiseksi.

Työtuomioistuimen ratkaisu vuosilomakarensin poistamiseen liittyen saatiin vuonna 2014 ja vuoden 2015 yleiskorotus toteutuu työllisyys- ja kasvusopimuksen mukaisena 0,40 %:na eikä alun perin sovittuna 0,30 %:na. Työmarkkinoiden keskusjärjestöt tulevat sopimaan 15.6.2015 mennessä vuoden 2016 palkkaratkaisusta.

Työmarkkinoiden keskusjärjestönä Valtion työmarkkinalaitos on osallistunut lukuisiin kolmikantaisiin työryhmiin ja selvityksiin kuluneena vuonna. Työllisyys- ja kasvusopimuksen ja muiden linjausten nojalla valmistui syyskuussa 2014 keskusjärjestöjen sopimus työeläkeuu- distuksesta. Jatkovalmistelu ja -neuvottelut sen yhteensovittamiseksi valtion eläkejärjestelmien erityispiirteisiin käynnistyivät, ja niiden odotetaan valmistuvan keväällä 2015. Työllisyys- ja kasvusopimukseen perustuva neuvottelujärjestelmän uudistamistyö on edennyt, mutta rat- kaisuvaiheet ovat siirtyneet vuoden 2015 puolelle. Työmarkkinakeskusjärjestöt ovat jatkaneet myös selvitystä mahdollisuudesta siirtää loppiainen ja helatorstain kiinteästi lauantapäiviin ja tällä tavoin lisätä yhtenäisten työviikkojen määrää.

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelma (VATU)

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmalla vastataan osaltaan julkisen talouden kestävyysva- jeen supistamistarpeeseen sekä työmarkkinoiden muutokseen kirkastamalla valtionhallin- non roolia ja tehtäviä, tuottamalla rakenteellisia uudistuksia sekä ottamalla käyttöön val- tionhallinnon uutta roolia tukevia toimintatapoja. Hallinnonalakohtaiset vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelmat muodostavat ohjelman toimeenpanon ytimen. Ohjelmat muodostu- vat hallinnonalan VATU-hankkeista, inhimillisen pääoman kehittämisestä sekä ydintoi- mintoanalyysissä ehdotettujen toimenpiteiden toteuttamisesta. Vuonna 2014 ohjelman pai- nopiste on ollut hallinnonalakohtaisten ohjelmien toteutuksessa. Uusina toimina ohjelman toteutukseen liittyen valtiovarainministeriö asetti lokakuussa 2014 valtionavustuksia kehit- tävän työryhmän. VATUn hallinnollisen taakan keventämisen toimenpidekokonaisuuteen liittyen vahvistettiin valtioneuvoston työryhmäkäytäntöjen keventämistä. VATUn toteutusta on seurattu mm. talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa ja kansliapäällikkökokouksessa ohjelman ohjaus- ja valmisteluryhmän lisäksi. Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto on vastannut ohjelman toteutuksen koordinoinnista ja hallinnonalojen tuesta. Toimintavuoden 2014 aikana VATU on järjestänyt valtionhallinnon ylimmälle johdolle suunnatun seminaa- rin, VATUn ydintoimijoille suunnatun hyvien käytäntöjen vertaisoppimistilaisuuden sekä seitsemän inhimillisen pääoman teematilaisuutta. Tilaisuudet keräsivät noin 700 osallis- tujaa. VATUn tuloksista valmistui viestinnällinen infografiikkakokonaisuus. Syksyllä 2014

VATUn toteutusta on arvioitu ohjelmaorganisaation (ohjaus- ja valmisteluryhmä, ministeriöiden yhdyshenkilöverkosto), kansliapäälliköiden sekä ylimmän johdon tilaisuudessa.

Hallinnonalan VATU-hankkeet (TORI-valmistelu ja viranomaistietorajapinta-hanke eli VTPR-hanke) etenivät suunnitellusti: TORI-hanke jopa siihen pisteeseen, että Valtion viestintä- ja tietotekniikkakeskus aloitti toimintansa maaliskuun 2014 alussa.

Rahoitusmarkkinoiden vakaus ja kriisinhallinta sekä markkinoiden toiminnan kehittäminen

Kertomusvuonna EU:ssa oli valmisteilla noin 15 rahoitusmarkkinalainsäädännön uudistushanketta, joiden valmisteluun VM osallistui aktiivisesti. Erityisesti pankkiunionin rakentaminen jatkui tiiviisti koko vuoden ajan. Keväällä saatiin päätökseen neuvottelut EU:n yhteistä kriisinvälitysmekanismia koskevasta asetuksesta ja sitä tukevasta kansainvälisestä sopimuksesta. Asetuksen myötä pankkien kriisinvälityksen toimivalta siirtyy EU tasolle vuoden 2016 alusta.

Pankkiunioniin liittyen jatkuivat myös neuvottelut pankkien rakenneuudistuksesta, pankeilta ja sijoituspalveluyrityksiltä kerättävien vakauseräyksen määrätymisperusteista sekä Euroopan vakauseräyksen mekanismin (EVM) uudesta tukivälineestä, jonka myötä se voi pääomittaa pankeja suoraan, ilman valtiota välikätenä. EVM:n hallintoneuvosto perusti lopulta tukivälineen joulukuussa 2014. Marraskuussa käynnistyi myös pankkiunionin ensimmäinen operatiivinen vaihe kun Euroopan keskuspankki (EKP) otti valvontavastuun 130 suuresta euroalueen pankista. Tämän toimivallan siirron pohjustamiseksi EKP laati pankeille kattavan arvion, jossa niiden taseet läpivalaistiin ja stressitestiä yhdessä Euroopan pankkiviranomaisen EBA:n ja kansallisten valvojen kanssa.

Samaan aikaan jatkui pankkiunionin yhteisen sääntökirjan kansallinen täytäntöönpano. Makrovakauseräyksen ja -välineet liitettiin kevään aikana osaksi luottolaitoslain kokonaisuudistusta. Hallituksen esitys uuden vakavaraisuuslainsäädännön voimaansaattamisesta annettiin eduskunnalle huhtikuussa 2014. Vuoden loppupuolella laadittiin yhteistyössä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan kanssa selvitys ns. järjestelmäriskipuskurin mahdollisesta sisällyttämisestä makrovakauseräyksen instrumenttivalikoimaan.

Vastaavasti uuden kriisinvälityslainsäädännön kansallinen täytäntöönpano valmistelleeseen VM:n työryhmän työ saatiin päätökseen helmikuussa ja saatettiin hallituksen esityksenä eduskuntaan syyskuussa. Eduskunta hyväksyi lakipaketin joulukuussa ja se astui voimaan vuoden 2015 alusta. Vuoden toisella puoliskolla käynnistettiin myös operatiivinen työ uuden Rahoitusvakauseräyksen perustamiseksi ja sen tulosohjauksen määrittämiseksi sekä osallistuttiin vastaavaan EU-tason työhön EU:n kriisinvälitysneuvoston toiminnan käynnistämiseksi.

Useita muitakin EU-säädösneuvotteluita saatiin päätökseen ennen kevään EU-parlamenttivaaleja. Tällaisia olivat arvopaperikeskus – ja selvitystoimintaa koskeva arvopaperikeskusasetus, rahoitusvälineiden markkinoista annettu muutosdirektiivi ja asetus, markkinoiden väärinkäytön estämistä ja sisäpiirivalvontaa koskeva asetus, viides sijoituspalveludirektiivi, peruspankkipalveluita koskeva direktiivi sekä asetus paketoituja sijoitustuotteita koskevasta avaintietoasiakirjasta. Arvopaperikeskusasetuksen voimaansaattamista valmisteltiin VM:n työryhmässä ja sitä koskeva hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle alkuvuonna 2015. Työ muiden valmistuneiden EU-säädösten voimaansaattamiseksi käynnistetään viimeistään vuoden 2015 aikana. Maksupalveluita koskevan EU-säätelyn osalta valmistelua jatketaan edelleen korttimaksujen siirtohinta-asetuksesta sekä maksupalveluita koskevan direktiivin muutoksesta.

Kertomusvuonna jatkui myös työ pääomamarkkinoiden kehittämiseksi. Kotimaisten joukkovelkakirjamarkkinoiden kehittämistyötä jatkettiin ns. edustajamallia koskevalla selvitystyöllä. Laaditun arviomuistion ja siihen saatujen lausuntojen perustella VM:ssä on päätetty asettaa alkuvuonna 2015 työryhmä, jonka tehtävänä on laatia lainsäädäntöehdotukset jouk-

kolainanhaltijoiden edustajia koskevaksi lainsäädännöksi. Vuoden aikana selvitettiin myös voimakkaasti kasvavan joukkorahoituksen mahdollista sääntelytarvetta. Samoin käynnistettiin työ, jonka tavoitteena on tarkentaa Suomen tavoitteita uuden komission työohjelmaan sisältyvässä hankkeessa pääomamarkkinaunionin luomiseksi.

Valtion vakuusrahasto (VVR) tuloutti vuonna 2014 budjettitalouteen 17 milj. euroa varoja. Kertomusvuoden aikana Omaisuudenhoidtoyhtiö Arsenal Oy, selvitystilassa, palautti ennakkokojako-osuuksia valtiolle ja vakuusrahastolle yhteensä 5 milj. euroa ja Yrityspankki Skop Oyj vakuusrahastolle 18 milj. euroa. Vuoden 2015 alussa voimaantulevan kriisinratkaisulainsäädännön yhteydessä vakuusrahastoa koskeva laki kumotaan ja rahaston toiminta päättyy kertomusvuoden lopussa.

Vuoden aikana jatkettiin työtä valtioneuvoston huoltovarmuutta koskevan periaatepäätöksen toiminnallistamiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten ja toimialan kanssa.

Vuonna 2014 rahoitusmarkkinoiden seuranta jatkettiin tiiviisti päivittäisten markkina-katsausten muodossa. Lisäksi osallistuttiin kansantalouselosaston ennustekierroksiin rahoitusmarkkinoiden tilannearvioilla.

Euroalueen vakauden vahvistaminen

Toimivat ulkoiset kumppanuudet ovat kriittinen tekijä vakaudenhallintatoimien onnistumisessa. Edeltävinä vuosina yhteistyö esimerkiksi sidosryhmien kanssa on ollut toimivaa, mutta kiireen ja paineistuksen vuoksi sen tarjoamia mahdollisuuksia ei ole voitu hyödyntää kovin laajalti, vaan on jouduttu keskittymään välttämättömimpään. Ulkoisten kumppanuuksien laajentamiseen ja vahvistamiseen kiinnitettiin toimintavuoden aikana erityistä huomiota järjestämällä tapaamisia ja tekemällä useampia vierailuja. Näin hankituilla taustatiedoilla ja luoduilla yhteyksillä oli suuri merkitys tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden kannalta, sillä ne paransivat merkittävästi edellytyksiä kerätä perusteellista tietoa päätöksenteon tueksi. Keskeisiä yhteistyötahoja olivat mm. komission ENG/EFC-sihteeristö, DG ECFIN, EVM:n johto, yleisten EU-asioiden ja yhteensovittamisen yksikkö (EUR-20), UM, valtioneuvoston kanslia sekä Suomen pankki. Lisäksi vierailut Saksan ja Hollannin valtiovarainministeriöihin edesauttoivat Suomen näkemysten tuomista esiin riittävän varhaisessa vaiheessa ennen keskeisten päätösten tekemistä.

Varautumisen ja ennakkollisten toimien varmistamiseksi EU- ministerivaliokunnalle ja eduskunnan suurelle valiokunnalle laadittiin sekä helmikuussa että syyskuussa muistiot euroalueen tilanteesta ja sen edellyttämistä tulevista toimenpiteistä. Toiminnan tavoitteena on ollut pyrkiä informoimaan päätöksentekijöitä ennakoivasti, tulevia haasteita silmälläpitäen. Ennakoiva lähestyminen on sisältänyt myös viestinnän kehittämistä.

Kreikan toinen sopeutusohjelma ja sen jatkotoimet

Kreikan ohjelman neljäs väliarvio saatiin päätökseen maaliskuussa. Huhti-toukokuussa Kreikan tilanteen koheneminen jatkui ja sekä Kreikan valtio että kreikkalaiset suuret pankit palasivat onnistuneesti markkinoille. Lokakuussa Kreikan hallituksen julistukset Kreikan ennaaikaisesta irtautumisesta EU/IMF -tukiohjelmista sai aikaan voimakkaan markkinareaktion. Kreikan 10-vuotisten velkakirjojen jälkimarkkinakorot nousivat yli 9 prosentin, joka merkitsi takaiskua Kreikan hallituksen haaveille.

Korot eivät loppuvuonna ehtineet normalisoitua, mutta tiedot Kreikan ohjelman mahdollisesta jatkosta saivat korkotason laskemaan lähelle 7 prosenttia. Lasku jäi lyhytaikaiseksi, sillä markkinat yllättänyt tieto ennaaikaisista presidentinvaaleista sai korot uudestaan jyrkkään nousuun. Toimintavuoden lopussa julkisuudessa virisi jälleen keskustelu Kreikan eroamisesta eurosta ja Kreikan tilanteen laajemmista vaikutuksista euroalueeseen. Tartuntavaikutukset muihin euromaihin jäivät toistaiseksi kuitenkin vaatimattomiksi ja korkotaso muissa euromaissa säilyi ennätysellisen alhaisina.

Joulukuun euroryhmässä saavutettiin sopu Kreikan ohjelman pidennyksestä kahdella kaudella 5. väliarvion saattamiseksi loppuun. Pidennys edellytti Suomessa ERVV-takaustalainmuutosta. Euroalueen vakausyksikössä laadittu hallituksen esitys asiasta annettiin 10.12. Sen nopeaa ja suhteellisen sujuvaa eduskuntakäsittelyä edesauttoi selvästi Euroalueen vakausyksikön ja eduskunnan keskeisimpien valiokuntien virkamiesten ennakoiva yhteistyö, joka helpotti myös euroryhmän valmistelua. Osana tätä yhteistyötä Euroalueen vakausyksikön virkamiehet osallistuivat eduskunnassa 3.12. tietoisuustyypiseen tilaisuuteen, jossa annettiin poliittisen päätöksenteon kannalta keskeistä taustatietoa rahoitusohjelmien päättymisestä ja euroryhmässä 8.12. tehtävistä päätöksistä suuren valiokunnan, talousvaliokunnan, valtiovarainvaliokunnan ja perustuslakivaliokunnan jäsenille sekä eduskuntaryhmien kanslioiden EU-vastaaville.

Portugalin sopeutusohjelman päättymiseen liittynyt valmistelu

Toimintavuoden alkupuolella Portugalin sopeutusohjelman päättymisen vaati ajoittain runsaasti valmisteluja. Portugali kartoitti eri vaihtoehtoja jo varhain keväällä. Portugalin edustajien kanssa käytiin neuvotteluja vakuusjärjestelyistä, joita olisi edellytetty, jos Portugali ei olisi päätenyt ns. puhtaaseen irtautumiseen. Portugalin perustuslakituomioistuin katsoi 30.5. antamassaan päätöksessä osan vuoden 2014 budjettiin sisältyvistä, ohjelman toteuttamiseksi tehdyistä säästötoimista perustuslain vastaisiksi. Tästä syystä Portugali ei halunnut pitkittää ohjelmaa, vaan päätti kesäkuun alussa luopua viimeiseen väliarvioonsa liittyvästä lainaerästä (yht. 2,6 mrd. euroa ERVM:sta ja IMF:sta).

Heinä-elokuussa huomio kiinnittyi Portugalin suurimpiin pankkeihin kuuluneen Banco Espirito Santon vaikeuksiin. Pankki ei ollut saanut julkista tukea osana Portugalin sopeutusohjelmaa. Yritysrityhmässä, jonka piiriin pankki kuului, ilmeni väärinkäytöksiä. Tilanteen aiheuttama epävakaus jäi kuitenkin suhteellisen lyhytaikaiseksi ja vaikutukset Portugalin rahoitusvakauteen olivat pelättyä vaimeampia. Tapaus edellytti kuitenkin tiivistä seuranta siltä varalta, että tilanne olisi päässyt eskaloitumaan.

Ensimmäinen Portugalin ohjelman jälkeinen valvontakäynti suoritettiin lokakuussa onnistuneesti.

Kyproksen sopeutusohjelman seuranta

Kyproksen sopeutusohjelmassa suoritettiin kolmas ja neljäs väliarvio 2014 aikana. Kyproksen sopeutusohjelmassa saavutettiin hyviä tuloksia ja tavoitteet ylitettiin toistuvasti. Vakavampia viivytyksiä ohjelman täytäntöönpanolle aiheutti vasta syksyllä ohjelman viidennen väliarvion yhteydessä ennakkolliseksi ehdoksi asetettu, poliittisesti arkaluonteinen pakkohuutokauppalaki. Ongelmana olivat kuusi varsinaiseen pakkohuutokauppalakiin kytkettyä säädöstä, jotka vesittivät lain tavoitteet. Viidennen väliarvion hyväksyminen viivästyi ja sen mahdollistama lainaerä maksettiin lopulta vasta joulukuun puolivälissä, kun kyseiset säädökset oli joko kumottu tai muutettu. Tapaus korosti Kyproksen vähemmistöhallituksen riippuvaisuutta keskeisten oppositiopuolueiden tuesta parlamentissa ja saattaa ennakoita uusia vaikeuksia ohjelman toteuttamisessa jatkossa.

Irlannin ja Espanjan ohjelman jälkeinen valvonta

Irlanti ja Espanjan ohjelmat päättyivät vuoden 2013 lopulla ja ne siirtyivät toimintavuotena ohjelman jälkeiseen valvontaan. Molempien maiden talouden kehitys oli vahvaa vuoden 2014 aikana ja toimivat esimerkkeinä rakennuudistuksien parantavasta voimasta. Kohenutuva talous ilmeni kummankin maan kohdalla myös vahvana pyrkimyksenä panostaa kriisiaikana vastaanotetun rahoitustuen ennenaikaiseen takaisinmaksuun olosuhteiden muuttuessa suotuisiksi.

Espanja myi kevään aikana osan kriisin aikana sen haltuun päätyneestä osuudesta kriisin ongelmapankki Bankiassa. Maan hallitus halusi käyttää osan saamastaan tuotosta pankkien pääomistusta varten saamansa EVM-lainansa lyhennykseen ja pyysi tähän kesäkuun lopussa lupaa. Lupa myönnettiin ja Espanja lyhensi lainaansa etuajassa noin 1,3 mrd. eurolla. Espanja vastasi EVM:lle ennenaikaisesta lyhennyksestä aiheutuvista korkotappiosta.

Irlannin kohentuva tilanne laski sen markkinaehtoisia rahoituskustannuksia, joten alkusyksystä se pyysi ERVV:ltä ja niiltä euroalueen ulkopuolisilta mailta, jotka ovat myöntäneet sille kahdenvälistä lainaa osana sopeutusohjelmaa (Iso-Britannia, Tanska, Ruotsi), lupaa maksaa etuajassa takaisin osan IMF-lainastaan. Irlannin pyrkimyksenä on alentaa rahoituskustannuksiaan korvaamalla kallista IMF-lainaa huokeammalla markkinaehtoisella rahoituksella. Irlanti indikoi pyrkivänsä maksamaan IMF:n myöntämästä noin 22 mrd. euron suuruisesta lainasta etuajassa takaisin 15 mrd. euroa. IMF antoi rahoitustukea Irlannille yhteensä 22 mrd. euroa. Pyyntöä käsiteltiin epävirallisen Ecofinin yhteydessä syyskuun alussa. Pyyntöön suhtauduttiin myönteisesti ja luvat myönnettiin.

1.3.1.3 Finanssipolitiikan ohjausmekanismien vahvistaminen

Valtion kuntapolitiikka

Metropolihallinnon valmistelua on jatkettu ja sitä koskeva lainsäädäntöluonnos lähetettiin lausuntokierrokselle joulukuussa. Launtoyhteen veto tehtiin helmikuussa. Hallituksen esitystä metropolihallinnosta ei annettu.

Valtionosuusjärjestelmä on uudistettu. Uudistus tuli voimaan 1.1.2015. Uudistuksella yksinkertaistettiin ja selkeytettiin aiempaa valtionosuusjärjestelmää. Laskentakriteerejä on vähennetty ja niistä poistettu päällekkäisyyksiä. Aiemmassa järjestelmässä kriteereitä oli lähes 50, kun uudessa niitä on 11. Valtionosuudet määräytyvät tulevaisuudessakin pitkälti kunnan väestön ikärakenteen ja sairastavuuden perusteella. Valtionosuusjärjestelmä perustuu laskennallisiin kustannuksiin, mikä kannustaa kuntia taloudelliseen toimintaan. Uudessa valtionosuusjärjestelmässä kuntaliitoksen esteitä vähennetään purkamalla pääosin eri määräytymiskelijöiden porrastukset. Tämän vuoksi kuntien yhdistymisistä johtuvat valtionosuusmenetykset ovat nykyistä vähäisemmät. Valtionosuusjärjestelmän uudistuminen merkitsee varsin suuria muutoksia yksittäisten kuntien valtionosuuksiin. Tätä muutosta lievennetään 5 vuoden siirtymäkaudella, näin järjestelmä on voimassa koko painollaan vuonna 2020.

Valtion rahoituspolitiikka

Valtion eläkerahaston (VER) tulohjaus jatkui aktiivisena. Kesällä uudistettiin VM:n määräys jossa määritellään Valtio eläkerahaston sijoituspolitiikan allokointirajoista, tulospalkkiojärjestelmän ja johdannaisten käytön periaatteista. Vuoden lopulla annettiin hallituksen esitykset koskien kertaluonteista tuloutuksen muutosta valtion talousarvioon sekä sisäpiirisäännösten uudistamista.

Valtion velanhallinnan osalta syksyllä annettiin hallituksen esitys valtion lainanottovaltuuden muuttamiseksi. Loppuvuonna valmistui myös VM:n työryhmän raportti koskien valtion taseen riskejä ja epäsuoria vastuita. Loppuvuoden aikana valmisteltiin myös valtiointakausvaltuuden myöntämistä Työttömyysvakuutusrahaston lainoille ja takausvaltuuden korottamista Finnvera Oyj:n varainhankintaohjelmalle.

Kansainväliset rahoituslaitokset

Suomi vastaa vaalipiirin Maailmanpankki-koordinaatiosta vuosina 2013-2016. Äärimmäisen köyhyyden poistamisen ja eriarvoisuuden vähentämisen tavoitteet viedään pankin ope- raatioissa konkreettisesti maatasolle niin, että uusitut maastrategiat ovat valikoivampia kuin ennen. Pankin finanssistrategian uudistuksen tavoitteena on lisätä lainauskapasiteettia var-

mistaen samalla vakavaraisuuden säilyminen riittävällä tasolla lainasalkun riskeihin nähden. Vaalipiiri vaikutti 2014 aktiivisesti pankkiryhmän uusittuun veroparatiisipolitiikkaan. Maailmanpankkiryhmän käytännöt ovat nyt suoraan linjassa OECD:n yhteydessä toimivan Global Forumin standardien ja prosessien kanssa. Vaalipiiri oli aktiivinen myös kehitysjärjestö IDA:n 17. rahoituskierroksen modaliteeteista päätettäessä. Suomen vetämänä onnistuimme tiukentamaan uusien lainamuotoisten IDA-kontribuutioiden ehtoja ja yleensä ottaen rajaamaan niiden käyttöä.

Suomi edusti vuonna 2014 vaalipiiriä Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) Kansainvälisessä valuutta- ja rahoituskomiteassa (IMFC). IMFC-jäsenenä toimi ensiksi valtiovarainministeri Jutta Urpilainen ja hänen jälkeensä valtiovarainministeri Antti Rinne. Kokouksissa pääaiheena oli maailmantalouden ja kansainvälisten rahoitusmarkkinoiden tila. Ohjelmamaiden (mm. Kreikka, Kypros, Ukraina) väliarviot ja näiden talouksien jatkuva seuranta olivat keskeisessä asemassa IMF:n toiminnassa. IMF:n työ valtioiden velkajärjestelyihin liittyen eteni ja sai hyvän vastaanoton jäsenmaiden keskuudessa. IMF kannattaa kontraktuaalista lähestymistapaa valtioiden velkajärjestelyihin, mihin kuuluu mm. pari passu -lausekkeen tulkinnan yhdenmukaistaminen sekä yhteistoimintalausekkeiden muuttaminen niin, että velkajärjestelyprosessi olisi tulevaisuudessa ennustettavampi.

Euroopan investointipankin (EIP) lainaustoiminta jatkui vahvana erityisenä painopisteenä välittäjäpankkien kautta tapahtuva PK-sektorin lainoitus. Kesällä komission uusi puheenjohtaja julkisti 315 mrd euron investointisuunnitelman Euroopan talouden kasvun, työllisyyden ja kilpailukyvyyn vauhdittamiseksi. Investointisuunnitelman implementoinnissa EIP:lla tulee olemaan keskeinen rooli hallinnoidessaan Euroopan strategisten investointien rahastoa.

Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin EBRD:n strategisia linjauksia seuraavalle viiden vuodelle on valmisteltu erittäin epävarmassa tilanteessa. Ukrainan kriisi ja Venäjään kohdistettujen sanktioiden toimeenpano on vaatinut runsaasti työtä vuonna 2014. Eurokriisin vuoksi Kypros otettiin vuonna 2014 pankin toimintamaaksi. Pankin johtokuntaudistusta on valmisteltu kertomusvuoden aikana. Suomen tavoitteena on oman johtokuntapaikan turvaaminen jatkossakin.

Pohjoismaiden investointipankissa (NIB) on kertomusvuoden aikana käynnistetty strategian tarkistamista koskeva prosessi.

Julkista taloudenpitoa ohjaavien EU-asetusten ja sopimusten implementointi

EU:n vakaus- ja kasvusopimukseen liittyvä alustava budjettisuunnitelma laadittiin ensimmäistä kertaa vuonna 2013. Vuoden 2013 alusta tuli voimaan myös sopimuksen täytäntöönpanolaki (ns. finanssipoliittinen laki), jolla pantiin täytäntöön myös osa EU:n ns. budjettikehysdirektiivistä. Vuonna 2014 samasta suunnitelmasta, joka laadittiin nyt toistamiseen, käytiin perinpohjainen keskustelu valtioneuvostossa ja se johti vakaus- ja kasvusopimuksen ja kansallisen ns. finanssipoliittisen lain tarkoittamalla tavalla sitoumukseen korjaavien toimien täytäntöön panemiseksi. Muilta osin budjettikehysdirektiivi on pantu täytäntöön 13.2.2014 annetulla, julkisen talouden suunnitelmaa koskevalla valtioneuvoston asetuksella. Ensimmäinen julkisen talouden suunnitelma laadittiin 3.4.2014. Julkisen talouden suunnitelma-asetuksen eräät säännökset tulivat voimaan kuitenkin vasta 1.1.2015. Ensimmäinen tätä vastaava julkisen talouden suunnitelma annetaan vuonna 2015.

EU:n ns. budjettisuunnitelmien ennakoivalvonta-asetukseen sisältynyt ennustetoiminnan riippumattomuusvaatimusta koskenut hallituksen esitys annettiin eduskunnalle 4.12.2014. Lakimuutos tuli voimaan 9.2.2015.

Budjettiosasto osallistui yhteistyössä EU-edustuston ja muiden nettomaksajamaiden kanssa EU:n vuoden 2015 talousarvion valmisteluun samoin kuin uudessa rahoituskehyksessä perustettujen rahoitusvälineiden käytön valmisteluun. Uuden rahoituskehyksen, EU:n omien varojen järjestelmää koskevien tapahtumien ja yhteensä kahdeksan lisäbudjettiesityksen vuoksi

vuosi oli tavanomaista vaikeampi. EU:n vuoden 2015 talousarviota koskevat neuvottelut pitkittyivät lähes kuukaudella. Talousarviolle asetetut keskeiset, maksukaton alla pysymistä ja maksumäärärahojen riittävää liikkumavaraa koskevat tavoitteet saavutettiin. Talousarvion kokonaismenotason kasvu pysyi maltillisena. Suomen rahoitusosuuden EU:n budjetista arvioidaan säilyvän edelleen noin 1,6 prosentin tasolla.

Budjettiosaston johdolla on toiminut kansallinen EPSAS-työryhmä (European Public Sector Accounting Standards). Työryhmän tärkeimpinä tehtävinä on seurata komission EPSAS-hankkeen edistymistä sekä avustaa sitä koskevien Suomen kantojen valmistelussa (mm. eduskunnalle annettavat E- ja U-kirjeet). Vuonna 2014 työryhmä on osallistunut komission valmistelukokoukseen ja valmistellut Suomen vastauksia komission kyselyihin.

EU:ssa osallistuttiin yhteistä yhdistettyä yritysveropohjaa koskevan direktiiviehdotuksen sekä hallinnollista yhteistyötä koskevan direktiivin, emo-tytäryhtiödirektiivin, korko-rojalti-direktiivin ja säästödirektiiviä koskevien muutosehdotusten käsittelyyn, komission toimintasuunnitelman (veropetosten ja veronkierron torjunnan tehostamiseksi) toimenpide-ehdotusten jatkovalmisteluun ja seurantaan, OECD:n BEPS-hankkeen toimenpide-ehdotusten suhdetta EU-lainsäädäntöön käsittelevän ryhmän työhön sekä yritysverotuksen käytännösääntötyöryhmän ja sen hybridejä koskevan alatyöryhmän työhön.

Rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamista annettua lakia muutettiin ulkomaisten eläkerahastojen Suomesta saamien osinkotulojen ja lähdeveron palautuksille maksettavan koron osalta vastaamaan EU-oikeuden vaatimuksia.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan pyynnöstä tehtiin yhdessä oikeusministeriön kanssa selvitykset veron- ja tullinkorotusta koskevan sääntelyn kehittämistarpeista sekä verotuksessa sovellettavasta tehokkaasta katumisesta. Lisäksi aloitettiin tehokasta katumista koskevan lainsäädännön valmistelu. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös tulon uudelleen karakterisoinnista siirtohinnoittelutilanteissa käynnisti selvitystyön verotusmenettelylain 31 §:n mahdollisesta muutostarpeesta. Selvitys, joka on laadittu hallituksen esityksen muotoon, menee lausunnolle 2015.

Valtiovarainministerin, ulkoministerin ja kehitysyhteistyöministerin toimeksiannosta laadittiin hallituksen kansainvälisen veronkierron vastainen toimintaohjelma, johon kerättiin EU-tason, OECD-tason ja kansallisen tason aihepiiriin liittyviä toimenpiteitä. Toimintaohjelma toimitettiin tiedoksi myös eduskunnan suurelle valiokunnalle.

USA:n FATCA-lainsäädäntöön (Foreign Account Tax Compliance Act) liittyen valmisteltiin ja allekirjoitettiin USA:n kanssa nk. FATCA-sopimus ja sen voimaansaattamista koskeva lakiesitys, jonka tarkoituksena on keventää suomalaisille rahoituslaitoksille kyseisestä lainsäädännöstä aiheutuvaa hallinnollista taakkaa ja poistaa siihen liittyviä sanktioita. OECD:ssä on osallistuttu aktiivisesti FATCA:aan perustuvan yhteisen automaattisen tietojenvaihdon mallin (Common Reporting Standard - CRS) valmisteluun. Sitä koskeva sopimus allekirjoitettiin lokakuussa 2014 yhdessä yli 50 muun valtion ja oikeusalueen kanssa. Verosopimusverkoston kehittämistä jatkettiin neuvottelemalla uudesta tuloverosopimuksesta tai sen muutoksesta Arabiemiirikuntien, Chilen, Espanjan, Tunisian ja Turkmenistanin kanssa.

OECD:ssä osallistuttiin veroasiainkomitean ja sen alaisten työryhmien (WP1, WP2, WP6, WP9, WP 10, WP11, haitallinen verokilpailu sekä ympäristö- ja veroasiat) työskentelyyn.

EU:n neuvostossa käsiteltiin komission ehdotuksia arvoseteleitä koskevan sääntelyn uudistamiseksi ja veroilmoitusten standardoimiseksi. Komission työryhmissä käsiteltiin uuteen arvonlisäverostrategiaan liittyen muun muassa yhteisökaupan verotusjärjestelmän kehittämismavaihtoehtoja.

Arvonlisäverolakia muutettiin vuoden 2015 alusta siten, että kuluttajille myytävät telepalvelut, radio- ja televisiolähetyspalvelut sekä sähköiset palvelut verotetaan arvonlisäverodirektiivimuutosten mukaisesti kuluttajan sijoittautumisvaltiossa myös silloin, kun palvelu myydään

toiseen jäsenvaltioon. Samalla otettiin käyttöön uudistettu ja laajennettu yhden yhteispisteen järjestelmä, jonka avulla myyjä voi tilittää veron kulutusjäsenvaltioon sijoittautumisvaltionsa verohallinnon kautta.

EU:n neuvostossa aloitettiin neuvottelut komission ehdotuksesta direktiiviksi tullirikkomuksia ja -seuraamuksia koskevasta unionin oikeudellisesta kehyksestä. Tavoitteena on yhdenmukaistaa lainsäädäntöä, jossa on jäsenmaiden välillä merkittäviä eroja. Neuvostossa käsiteltiin myös komission ehdotusta asetukseksi jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetun asetuksen (EY) N:o 515/97 muuttamisesta. Ehdotuksen erityisenä tavoitteena on parantaa tullipetosten torjuntaan liittyvää järjestelmää ja tullihallintojen riskinhallintaa sekä jäsenvaltioissa että unionin tasolla. Tullilain kokonaisuudistuksessa edettiin. Eduskunnalle annettiin hallituksen esitykset laiksi rikostorjunnasta Tullissa sekä laiksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa. Uuteen tullilakiin jäljelle jäävien säännösten valmistelua jatkettiin yhteistyössä Tullin kanssa. Voimassa olevaa tullilakia muutettiin siten, että Tullin henkilörekisteriin rekisteröidyn tarkastusoikeutta koskeva sääntely saatettiin vastaamaan poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevaa sääntelyä.

1.3.1.4 Valtionhallinto toimii joustavana verkostona

Keskushallinnon uudistus (KEHU) ja rakennepoliittisen ohjelman valmistelu

Osana keskushallinnon uudistusta (KEHU-hanke) ja rakennepoliittisen ohjelman valmistelua toteutettiin hanke valtion ylimmän virkamiesjohdon virka- ja tehtävärakenteen uudistamiseksi. Hankkeen uudistusehdotukset ja poliittista linjausta vaativat asiat käsiteltiin osana valtioneuvoston rakenteen uudistamista valmistelevan parlamentaarisen komitean työtä. Hanke valmisteli asiaan liittyvän hallituksen esityksen, mikä jätettiin eduskunnalle. Lisäksi hankkeen yhteydessä valmisteltiin suunnitelmat valtionhallinnon johdon tukitoiminnan kehittämiseksi. Vuoden aikana tuettiin KEHU-hankkeen tavoitteita edelleen myös ministeriöiden yhteisen Muutoksentehtävät -verkoston työllä. Vuonna 2014 toteutettiin johdon foorumi ja kaksi teematilaisuutta ja tuettiin kolmen johdon foorumin pienryhmän toimintaa. Samoin toteutettiin kaksi Valtion henkilöstöjohdon foorumia. Ministeriö toteutti Tulevaisuuden johtajat -ohjelman kurssin 6 ja käynnisti kurssin 7 sekä tilasi arvion ohjelman vaikuttavuudesta ja hyödyistä. Ministeriö käynnisti yhteistyössä Viron pääministerin kanslian kanssa molempien maiden ylimmälle johdolle suunnatun valmennusohjelman ”Innovation Boot Camp for Public Sector Leaders”. Ministeriö kehitti edelleen johtamissopimuskäytäntöjä ja edisti niiden soveltamista muun muassa jäntevöittämällä ja tiivistämällä ministeriöiden välisen johtamissopimusverkoston työskentelyä.

Vuonna 2013 asetettu valtion virkamieseettinen toimikunta päätti työnsä ja jätti suosituksensa. Sen mukaisesti perustettiin valtiovaraministeriön yhteyteen pysyvä neuvoa antava valtion virkamieseettinen neuvottelukunta edistämään virkamieseettisten kysymysten parempaa hallintaa. Neuvottelukunnan tehtävänä oli myös tehdä vuoden 2014 aikana esitys niistä menettelyistä, joita noudatetaan toisaalta ministereiden ja toisaalta poliittisten valtiosuhteiden ja erityisavustajien siirtyessä valtionhallinnon ulkopuolelle eturistiriitatilanteissa.

Valtion toimitila- ja taloushallintostrategian toteuttaminen

Valtion hankintastrategiaa on toteutettu johtamalla valtion hankintatoimen neuvottelukunnan työskentelyä ja osallistamalla hankintalain kokonaisuudistukseen. Lisäksi käynnistettiin laaja valtion hankintatoimen kehittämishanke ja toteutettiin selvitys hankintastrategian kehittämiseksi.

Valtion toimitilastrategian uudistamista koskevat ehdotukset uudeksi tilastrategiaksi julkaistiin (tavoitteena mm. tilatehokkuuden parantaminen). Toimitilastrategian linjaukset vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä. Lisäksi on johdettu toimitilahallinnan neuvottelukunnan työskentelyä.

Valtion vuokrajärjestelmän ja tilahallinnan uudistamista koskevat työryhmäehdotukset julkaistiin (mm. vuokrajärjestelmän muuttamiseksi omakustannusperusteiseksi). Linjaukset käsiteltiin talouspoliittisessa ministerivaliokunnassa. Valtion kiinteistövarallisuuden hankintaa, hallintaa ja hoitoa koskevan valtioneuvoston asetuksen uudistamiseksi on valmisteltu ehdotus.

Valtion kiinteistöstrategiaa toimeenpantiin toteuttamalla kiinteistövarallisuuden hallinnansiirtoja (mm. Liikennevirasto) ja myyntipäätösten valmistelua. Valtion kiinteistöomistajien yhteistyöryhmän työ käynnistettiin. Valmisteltiin yliopistokiinteistöyhtiöiden osakkeiden myyntimahdollisuuksien selvittämistä.

Valtion taloushallintostrategiaa koskeva ehdotus julkaistiin ja strategiset linjaukset vahvistettiin. Strategian mukaisen kehittämisohjelman toimeenpano käynnistettiin ja se jatkuu vuoteen 2020 saakka. Toimeenpanon tueksi on perustettu ohjaus- ja seurantaryhmä. Osa valtiovarainministeriön vastuulle strategiassa asetetuista toimenpiteistä on aloitettu tai valmistunut (esim. taloushallinnon kokonaisarkkitehtuurityö ja talousarvioasetuksen muutos). Lisäksi on oltu aktiivisesti mukana tärkeimmissä Valtiokonttorin tai Palkeiden vetovastuulla olevissa hankkeissa (esim. hankinnasta maksuun -hanke, joka tuottavuussäästöjen kannalta taloushallinnon keskeisin osa-alue). Taloushallintoa ohjataan lisäksi mm. Valtiokonttorin puheenjohtajuudella toimivan taloushallinnon referenssiryhmän kautta ja järjestämällä koulutusta (esim. HAUS Oy:n yksittäiset kurssit ja taloushallintopäivä sekä virastokohtaiset luennot).

1.3.1.5 Hallinnon ohjausjärjestelmien saumaton yhteen toimivuus

Talous- ja henkilöstöpolitiikka

Osana keskushallinnon uudistushanketta (KEHU) on Valtion ohjausjärjestelmän kehittäminen. Hankkeen (OHRA) valmisteluryhmä sai valmiiksi toimenpidesuosituksen, jotka koskevat ohjauksen kokonaisuutta. Ne tähtäävät siihen, että hallituksen politiikka-, resurssi-, tieto- ja toimeenpano-ohjaus muodostaisivat paremmin integroidun kokonaisuuden, joka tukee hallituksen yhteistä työskentelyä ja poliittista johtamista. OHRAn tavoite on, että hallituksella on yksi strategiaprosessi, jota tuetaan johdonmukaisesti tiedolla. Kun hallituksen keskeiset tavoitteet ovat selkeät ja prosessit ohjataan tukemaan näiden saavuttamista, saadaan voimavaroja ja voimaa haluttujen muutosten aikaansaamiseen. Monimutkaisten ongelmien ratkaisu yksittäisen sektorin näkökulmasta ei aina johda parhaaseen lopputulokseen, joten on välttämätöntä huolehtia siitä, että ohjausprosessit vievät toimintaa samansuuntaisesti yhteisiin päämääriin.

Vuoden 2014 alussa aloitti työnsä myös yhtenäisemmän valtioneuvoston toiminnan perusteita selvittävä parlamentaarinen komitea, joka antoi väliraporttinsa lokakuussa 2014. Tärkeimpänä tavoitteena parlamentaarisen komitean työssä on ollut parlamentarismiin pohjautuva toimiva ja tehokas hallitustyöskentely sekä hyvän hallinnon vahvistaminen.

Tulosohjaisuudistuksen toimeenpanoa jatkettiin suunnitellusti. Uudistusta testanneiden pilottien tuloksista on laadittu yhteenveto. Samoin tulostavoitteiden toteutumisen arviointia varten on laadittu valtioyhteisön yhteinen arvosana-asteikko, joka on käytössä. Tulosohjauksen valmennusohjelma on uudistettu kokonaisuudessaan ja uusisisältöinen kurssi aloittaa vuonna 2015. Valtioyhteisön yhteiset tavoitteet -prosessin valmistelu on aloitettu.

Vuonna 2014 käynnistettiin valtionhallinnon hallintohenkilöstön tilasto-osaamisen syventämiseksi ja tilastotiedon hyödyntämisen lisäämiseksi valtion virastoille ja laitoksille suunnatun tapaamisten ja seminaarien sarjan. Teemaseminaareissa ja tapaamisissa pyrittiin

levittämään tietojohtamisen hyviä käytäntöjä ja vuorovaikutteisesti valottamaan hallituksen tavoitteita henkilö- ja menotalouden ohjauksessa. Teemaseminaarien sarjassa järjestettiin erillinen palkkaliukumaseminaari mittaustekniikoiden selventämiseksi. Toisessa teemaseminaarissa valotettiin kysymystä millaisia kustannussäästö- ja tuloksellisuusvaikutuksia virastoissa saadaan aikaiseksi esimerkiksi henkilöstön poissaoloihin, erityisesti sairauspoissaoloihin, vaikuttamalla. Valtion työmarkkinalaitoksen on tarkoitus myös jalkautua valtion virastoihin. Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto hahmotteli VTML on the Road-tapaamisten idean. Sovittiin, että tapaamiset käynnistetään tammikuussa 2015 turvallisuusalan virastojen tapaamisella. Valtiovarainministeriö uskoo, että vain virastojen saumattomalla yhteistyöllä, virastorakenteita kehittämällä ja henkilöstön osaamistasoa kasvattamisella virastot selviävät tulevaisuuden kustannuspaineista.

Hallintopolitiikka ja valtionhallinnon kehittäminen

Hallituksen rakennepoliittiseen ohjelmaan perustuen valtiovarainministeriö asetti 11.4.2014 keskus- ja aluehallinnon virastorakenteen selvityshankkeen. Koska toimintaympäristön muutokset ja toiminnan kehittämisen haasteet ovat hyvin samanlaisia sekä keskushallinto- että aluehallintotasolla, selvitystyö yhdistettiin molempia tasoja koskevaksi kokonaisuudeksi.

Keskushallinnon osalta tavoitteeksi asetettiin virastorakenteen kehittämismahdollisuuksien selvittäminen (kokonaisuuden näkökulma) sekä eräiden keskeisten muutostekijöiden vaikutusten arviointi suhteessa virastorakenteen kehittämistarpeisiin (esim. palvelujen sähköistäminen, niukat taloudelliset reunaehdot, asiakaslähtöinen toimintatapa). Tehtäväksi annettiin virastoluokittelumallin luominen, eri virastomallien kehittämismahdollisuuksien arvioiminen, selvitystyön tekeminen huomioiden eri osatekijät (virastojen tehtävät, toiminnan luonne, ohjausjärjestelmät, johtaminen, resurssitehokkuus ja kielelliset vaikutukset) sekä erityisesti pienten virastojen kokoamismahdollisuuksien selvittäminen yhdessä hallinnonalojen kanssa.

Aluehallinnon osalta asetettiin tavoitteet asiakas-, organisaatio- ja sidosryhmänäkökuilmista. Näistä näkökuilmista selvitystyölle asetettuja tavoitteita olivat mm. aluehallinnon palvelujen saatavuuden ja yhdenvertaisuuden ja toiminnan tuottavuuden parantaminen sekä sen varmistaminen, että kunnille ja maakuntien liitoille löytyy valtiolta kehittämiskumppani ja vastinpari alueellisten ja paikallisten asioiden hoitamiseen. Tehtävänä oli selvittää toisaalta aluehallinnon ja keskushallinnon virastojen välistä ja toisaalta aluehallinnon ja kuntien välistä työnjakoa, tarkastella aluehallinnon tehtäviä eri näkökuilmista sekä selvittää aluehallinnon uudistusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia.

Keskus- ja aluehallinnon virastonselvityshankkeen määräaika jatkettiin jatkoaikapäätöksellä 28.2.2015 saakka. Selvitystyö luo pohjaa vuonna 2015 eduskuntavaalien tuloksena muodostettavan hallituksen ohjelmalle ja linjauksille hallinnon rakenteen kehittämisestä.

Valtiovarainministeriössä tehtiin syksyllä 2014 resurssikartoitus ja sen myötä keskushallinnon kehittämistehtävä sekä Virsu-hankkeen toimeenpano siirrettiin kunta- ja aluehallinto-osastolle vuoden 2015 alusta lukien.

Hallinnonalan ohjaus ja vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden kehittäminen

Vuoden 2014 aikana hallinnonalan ohjausta sävyttivät kehyspäätöksen ja talousarvion valmistelun yhteydessä hallituksen toteuttamat toimintamenosäästöt. Toistuvat lisäleikkaukset aiheuttivat haasteita hallinnonalan toiminnan suunnittelulle sekä tavoitteiden asettamiselle.

Kiristynyt taloudellinen tilanne vaatii hallinnonalan ohjaukselta vahvempaa ja strategisempaa ohjausotetta sekä ketteryyttä muuttaa tavoitteita ja toiminnallisia linjauksia toimintaympäristön muuttuessa. Valtiovarainministeriön hallinnonala on osallistunut aktiivisesti

koko valtionhallinnon tulosohjauksen kehittämistyöhön, jonka periaatteina ovat olleet strategisempi, poikkihallinnollisempi, kevyempi ja yhtenäisempi tulosohjaus.

Virastojen kanssa tehdyn tulosohjauksen kehittämistyön keskiössä on ollut hallinnonalan strategiakartan rakentaminen, jonka yhteydessä toteutettiin kolme ministeriön ja virastojen yhteistä työpajaa vuoden 2014 aikana. Yksi työpajoista keskittyi hallinnonalan yhteisten henkilöstötavoitteiden rakentamiseen, jossa lähtökohdaksi otettiin vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman (VATU) inhimillisen pääoman tavoitteet (IPO-tavoitteet). Yhteiseen hallinnonalan strategiaan siirtymisen myötä on tavoitteena uudistaa nykyiset tulosohjauksen suunnitteluasiakirjat (tulossopimus ja talousarvio) siten, että ne muodostavat yhtenäisen ketjun aina hallitusohjelman tavoitteista yksittäisen viraston tavoitteisiin asti. Tämä tarkoittaa myös hallinnonalan ohjausprosessin uudistamista siten, että sekä ministeriön että virastojen johto on vahvemmin mukana ja sitoutunut hallinnonalan strategiseen ohjaukseen ja yhteisten tavoitteiden asettamiseen. Uudistus toteuttaa myös osaltaan valtiontalouden tarkastusviraston (VTV:n) suosituksia, jotka se tarkastusraportissaan VM:n hallinnonalan ohjausjärjestelmästä esitti syksyllä 2014.

VM:n hallinnonalan lisäksi vastaavaa strategista kehitystyötä, jossa hallinnonalan strategiaa mallinnetaan kartan avulla, ollaan tekemässä ainakin liikenne- ja viestintäministeriön, maa- ja metsätalousministeriön, oikeusministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonaloilla.

Vuoden 2014 tulossopimukset laadittiin myös ensimmäistä kertaa yhteisen, kaikkia valtionhallinnon toimijoita koskevan sähköisen mallin pohjalta.

Vaikuttavuus- ja tuloksellisuusohjelman ydintoimintoanalyysin yhteydessä esitettyä yhden viranomaisen malliin siirtymistä valtakunnan raja-asemilla lähdettiin selvittämään yhdessä sisäministeriön, Tullin ja valtiovarainministeriön kesken. Työryhmän työ tosin rajoittui rajaliikenteen hallinnan tehostamiseen sekä Rajavartiolaitoksen ja Tullin yhteistyön kehittämiseen eli työryhmän toimeksiannossa rajattiin pois yhden viranomaisen malliin ja yhteiseen henkilöstöpolitiikkaan siirtyminen raja-asemilla työskentelevillä. Loppuraportissaan työryhmä totesi, että Rajavartiolaitoksen ja Tullin yhteistoiminnan syventämisellä ei ole merkittävää vaikutusta viranomaisten tulevaisuuden resurssitarpeiden kehittämiseen liikennemäärien kasvaessa.

Työryhmä ei siis esittänyt muutoksia nykyisiin organisoitumis- ja toimintamalleihin Tullin ja Rajavartiolaitoksen välisessä operatiivisessa yhteistyössä. Sen sijaan työryhmä totesi raportissaan, että Rajavartiolaitoksen ja Tullin sekä niitä ohjaavien ministeriöiden tulee selvittää yhteistyön kehittämistarpeet ja mahdollisuudet toiminnan ja talouden suunnittelussa ja talousarviovalmistelussa, koska asiaa ei käsitelty työryhmässä. Tässäkin siis nähdään tarve poikkihallinnollisemmalle tulosohjaukselle.

1.3.1.6 Julkisten palvelujen ja niiden asiakaslähtöisyyden turvaaminen sekä hallinnon rakenteiden uudistaminen

Valtion kuntapolitiikka

Kuntarakennemuutoksen tavoitteena on vahvistaa kuntien edellytyksiä järjestää palveluja, eheyttää yhdyskuntarakennetta ja vahvistaa kunnallista itsehallintoa. Kuntarakennelain mukaan kuntien tulee selvittää yhdistymistä laissa määriteltyjen selvityspäätösten mukaisesti. Valtiovarainministeriön käynnistämiä erityisiä kuntajakoselvityksiä on vuonna 2014 ollut käynnissä 13, joista pääosa suurimmilla kaupunkiseuduilla. Kuntien käynnistämät selvitykset mukaan lukien kuntajakoselvityksiä on vuonna 2014 tehty 40 seudulla. Koko maassa 71 prosenttia kunnista on mukana ollut joko kuntien omissa kuntarakenneselvityksissä tai ministeriön asettamissa erityisissä kuntajakoselvityksissä (ml. lähiaikoina valmistuneet ja käynnistymässä olevat selvitykset). Ilman lain säätämää velvoitetta ei selvityksiä

olisi nykyisessä määrin käynnistynyt. Liitosselvitysten perusteella kunnissa voidaan arvioida, millaisella kuntarakenteella palvelut voidaan parhaiten turvata. Vaikka liitoksia ei synnyisikään, selvitys tuottaa kunnille tärkeä tietoa seudun kuntien tilasta ja tulevaisuudesta.

Kuntaudistuksen muutoksentukiohjelmissa kuntaliitoksia suunnitteleville ja valmistelevalle kunnille tarjotaan asiantuntijatukea ICT-toiminnan kehittämiseen sekä talouden tasapainottamissuunnitelmien laatimiseen. Ohjelmaan sisältyy lisäksi lähipalveluihin, johtamiseen ja lähidemokratiaan liittyviä kehittämishankkeita sekä kuntarakennemuutoksia tukevia tutkimushankkeita. Näitä toteutetaan yhteistyössä mm. Suomen Kuntaliiton kanssa. Osana muutostukea ylläpidetään tietopankkia kuntaliitosten toteuttamisen avuksi. Vuoden 2014 aikana muutostukea on kohdistettu myös uuden kuntalain toimeenpanoon. Lisäksi on käynnistetty valmistelu kuntien tukemiseksi sote-uudistuksessa yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön kanssa.

Vuonna 2014 sovellettiin ensimmäisen kerran ns. kriisikuntien pakkoliitospykälää eli päätettiin kahden erityisessä vaikeassa taloudellisessa tilanteessa olevan kunnan liittämistä toiseen kuntaan vastoin kriisikunnan tai vastaanottavan kunnan tahtoa.

Lakiesitystä kuntarakennelain täydentämiseksi siten, että olisi lisätty kuntien yhdistymistä koskevaa valtioneuvoston toimivaltaa kuntarakennelain 4d §:n 3 momentissa tarkoitettulla yhtenäisellä työssäkäynti- tai yhdyskuntarakennelueella ei annettu.

Hallintopolitiikka ja valtionhallinnon kehittäminen

Asiakaspalvelu2014 -hankkeessa on valmisteltu julkisen hallinnon yhteistä asiakaspalvelua. Tavoitteena on, että asiakas saa yhteisistä asiakaspalvelupisteistä keskeiset julkisen hallinnon asiakaspalvelut yhden luokun periaatteella kohtuullisella asuinpaikastaan. Tavoitteena on myös, että palvelut tarjotaan taloudellisesti ja tehokkaasti. Hankkeen jatkovalmistelutyöryhmän loppuraportti valmistui kesäkuussa 2014. Raporttiin sisältyy luonnos hallituksen esitykseksi laiksi julkisen hallinnon yhteisestä asiakaspalvelusta. Tarkoitus on antaa hallituksen esitys eduskunnalle syksyllä 2015, kun yhteisen asiakaspalvelun syksyllä 2014 viidellä paikkakunnalla alkaneesta pilotoinnista on ensin saatu kokemuksia. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2016 alussa. Siirtymisen yhteiseen asiakaspalveluun on suunniteltu toteutuvan maakunnittain vuosien 2016–2019 aikana.

Osana julkisen hallinnon yhteisen asiakaspalvelun valmistelua on kehitetty myös etäpalvelua, jossa viranomaispalvelua tarjotaan videoneuvottelulaitteiden tai työasemien videoneuvotteluohjelmistojen välityksellä. Tällöin asiakas voi yhteispalvelupisteessä asioida toisella paikkakunnalla sijaitsevan viranomaisen kanssa videoitse. Etäpalvelu säästää asiakkaan aikaa ja vähentää matkustustarvetta. Tavoitteena on, että kansalainen voi saada yhteyden valtionhallinnon palvelutuottajan palveluihin myös kotipääteeltään

1.3.1.7 ICT on julkisten palvelujen strateginen voimavara ja tukee palveluja ja hallintoa

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori

Laki yhteisten tieto- ja viestintätekniikkapalveluiden järjestämisestä tuli voimaan 1.1.2014. Ensimmäiset toimintasiirrot toimialariippumattomia tieto- ja viestintätekniikkapalveluja tuottavaan palvelukeskukseen, Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtoriin, tehtiin 1.3.2014. Kertomusvuonna palvelukeskukseen siirrettiin toimialariippumattomia tehtäviä 29 organisaatiosta. Henkilöitä siirrettiin 476 ja siirrettyjen virastojen asiakassopimusten kokonaisarvo vuositasolla on noin 131,3 milj. euroa. Hankkeesta tehdyn ulkopuolisen arvioinnin mukaan siirtoprojektit ovat toteutuneet kokonaisuutena arvioiden hyvin ja palveluiden toimintavarmuus ja palvelukyky on pystytty turvamaan siirtymävaiheessa.

Kertomusvuonna palvelukeskus käynnisti toimenpiteet, joiden tavoitteena on saavuttaa noin 47 milj. euron vuosittainen toiminnan tehostaminen vuoteen 2018 mennessä. Tehos-

tamispotentiaalin realisoituminen edellyttää tavoitetilan mallin luomista eli yhtenäisten palvelujen, prosessien, organisaation, toimittajahallinnan ja teknologioiden määrittämistä ja toteuttamista. Tuotteistamismalli on tehty ja tuotteistus aloitettu. Kertomusvuonna suunnittelu tai toteutus aloitettiin useiden toimenpiteiden mm. lisenssihallinnan ja hankintojen kehittämisen osalta.

Valtion ja kuntien tietohallinnon kehittäminen

Kertomusvuonna jatkettiin julkisen hallinnon tietohallinnon hyödyntämisstrategian ja kyberturvallisuusstrategian toimeenpanoa. Tietohallintolain mukaisia lausuntoja merkittävistä ICT-hankkeista annettiin kuusi kappaletta. Lausuntomenettelystä valmisteltiin valtioneuvoston asetus, joka tuli voimaan vuoden 2015 alusta. Valtionhallinnon merkittävien, ICT:n kehittämistä sisältävien, hankkeiden raportointiin ja seurantaan laadittiin yhteiset periaatteet.

Suomi menestyi EU:n komission teettämässä sähköisiä palveluja koskevassa vuosittaisessa vertailututkimuksessa eGovernment Benchmark. Suomi nimettiin Viron ja Maltan ohella edelläkävijämaaksi julkisen hallinnon sähköisten palvelujen kehittämisessä. Suomi menestyi parhaiten palvelujen käyttäjakeskeisyyttä mittaavissa osioissa. Sen sijaan läpinäkyvyyden ja sähköisen asioinnin tukipalvelujen täysimittaisen käytön suhteen on vielä parannettavaa verrattuna parhaisiin maihin.

Kansalaisen verkkotunnistus- ja maksamispalvelu Vetuman käyttö kasvoi v. 2014. Tunnistautumisia oli lähes 20 miljoonaa eli yli kolminkertainen määrä vuoteen 2013 verrattuna (6,3 miljoonaa). Kasvu aiheutui pääosin Kansaneläkelaitoksen liittymisestä palveluun loppuvuonna 2013. Viranomaisen ja kansalaisen välisen turvallisen viestinvälityskanavan Kansalaisen asiointitilin käyttö kasvoi kertomusvuonna. Kansalaisilla oli tilejä vuoden alussa 47 000 kpl, mutta vuoden lopussa tilejä oli yli 120 000 kappaletta. Asiointitilin palveluissaan käyttöön ottaneiden organisaatioiden määrä kasvoi 58:aan. Julkiset palvelut kansalaisille kokoavan Suomi.fi-portaalin käyttö lisääntyi kertomusvuonna 25 prosenttia 2,7 miljoonasta 3,4 miljoonaan käyntiin.

Valtionhallinnon tieto- ja kyberturvallisuuden johtoryhmä VAHTI jatkoi toimintaansa kertomusvuonna. Sen ohjauksessa aloitettiin muun muassa korotetun tietoturvatason yhteishanke. Ensimmäinen yhteistapaaminen kuntien kanssa pidettiin kesäkuussa. Vuonna 2014 valtion ympärivuorokautisen tietoturvatoinnin kehittämishanke SecICT:ssä aloitettiin VIRT-toiminta häiriöidenhallinnan koordinaatioon liittyen.

Arkkitehtuurikoulutuksen vaikuttavuudesta laadittiin selvitys, jonka mukaan kokonaisarkkitehtuurytyössä on edistytty. Selvityksessä noin puolet vastaajista kertoi organisaationsa tehneen nykytilan kuvauksia, noin kolmasosa on määritellyt tavoitetilan ja noin neljäsosa siirtymäsuunnitelmat. Tietohallintolain tuloksista laadittiin lausuman mukainen kirjallinen selvitys hallintovaliokunnalle. Kokonaisarkkitehtuuria on suunniteltu ja kuvattu etenkin suurissa valtionhallinnon organisaatioissa, suurissa kunnissa ja sairaanhoitopiireissä.

Kertomusvuonna toteutettiin kunta- ja palvelurakennemuutosten ICT-muutostukiohjelmaa 22 alueella. Kuntien talous- ja toimintatietojen, tilastoinnin ja tietohuollon kehittämissuunnitelmassa täsmennettiin tavoitetilaa, käynnistettiin kolme kuntapilottiprojektia, järjestettiin raportointikoulutusta kunnille ja kuntayhtymille, toteutettiin kolmea JHS-hanketta ja käynnistettiin uutena JHS-hankkeena automaattisen raportoinnin mahdollistava taksonomian määrittäminen. Osallistuttiin kuntasektorin verkostomaiseen yhteistyöhön. Valtiovarainministeriön eri osastojen välistä yhteistyötä koordinoimaan perustetaan Kuntien ICT-ratkaisujen koordinaatioryhmä.

Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelma KaPA

ICT2015-työryhmän raporttiin ”21 polkua kitkattomaan Suomeen” perustuva Kansallisen palveluarkkitehtuurin toteuttamisohjelma asetettiin kesäkuussa. Ohjelmassa toteutetaan sähköinen infrastruktuuri digitalisaation pohjaksi. Ohjelmaan kuuluvat hankkeet ovat palveluväylä, palvelunäkymät kansalaiselle, yritykselle ja virkamiehelle, tunnistaminen sekä roolien ja valtuutusten hallinta. Väestörekisterikeskukseen perustettiin Kansallinen palveluarkkitehtuuri – yksikkö, joka vastaa valtiovarainministeriön ohjauksessa ohjelman hankkeiden käytännön toteutuksesta. Palveluväylän suunnitelluista käyttökohteista vuosille 2015-2017 laadittiin lista. Listalla on yli 150 palvelua ja tietovarantoa. Ohjelmassa tehtiin esiselvitys master data managementin soveltuvuudesta palveluarkkitehtuuriin ja käynnistettiin viitearkkitehtuurin päivitystyö. Kertomusvuoden lopussa valmistuivat kansalaisen palvelunäkymän prototyyppi ja sähköisen tunnistamisen mallin lakiesitys (HE 272/2014 vp). Yhteistyö Viron kanssa jatkui erityisesti palveluväylähankkeen osalta.

Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelma SADe

Hallituksen kärkihankkeisiin kuuluvan Sähköisen asioinnin ja demokratian vauhdittamisohjelman (SADe-ohjelma) toteutusta jatkettiin vuonna 2014. Kertomusvuonna useita palveluja eri palvelukokonaisuuksista eteni tuotantoon, esimerkiksi Lupapiste.fi, lausuntopalvelu.fi ja demokratiapalvelut.fi. Yhteensä SADe-palveluja oli kertomusvuonna tuotannossa yli 20 kappaletta ja palveluiden käyttöaste kasvoi vuoden aikana. Ohjelmassa käynnistettiin yhteinen palvelujen käyttöönottojen tukiprojekti, jonka tavoitteena on hyvien käytäntöjen jakaminen ja palvelujen käyttöönottojen varmistaminen. Ohjelmassa testattiin avoimen tuotteenhallinnan konseptin määrittelyprosessin toimivuutta. Lisäksi järjestettiin työpaja palvelujen selkeästä kielestä sekä tietoisuuden palvelujen kehittämisen ja ylläpidon tietosuojasta ja tietoturvasta. Ohjelmassa toteutettuja palveluja ja sähköisen asioinnin hyötyjä esiteltiin eri tilaisuuksissa.

Tietovarantojen avaaminen

Kertomusvuonna jatkettiin julkisten tietovarantojen avaamista. Toimintaa koordinoidaan Avoimen tiedon ohjelmassa 2013 – 2015, jossa vauhditetaan julkisen hallinnon tiedon avaamista ja käytön lisäämistä sekä puretaan tiedon käytön esteitä ja luodaan kannustimia ja edellytyksiä tiedon avaamiselle sekä sisältöjen ja palvelujen kehittämiselle. Tiedon avaamisen käytäntöjä on yhtenäistetty mm. laatimalla JHS-suositus avoimen tietoaineiston käyttöluvuksi. Kansallinen avoimen datan portaali Avoindata.fi julkaistiin syyskuussa 2014 kokemaan tiedot avoimista tietoaineistoista, helpottamaan niiden löytämistä ja edistämään yhtenäisiä käytäntöjä. Portaaliin sisällytettiin myös yhteentoimivuuden kuvaukset ja ohjeet. Avoindata.fissä oli vuoden loppuun mennessä yli 1 200 avointa tietoaineistoa ja 250 yhteentoimivuuden kuvausta ja ohjetta. Käyttäjiä oli palvelussa vuoden loppuun mennessä lähes 9 500 ja sivukatseluita yli 63 500.

Hallinnon turvallisuusverkko TUVE

Hallituksen esityksen laeiksi julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta ja viestintämarkkinalain 2 §:n muuttamisesta (HE 54/2013) lakikäsittely jatkui eduskunnassa lähes koko toimintavuoden. Hankevaihetta jatkettiin ja sillä mahdollistettiin toiminnan käynnistämisen valmistelut ja varmistettiin palvelutuotannon vastuiden siirto, palveluiden jatkokehittäminen sekä palvelutuotannon käynnistäminen lain edellyttämällä tavalla heti lain tultua voimaan. Eduskunta hyväksyi lain 19.12.2014 laki tuli voimaan 15.1.2015.

Turvallisuusverkon käytön laajentamista ja korkean ja korotetun tietoturvan viestintäratkaisuiden kehittämistä jatkettiin syksyllä 2014 käynnistetyssä SATU-hankkeessa. Hankkeessa hyödynnetään sekä TUVE-hankeesta että ulkoministeriön SALVE-hankeesta tehtyä kehit-

tämistyötä ulottamalla TUVE-palvelut valtioneuvoston käyttöön, laajentamalla palveluiden mobiilikäyttömahdollisuuksia sekä mahdollistetaan turvaluokiteltujen EU-tietojen käsittely turvallisuusverkossa.

1.3.1.8 Viestintä

Viestinnän tehtäviin vaikuttivat keskeisesti talouslinjausten suunnittelu, hallinto- ja aluepoliittisten kysymysten valmistelu sekä Kreikan tilanne. Lisäksi valmisteltiin VNHY:ä koskevia muutoksia.

Viestintäkanavina käytettiin tiedotteita, uutiskirjeitä, tiedotustilaisuuksia, taustatilaisuuksia, seminaareja ja messuja, sosiaalista mediaa sekä vm.fi-sivustoa. VM:n ulkoisten internet-sivujen perusteelliseen uudistamiseen panostettiin toimintavuoden aikana. Eurokriisiä käsittelevät nettisivut julkaistiin alkuvuodesta ja niistä saatiin hyvää palautetta.

Ministeriön toimesta järjestettiin VM-akatemia taloustoimittajille. EU-asioiden koulutus käsitteli talouden hallintaa, rahoitustukiohjelmaa ja pankkiunionia. Eurokriisin hoitaminen oli yhtenä teemana. Tavoitteena oli ennaltaehkäisevästi taustoittaa kriisinhallintatoimia ja Suomen tavoitteita sekä antaa taloustoimittajille tilannekatsaus rahoitustukiohjelmien tilanteesta.

Mediakoulutusta järjestettiin asiantuntijavirkamiehille kaksi kertaa vuoden aikana. Aiheina olivat median murroksen vaikutukset, haastateltavan oikeudet, valmistautuminen haastatteluun, haastattelun antaminen sekä hankalat tilanteet ja sudenkuopat.

Budjettiosasto oli mukana välittämässä tietoa hallituksen päätöksistä niin Budjettikatsauksen ja nettisivuston (mm. budjetti.vm.fi) välityksellä.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

Pääluokan 28 lukuun 28.80. sisältyvien Ahvenanmaan maakunnan tukemiseen osoitettujen määrärahamomenttien 28.80.30. ja 28.80.31. mitoituserusteet tulevat perustuslain sääntämisyjärjestyksessä säädetyin Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 7 luvusta. Momentille 28.80.32. uudelleen budjetoitiin TA2012 budjetoidusta määrärahasta, koska sähkökaapeliyhteyden rakentaminen Ahvenanmaan maakunnan ja Manner-Suomen välillä viivästyi aikataulusta. Momentin 28.80.40. mitoituserusteena on arvio Ålands Penningautomatföreningenin (PAF) talousarviovuotta edeltävänä vuonna maksaman arpajaisveron määrästä. Kyseinen määrä palautetaan Ahvenanmaan maakunnalle käytettäväksi itsehallintolain mukaisiin tarkoituksiin. Luvun 28.80. menojen vaikuttavuudelle valtakunta ei voi asettaa tulostavoitteita. Maakunnan hallitus raportoi määrärahojen käytöstä ja niiden vaikuttavuudesta omassa toimintakertomuksessaan. Luvun momenttien määrärahakäyttö kertomusvuonna oli yhteensä 278,6milj. euroa.

Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen

Valtionosuutta kunnille peruspalvelujen järjestämiseen maksettiin 8 624 miljoonaa euroa (momentti 28.90.30.). Valtionosuuksien merkitys kuntien veropohjassa (kunnan verotulot ja valtionosuudet yhteensä) vaihtelee eri alueilla ja kunnissa. Valtionosuuksien merkitys veropohjasta on suurin Itä- ja Pohjois-Suomen kunnissa. Valtionosuudet ovat yli 40 prosenttia veropohjasta 189 kunnassa. Kuntakoon mukaan valtionosuuksien merkitys on selvästi suurin pienimmissä, alle 6 000 asukkaan kunnissa. Suurimmissa, yli 100 000 asukkaan kunnissa valtionosuudet ovat keskimäärin vain 17 prosenttia kokonaisveropohjasta. Näissä kunnissa tulojen tasauksen vaikutus valtionosuuksien kokonaismäärään on merkittävin.

Harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta myönnettiin 28 kunnalle yhteensä 20 miljoonaa euroa. Valtionosuuden korotusta voidaan myöntää kunnalle, joka ensisijaisesti poikkeuk-

sellisten tai tilapäisten kunnallistaloudellisten vaikeuksien vuoksi, on lisätyn taloudellisen tuen tarpeessa. Korotuksen myöntämisen ehtona on, että kunta on hyväksynyt suunnitelman taloutensa tasapainottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä. Vuoden 2014 tilinpäätösarvioiden perusteella negatiivisten vuosikatteiden kuntien lukumäärä oli 12 ja ilman harkinnanvaraista valtionosuuden korotusta määrä olisi ollut 14.

Kuntajakolain mukaisiin laskennallisiin yhdistymisavustuksiin ja valtionosuuksien vähenemisen korvaamiseen käytettiin noin 31 miljoonaa euroa. Kuntia oli vuonna 2014 sama määrä kuin vuonna 2013 eli 320. Vuonna 2014 tehtiin päätös kolmesta kuntaliitoksesta, jotka tulivat voimaan vuoden 2015 alusta. Niiden myötä kuntien määrä väheni kolmella. Kaikkiaan kuntien lukumäärä on 2000-luvulla vähentynyt 135:llä. Meneillään on useita kuntaliitosselvityksiä. Kuntajakolain mukaisia erityisiä selvityksiä käynnistyi vuonna 2014 yhdeksän ja valmistui kahdeksan. Selvitysavustusta myönnettiin 15 kuntien yhdistymistä koskevaan selvitykseen, yhteensä 620 183 euroa (josta vuonna 2014 maksettiin 464 428 euroa). Kahden seudun osalta osa määrärahasta on kohdennettu uuden kunnan talouden tervehdyttämiskeinojen selvittämiseen.

Maksut Euroopan unionille

Maksut Euroopan unionille olivat kertomusvuonna 1 982 milj. euroa. Valtion talousarviosta maksetut EU:n budjetin rahoituserät (ALV-maksu, Yhdistyneen kuningaskunnan maksu-helpotuksen rahoitus ja BKTL-maksu) laskivat 45,7 milj. euroa vuoden 2013 tasosta. Määrärahasta maksetaan Suomen osuus Euroopan unionin omista varoista. Euroopan unionin yleinen talousarvio rahoitetaan kokonaisuudessaan unionin omilla varoilla. Jäsenvaltiot asettavat omat varat unionin käyttöön Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 311 artiklan nojalla Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn päätöksen (2007/436/EY, Euratom) mukaisesti. Neuvosto hyväksyy päätöksen yksimielisesti Euroopan parlamenttia kuultuaan. Päätös tulee voimaan, kun jäsenvaltiot ovat hyväksyneet sen valtiosääntönsä asettamien vaatimusten mukaisesti. Omien varojen täytäntöönpanotoimenpiteistä ja tarkemmista laskentaperusteista säädetään päätöstä täydentävillä asetuksilla.

Merkittävä osa unionin käyttöön asetetuista omista varoista palautuu jäsenvaltioille käytettäväksi unionin talousarvion ja unionin lainsäädännön mukaisiin tarkoituksiin. Euroopan unionin yleinen talousarvio kuuluu unionin yksinomaiseen toimivaltaan, eikä momentin menojen vaikuttavuudelle siten voida asettaa tulostavoitteita. Unionin talousarvion määrärahojen käytöstä vastaa Euroopan komissio ja varojen tarkastuksesta Euroopan tilintarkastustuomioistuin, joka antaa vuosittain kertomuksessaan lausuman tilien luotettavuudesta sekä toteutettujen toimien laillisuudesta ja asianmukaisuudesta. Komissio julkaisi elokuussa 2014 tiedot jäsenvaltioiden ja EU:n välisistä tuloista ja menoista vuonna 2013. Suomi kuuluu edellisvuosien tapaan EU-budjetin nettomaksajien joukkoon.

Taulukko 1. Suomen nettomaksut EU:lle vuosina 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014*	2015*
Suomen nettomaksut EU:lle (milj. euroa)	300	652	659	604	1103	750
Nettomaksusuosuus € asukasta kohden	57	123	122	112	202	137

* luvut on kansalliseen budjettiin ja kehukseen perustuvia arvioita

1.4 Toiminnallinen tuloksellisuus

Valtiovarainministeriön johtamisjärjestelmää kehitettiin edelleen siten, että valtiosihteerin kansliapäällikkönä apuna toimii julkisen talouden, erityisesti veropolitiikan alivaltiosihteerin kansainvälisten ja rahoitusmarkkina-asioiden alivaltiosihteerin, hallinto- ja kehitysjohtajan

ja talouspolitiikan koordinaattorin lisäksi. Julkisen talouden, erityisesti veropolitiikan alivaltiosihteerin tehtävänä on johtaa ja sovittaa yhteen julkista taloutta sekä erityisesti veropolitiikkaa koskevien ja vero-osaston toimialaan kuuluvien asioiden valmistelua.

Toimintavuoden aikana ministeriön johtamisjärjestelmän uudistuksen konkreettinen toimeenpano jatkui vuonna 2013 asetettujen koordinoivan johtoryhmän, talouspolitiikan ja hallintopolitiikan koordinaatioryhmien sekä kansainvälisten ja rahoitusmarkkina-asioiden ohjausryhmän työskentelyn vakiintuessa. Valtiovarainministeriön johtamisjärjestelmän kehittämisen tavoitteena on terävöittää ministeriön virkamiesvalmistelun koordinointia ja johtoryhmätoimintaa. Tarkoituksena on vahvistaa ministeriön johtamisen strategista otetta sekä sovittaa yhteen osastojen valmistelua.

Valtiovarainministeriön osastojen välillä sovittiin eräistä tehtävämuutoksista, jotka tulivat voimaan 1.1.2015. Valtiovarainministeriön resurssikartoituksen yhteydessä nousi esille tarve vahvistaa uuden julkisen talouden suunnitelman (JTS) valmistelun henkilöstöresursseja ja hakea synergioita rakennepoliittisten päätösten valmisteluun. Kansantalouselosaston rakennesyksikön tehtävät siirrettiin budjettiosastolle siten, että vuoden kuluttua siirrosta arvioidaan tehdyn siirron vaikutuksia ja päätetään jatkotoimenpiteistä.

Lisäksi nähtiin tarvetta koota ja yhtenäistää valtion resurssien ja sisäisten palvelujen käytön ohjausta sekä keskittää julkisten hallinnon rakenteiden ja palveluiden uudistaminen yhdelle osastolle. Tämän johdosta talouspalveluiden kehittämis- ja ohjausyksikkö siirrettiin budjettiosastolta henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastolle ja valtionhallinnon virastorakenteiden uudistamisen kokonaisuus siirrettiin henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastolta kunta- ja aluehallinto-osastolle.

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Hankinnoissa hyödynnettiin edelleen Hansel Oy:n vuosi- ja puitesopimuksia. Ministeriössä on käytössä valtionhallinnon yhteinen henkilöstö- ja taloushallinnon perustietojärjestelmä (Kieku), Rondo R8 laskujen kierrätysjärjestelmä sekä Palkeiden asiakastuki –palvelumalli.

Valtioneuvoston linnan toimitilahankkeessa valmisteltiin ja tehtiin päätös valtiovarainministeriön linnan tilojen työympäristökonseptista. Työympäristö muutetaan pääosin yksilötyöhuoneista nykyaikaiseksi monitilaympäristöksi valtion uuden toimitilastrategian linjauksen suuntaisesti. Rakennuksesta vapautuu peruskorjauksen valmistuttua 1 200 m² (40-60 työpistettä) toimistotyyppistä tilaa valtioneuvostokäyttöön. Hankesuunnitelma valmistui syksyllä 2014. Vuonna 2014 valmisteltiin myös linnan uutta vuokrasopimusta ja hankkeen rahoitusta. Lisäksi sovittiin valtiovarainministeriön peruskorjauksen ajaksi tarvitsemista väistötiloista ja niiden vuokraukseen liittyvistä toimenpiteistä. Vuonna 2014 valmisteltiin valtiovarainministeriön energiatehokkuussuunnitelma.

Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon yhteisen tietojärjestelmän Kiekun käyttöönotto on mahdollistanut henkilötövuosien seurannan ja raportoinnin toiminnoinnain vuoden 2013 alusta alkaen. Vuosina 2013 ja 2014 ministeriössä on kohdennettu työaikaa 94 eri toiminnolle. Viidelletoista suurimmalle toiminnolle kohdistui 81,2 % työajasta vuonna 2014. Neljä suurimman toiminnon henkilötövuosimäärä kattaa yhteensä 43,4% kaikista toiminnoista. Ministeriön henkilötövuodet jakaantuivat kolmeen pääryhmään seuraavasti: 58 % Ydintoiminnot, 21 % Ohjaustoiminnot ja 22 % Tukitoiminnot.

Taulukko 2. Henkilötyövuosien ja menojen kohdentuminen toiminnoittain

	HTV		Henkilöstömenot		Muut menot	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Talous- ja finanssipolitiikka	62,9	65,9	4 194,5	4 664,5	584,6	363,8
Valtionhallinnon tietohallinnon ohjaus, sähköisen asioinnin ja tietoturvallisuuden yleiset perusteet, valtion ja kuntien tietohallintoyhteistyö sekä valtioneuvoston yhteinen tietohallinto	39,0	41,4	2 527,8	2 777,9	8 885,8	8 192,3
Lakien ja asetusten valmistelu	34,6	36,4	2 166,4	2 280,3	9,9	20,3
Kuntajaotus, kunnallishallinto ja -talous sekä valtion ja kuntien suhde	20,4	32,0	1 367,3	2 619,8	1 116,7	2 206,6
Valtionhallinnon työnantaja-, henkilöstö- ja työmarkkinapolitiikka, henkilöstön oikeudellinen asema ja muut palvelussuhteen ehdot	32,3	28,8	1 795,0	1 863,5	426,1	246,7
Julkishallinnon yleinen kehittäminen sekä valtionhallinnon rakenteiden, ohjausjärjestelmien ja toiminnan kehittäminen	22,5	25,0	1 266,4	1 589,0	1 314,2	1 875,8
Muut tukitoiminnot	24,6	22,7	885,5	867,2	79,2	-448,7
Valtiontalous, valtion talousarvio ja taloudenhoito, valtion varat ja varallisuus sekä maksupolitiikan ja maksujen yleiset perusteet	17,3	15,3	979,5	960,4	435,4	533,6
Veropolitiikka, verotus ja yleinen tullipolitiikka	13,8	13,8	898,8	975,5	58,8	64,7
Toimistopalvelut	12,2	12,2	363,6	341,1	249,0	162,4
Viestintä	8,0	8,8	342,2	417,5	123,6	17,0
Avustaminen säädösvalmistelussa	7,1	8,3	248,1	298,6	70,0	77,9
Yleishallinto	5,2	6,5	371,8	267,8	16,9	14,0
Kansainväliset asiat	6,1	5,9	408,5	370,8	283,1	286,1
EU ja kansainvälisten asioiden yhteensovittaminen	6,1	5,6	310,4	322,9	0,0	0,6
Muut toiminnot	78,6	76,0	11 185,3	10 637,7	9 730,7	10 036,9
Yhteensä	390,7	404,5	29 311,0	31 254,7	23 383,9	23 649,9

*) Menot 1000 €. Toimintamomentit sekä hankemomentit, joilta on maksettu henkilöstökuluja. Ulkopuolisille maksetut palkkiot ovat muissa menoissa

Ministeriön henkilötyövuosien määrä 31.12.2014 oli 404,5, mikä on 13,8 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisenä vuonna (koko henkilöstö ml. hankemomentit). Henkilötyövuosien lisäys johtuu suurelta osin kuntauudistuksen valmistelun sekä eri osastojen ICT-hankkeiden vaatimista lisäresursseista, sekä poliittisen esikunnan määrän kasvusta. Kehittämisen- ja hallintotoiminnan henkilötyövuosien kasvu vuoteen 2013 verrattuna johtuu 1.9.2013 toteutetusta organisaatiouudistuksesta, jossa viestintä siirtyi osaksi kehittämis- ja hallintotoimintoa.

Taulukko 3. Henkilötyövuodet ja henkilöstömenot osastoittain ja toiminnoittain

	Osastojen HTV			Ydin-		Ohjaus-		Tuki-		Muut		*) Palkat (milj. €)		
	2014	2013	2012	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2012
Ministeriön johto	20,2	19,3	10,8	7,7	4,2	1,4	0,0	10,9	11,0	0,2	4,0	1,8	1,6	1,5
Kehittämis- ja hallintotoiminto	62,3	55,2	51,3	1,3	0,3	9,1	8,0	51,9	46,3	0,1	0,8	3,6	3,3	3,0
Kansainvälisten asioiden siht.	5,9	6,2	6,9	0,0	0,0	5,6	6,1	0,3	0,2	0,0	0,0	0,4	0,4	0,4
Viestintä	0,0	6,4	9,6	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0	6,4	0,0	0,0	0,0	0,4	0,6
Euroalueen vakausyksikkö	4,9	0,0	0,0	4,8	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,4	0,0	0,0
Kansantalousosasto	34,3	37,8	38,0	29,0	31,8	0,1	0,2	4,5	5,7	0,7	0,3	2,7	3,0	2,8
Budjettiosasto	39,4	38,5	41,8	36,1	36,0	1,4	1,1	1,9	1,4	0,0	0,0	3,2	3,0	3,3
Vero-osasto	47,0	46,7	45,7	13,9	13,8	29,7	28,4	3,5	4,1	0,0	0,4	3,6	3,5	3,4
Rahoitusmarkkinaosasto	35,5	37,7	37,9	14,5	16,2	19,3	19,5	1,6	1,9	0,0	0,0	3,0	3,1	3,1
Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto	45,7	47,5	45,4	36,9	40,8	3,2	2,6	5,5	4,1	0,0	0,0	3,4	3,5	3,2
Kunta- ja aluehallinto-osasto	56,7	45,4	42,1	49,1	36,5	3,8	3,6	3,8	3,4	0,0	1,9	5,0	3,6	3,3
JulkICT	43,0	41,7	38,1	40,0	38,9	1,3	0,8	1,7	1,8	0,0	0,3	3,5	3,4	3,0
VVC	9,7	8,1	8,6	0,0	0,0	8,5	7,9	1,2	0,2	0,0	0,0	0,7	0,6	0,7
Yhteiset menot	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	404,5	390,7	376,2	233,4	218,4	83,4	78,1	86,7	86,4	1,0	7,8	31,3	29,3	28,4

*) Mukana kaikki menoarviotilit. Ulkopuoliselle maksetut palkkiot eivät ole palkoissa mukana

1.4.2 Toiminnallinen taloudellisuus

Ministeriön toimintamäärärahojen (mom. 28.01.01) käytöstä 72 % aiheutui palkoista. Menojen jakauma palkkojen ja muiden menojen välillä säilyi lähestulkoon edellisten vuosien tasolla. Osastoille kohdennettujen muiden menojen nettokäyttö jäi 2,4 % edellistä vuotta alhaisemmaksi. Nettoutettavista eristä huomattavin oli edelleen siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta kertyneet vuokratulot ja -menot. Ministeriön toimintamäärärahaa käytettiin yhteensä noin 2 % vähemmän kuin vuonna 2013. Valtiovarain controller -toiminnon määrärahan käyttö oli 1,3 % edellistä vuotta alhaisempi.

Taulukko 4. Ministeriön toimintamenot 2012-2014 osastoittain (1 000 €)

	Palkat			Muut menot			Yhteensä		
	2012	2013	2014	2012	2013	2014	2012	2013	2014
28.01.01									
Valtiovarainministeriön toimintamenot									
Ministeriön johto/jakamattomat menot	1 554	1 681	1 625	1 224	833	584	2 779	2 513	2 209
Kehittämis- ja hallintotoiminto	3 025	3 353	3 625	108	251	262	3 133	3 604	3 887
KVS sihteeristö	394	413	410	34	29	15	428	441	425
Viestintä ¹⁾	648	402	0	129	103	0	777	506	0
Euroalueen vakausyksikkö ²⁾			426			28	0	0	455
Kansantalousosasto	2 879	2 978	2 741	183	176	162	3 062	3 154	2 903
Budjettiosasto	3 264	2 913	3 092	389	396	449	3 653	3 309	3 542
Vero-osasto	3 468	3 523	3 641	379	366	334	3 848	3 889	3 975
Rahoitusmarkkinaosasto	3 062	3 121	2 969	330	324	344	3 392	3 445	3 313
Henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosasto	3 262	3 585	3 477	610	727	719	3 872	4 312	4 196
Kunta- ja aluehallinto-osasto	3 164	2 998	3 030	769	448	401	3 932	3 446	3 431
Julkisen hallinnon ICT-toiminto	2 265	2 284	2 406	146	121	89	2 411	2 405	2 495
Yhteiset menot		1	1	8 017	7 986	7 900	8 017	7 988	7 901
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen palautukset	-302	-130	-174				-302	-130	-174
Työterveyshuollon palautukset				-81	-85	-88	-81	-85	-88
Toimintamenoihin nettoutetut erät									
EU-menot					1			1	
EU-tulot				-126	-141	-40	-126	-141	-40
Siirt.omais.väliaik.hallinta tulot				-1 397	-1 440	-974	-1 397	-1 440	-974
Siirt.omais.väliaik.hallinta menot				908	870	509	908	870	509
JHTT-lautakunta menot	76	164	121	35	23	22	110	187	143
JHTT-lautakunta tulot				-43	-22	-18	-43	-22	-18
28.01.01 yhteensä	26 760	27 286	27 390	11 614	10 966	10 697	38 374	38 252	38 088
28.20.03 Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot									
Valtiovarain controller -toiminto	675	580	695	279	471	344	954	1 051	1 039
Sairaus- ja äitiyspäivärahojen palautukset	-1	-6	-7				-1	-6	-7
28.20.03 yhteensä	675	574	688	279	471	344	953	1 045	1 031
YHTEENSÄ	27 434	27 860	28 078	11 893	11 437	11 041	39 327	39 297	39 119

¹⁾ Viestintä sisältyy v. 2013 alkaen Kehittämis- ja hallintotoimintoon.

²⁾ Euroalueen vakausyksikkö sisältyy v. 2013 Johtoon/jakamattomiin menoihin.

Kustannuslaskennan pohjana käytetyn välittömän esittelijätöytunnin hinta vuonna 2014 oli hieman korkeampi kuin valtiovarainministeriön maksullisista suoritteista vuoden 2013 lopussa annetussa asetuksessa mainittu työtunnin keskihinta 90 euroa.

Taulukko 5. Esittelijätöytönnin hintakehitys 2012-2014

vuosi	htv yht.	kustannukset yht. eur	palkat eur	Palkkojen osuus	painotettu *) tunti hinta
2012	279,58 1 htv=1 834h	38 375 627	26 759 554	70 %	95,4
2013	282,04 1 htv=1 834h	38 252 442	27 286 337	71 %	92,3
2014	272,25 1 htv=1 834h	38 430 153	27 390 498	71 %	92,2

*) ansiotasoindeksi

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Muiden säädösten (Laki metallirahasta 216/1998) perusteella maksullista toimintaa on metallirahan lyöttäminen Suomessa. Valtiolla on yksinoikeus Euroopan yhteisön lainsäädännön mukaisesti lyöttää Suomessa metallirahaa omaan lukuunsa. Metallirahat laskee liikkeeseen Suomen Pankki. Ministeriö luovuttaa rahat Suomen Pankille nimellisarvosta liikkeeseen laskemista varten. Metallirahojen lyöminen ja markkinointi tehdään Suomen Raha-paja Oy:ssä ministeriön tekemän tilauksen perusteella, jonka pohjana on ministeriölle tehty tarjous.

Taulukko 6. Erillislakiin perustuvien suoritteiden kustannusvastaavuuslaskelma

Maksullinen toiminta (1000 €) Metallirahat (Muut säädökset)	Vuosi 2014 toteutuma	Vuosi 2014 tavoite	Vuosi 2013 toteutuma	Vuosi 2012 toteutuma
TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot				
Maksullisen toiminnan myyntituotot	18 242	31 050	16 502	22 777
Maksullisen toiminnan muut tuotot				
Tuotot yhteensä	18 242	31 050	16 502	22 777
KOKONAISKUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset		6 050	6 050	6 050
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Henkilöstökustannukset				
Vuokrat				
Palvelujen ostot	2 179		2 063	6 202
Muut erilliskustannukset	1 025		711	1 113
Erilliskustannukset yhteensä	3 204	6 050	2 774	7 320
Osuus yhteiskustannuksista				
Tukitoimintojen kustannukset				
Poistot ja korot				
Muut yhteiskustannukset				
Osuus yhteiskustannuksista yhteensä	0	0	0	0
Kokonaiskustannukset yhteensä	3 204	6 050	2 774	7 320
KUSTANNUSVASTAAVUUS (tuotot-kustannukset)	15 038	25 000	13 728	15 457
Käytetty MPL 7.1 §:n mukainen hintatuki				

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Ministeriössä valmisteltiin 57 hallituksen esitystä. Lisäksi annettiin tai valmisteltiin mm. seuraavat esitykset/kannanotot: Valtioneuvoston asetus julkisen talouden suunnitelmasta, Talousarvioasetuksen muutos, Asetus valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen 1 ja 2 §:n muuttamisesta (ns. Palkeitten asetuksen muutos) ja JHTT-lautakunnan maksuasetuksen muutos, Lisäksi on annettu viisi juhlaraha-asetusta, Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2015 - 2018, Valtion talousarvioesitys ja sitä täydentävä esitys, kolme lisätalousarvioesitystä ja kolmatta lisätalousarvioesitystä täydentävä esitys sekä Valtiovarainministeriön kannanotot raha-asiainvaliokunnassa käsiteltyihin asioihin (474 kpl).

Vuoden 2014 aikana ilmestyneitä julkaisuja, työryhmäraportteja ja tehtyjä tutkimuksia ovat mm.: Ylimmän virkamiesjohdon urajärjestelmät – Kansainvälinen vertailu Euroopan Unionin jäsenmaiden toimintamalleista ja hyvistä käytännöistä, Tulevaisuuden johtajat – ohjelman arviointi, Valtiotyönantaja-verkkolehti (1/2014 – 4/2014, 4 kpl), Valtion virkamieseettisen toimikunnan raportti (Valtion työmarkkinalaitos 3/2104), Jaksotyöryhmän loppuraportti (5/2014), Valtion virka- ja työehdot 2014 – 2017 (10a/2014), Valtion työmarkkinalaitos – esite, Henkilöstöjohtamisen keinot saavuttaa valtion budjettitalouden organisaatioissa kustannussäästöjä ja tuloksellisuutta henkilöstön arvo säilyttäen, Naiset ja miehet valtiolla 2013 (27/2014), Valtion matkustussääntö 2015 (1a/2015) ja palkkaliukumalaskelmat virastoille, Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot (JYSE 2014 tavarat, JYSE 2014 palvelut), Ehdotus valtion toimitilastrategiaksi 2020 (VM 2/2014), Valtion taloushallintostrategia 2020 (VM 7/2014), Valtion vuokrajärjestelmän uudistaminen (VM 29/2014).

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Palvelukyvyille ja suoritteiden laadulle ei ministeriössä ole määritelty tavoitetasoja tai indikaattoreita. Palvelukykyä ja laatua on aiempina vuosina raportoitu ministeriön suorittamien asiakastytyväisyys- ja käyttäjäkyselyiden tulosten avulla. Vuoden 2014 aikana ei tällaisia kyselyitä toteutettu.

Koko ministeriön henkilöstölle suunnatun Trust Index –kyselyn vastausten perusteella henkilöstön arvio ministeriön toiminnan laadukkuudesta vuonna 2014 on hieman heikentynyt edelliseen vuoteen verrattuna.

1.6 Henkilöstövoimavarojen hallinta ja johtaminen

Valtiovarainministeriön organisaation ja henkilöstön kehittämisen tueksi laadittiin alkuvuodesta ministeriön henkilöstö- ja koulutussuunnitelma. Suunnitelmassa linjattiin kehittämisen ja koulutuksen keskitetyt toimenpiteet. Toimenpiteet painottuivat säädösvalmisteluosaamisen, vuorovaikutteisten ja modernien työskentelytapojen sekä ammattimaisen johtamisen vahvistamiseen. Vuoden 2014 konkreettisena tavoitteena oli, että vähintään 80 prosentille henkilöstöstä laaditaan henkilökohtainen kehityssuunnitelma osana tulos- ja kehityskeskustelua. Kertomusvuonna toteutettiin VM – Hyvä työpaikka työskennellä – kehittämishankkeen kolmas ja viimeinen Trust Index -kysely koko henkilöstölle sekä VM:n organisaatiokulttuurin auditointi. Niiden tulokset ovat pohjana kehittämistoimille vuodelle 2015.

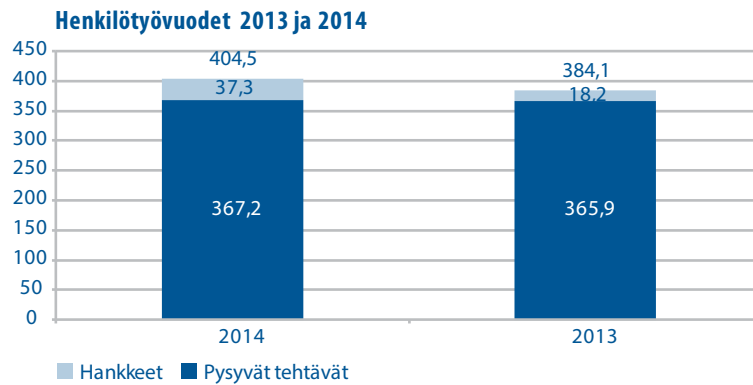
Kertomusvuonna ministeriön johtamisessa painotettiin erityisesti resurssijohtamisen näkökulmaa. Vuoden aikana toteutettiin resurssikartoitus, jonka perusteella päätettiin panos-

taa priorisointiin osasto- ja ministeriötasolla, vahvistaa osastoille henkilöstökehitys sekä lisätä joustavuutta.

Ministeriön osastot laativat vuosittaiset tulossopimukset tukemaan hyvää työilmapiiriä ja strategialähtöisyyttä. Määrälliset henkilöstökehitykset ja henkilöstösuunnitelmat sekä osaamisen kehittämisen ja siirtämisen toimenpiteet sisältyivät uusittuihin tulossopimusasiakirjoihin. Johtamissopimusten kattavaa käyttöönottoa on edistetty sekä ministeriön sisällä että hallinnonalalla.

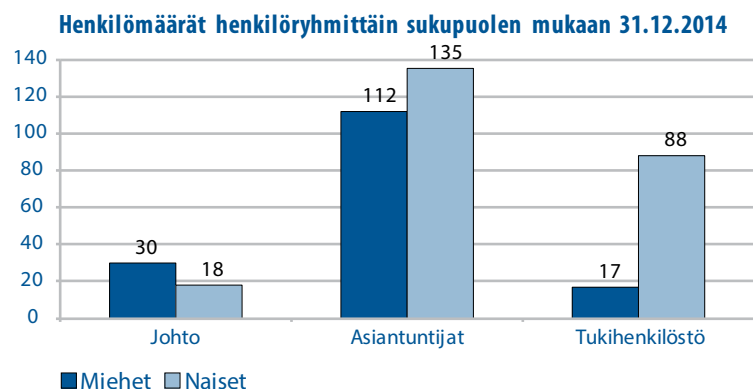
1.6.1 Henkilöstön määrä ja ikärakenne

Ministeriön henkilötyövuosien määrä kertomusvuonna oli 404,5, joka on 20,4 henkilötyövuotta enemmän kuin edellisenä vuotena. Henkilötyövuosien lisäys johtuu suurelta osin euroalueen pankkikriisin, julkisen hallinnon ICT:n toimialaan kuuluvien hankkeiden sekä kuntauudistuksen valmistelun vaatimista määräaikaista lisäresursseista. Lisäresurssien määrä oli kertomusvuonna 37,3 henkilötyövuotta. Kasvua edellisestä vuodesta oli 19,1 henkilötyövuotta.

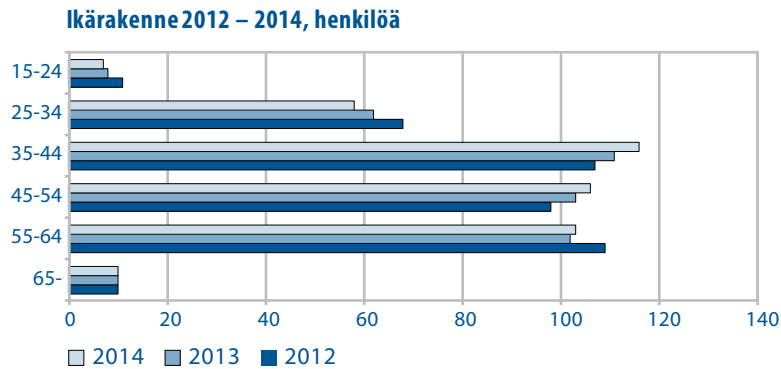
Henkilöstön lukumäärä 31.12.2014 oli 400. Osa-aikaisia näistä oli 16 (4,0 %), joista osa-aikaeläkkeellä neljä henkilöä. Määräaikaaisessa virkasuhteessa (henkilöt, joilla ei ole valtiolla taustavirkaa tai -tehtävää) työskenteli 68 henkilöä, joka on 17,0 % henkilöstöstä (19,9 % vuonna 2013).

Naisten osuus koko henkilöstöstä oli 60,3 %. Tehtäväryhmittäin tarkasteltuna naisia oli eniten tukihenkilöstössä (83,8 %). Johtotehtävissä (sisältäen ylimmän ja keskijohdon) naisten osuus oli 37,5 %. Asiantuntijatehtävissä naisten osuus oli 54,7 % ja miesten 45,3 %. Naisten osuus asiantuntijaryhmässä on noussut 4,1 prosenttiyksiköllä vuodesta 2013.

Henkilöstön keski-ikä oli (46,8 v.) joka on 0,1 vuotta korkeampi kuin edellisenä vuotena. Naisten keski-ikä oli 46,0 ja miesten 48,0 vuotta.

Seniори-ikäisten (vähintään 45 v.) prosenttiosuus henkilöstöstä oli kertomusvuonna 54,8 %. Seniори-ikäisten prosenttiosuus on noussut edellisestä vuodesta 0,5 prosenttiyksiköllä.

1.6.2 Henkilöstön koulutustaso ja osaaminen

Ministeriön henkilöstölleen tarjoamissa osaamisen kehittymismahdollisuuksissa keskityttiin ministeriön toimintakokonaisuuksiin liittyvien ydinosaamisten, toiminnallisten osaamisten, strategiasta ja toimintaympäristön muutoksista nousevien osaamistarpeiden kehittämiseen ministeriön yhteisen koulutustarjonnan sekä osastojen substanssikoulutuksen voimin. Keskitetysti henkilöstölle tarjottuja koulutuksia olivat esimerkiksi priorisointi- ja fasilitointivalmennukset sekä hankinta-asioiden koulutus. Lisäksi tarjottiin yhteisiä kehittymismahdollisuuksia tulos- ja kehityskeskusteluissa tunnustettuihin osaamistarpeisiin. Esimerkkeinä näistä olivat valtioneuvoston esittelijä- ja lainvalmistelukoulutus sekä kieli- ja vuorovaikutuskoulutus.

Vuonna 2014 koulutukseen käytettiin 1,9 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Luvussa on kasvua edelliseen vuoteen verrattuna 0,3 työpäivää. Koulutuksen lisäksi työssä oppiminen muodosti tärkeän osan henkilöstön osaamisen kehittämisestä.

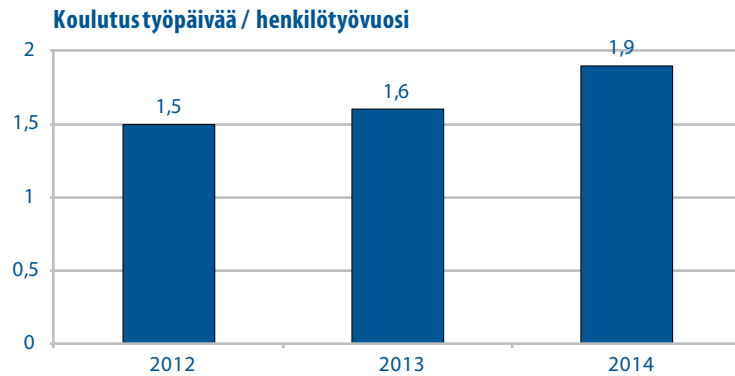
Kertomusvuonna ministeriön sisäisen johtamisen kehittämiseen panostettiin toteuttamalla esimiestyön arviointi sekä tarjoamalla tulosten pohjalta koko esimieskunnalle yksilövalmennusta, jossa keskityttiin kunkin esimiehen vahvuuksiin omassa johtamisessa ja esimiestyössä. Valmennuksen lisäksi johtamisen kehittäminen jatkui esimiesamukahvien muodossa ja mahdollisuudella henkilökohtaiseen työnohjaukseen.

Vuonna 2014 ministeriöiden yhteistä JET- johtamisen ammattitutkintoon valmentavaa koulutusta jatkettiin. Kohderyhmänä ovat edelleen uudet esimiehet sekä asiantuntijat, joilla on kokemusta vaativien hankkeiden tai työryhmien vetämisestä. Lisäksi useita henkilöitä ministeriöstä ja hallinnonalalta osallistui valtion yhteisiin, pitkiin johtamisen koulutusohjelmiin.

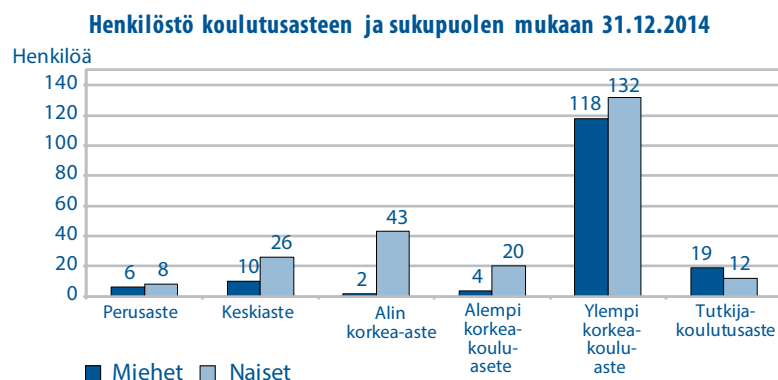
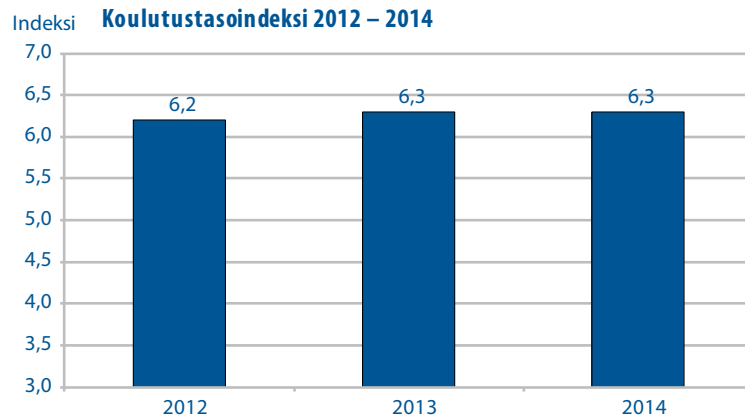
Asiantuntijoiden osaamista vahvistettiin mm. osallistumalla valtioneuvoston ja Hausin yhdessä järjestämään Johtavien asiantuntijoiden valmennukseen (JOVA 3) sekä ministeriöiden yhteiseen mentorointi -ohjelmaan.

Ministeriön toimintakenttä sekä toimiala ovat laajentuneet ja asiat juridisoituneet, joten vuonna 2014 aloitettiin juridiset perustiedot omaaville asiantuntijoille oma juridishallinnollinen koulutusohjelma (JUHA). Koulutusteemat käsittelivät muun muassa julkisuus- ja hallintolain-säädäntöä. Koko henkilöstön juridishallinnollista osaamista vahvistettiin hankinta-asioiden koulutustilaisuudella sekä mahdollisuudella osallistua JUHA -ohjelman tilaisuuksiin.

Ministeriön uusiin virkamiehiin panostettiin sekä ministeriön sisäisen perehdytyksen muodossa että tarjoamalla kaikille vähintään puolen vuoden virkasuhteessa oleville uusille virkamiehille mahdollisuutta osallistua valtioneuvoston yhteiseen perehdytysohjelmaan.

Henkilöstön koulutustasoindeksi oli kertomusvuoden lopussa 6,3, joka on sama kuin edellisenä vuotena. Kertomusvuonna miesten indeksi oli 6,6 ja naisten 6,0. Ero miesten ja naisten välillä selittyy tukihenkilöstön naisvaltaisuudella. Korkeakoulu- ja yliopistotason tutkinnon suorittaneita oli 76,3 %, ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneita 70,3 % ja tutkijakoulutuksen suorittaneita 7,8 % henkilöstöstä.

1.6.3 Henkilöstökulut

Kertomusvuoden työvoimakustannukset olivat yhteensä 31.845.000 euroa. Nousua edellisestä vuodesta oli 6,8 %. Tehdyn työajan palkkojen osuus palkkasummasta oli 79,6 %. Prosenttiosuus on noussut 1,7 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta. Välillisten työvoimakustannusten osuus tehdyn työajan palkoista oli 55,2 %. Prosenttiosuus laski 1,4 prosenttiyksikköä edellisestä vuodesta.

1.6.4 Työhyvinvointi

Ministeriön ja työterveyshuollon yhteistyö työhyvinvointitoiminnassa jatkui aktiivisena. Kertomusvuonna järjestettiin työyhteisöterveystarkastuksia ja työterveyshuolto osallistui esimiesamukahveille ja henkilöstöinfoihin.

Työterveyshuollon kustannukset nettona olivat 667 euroa/htv (762 euroa/htv vuonna 2013).

Sairauspoissaoloja oli kertomusvuonna 5,8 työpäivää/htv. Sairauspoissaolojen määrä laski edellisestä vuodesta 0,4 työpäivää/htv. Sairaustapausten lukumäärä kertomusvuonna oli 846, kun se edellisenä vuonna oli ollut 817.

Vanhuuseläkkeelle siirtyi kertomusvuoden aikana 12 henkilöä (19 henkilöä vuonna 2013). Keskimääräinen vanhuuseläkkeelle siirtymisikä vuoden aikana oli 64,5 vuotta (64,8 vuotta vuonna 2013).

Heli –järjestelmässä julkisesti haettavaksi ilmoitettuja virkoja tai määräaikaisia virkasuhteita oli kertomusvuonna yhteensä 40 (55 vuonna 2013), joista vakinaiseen virkaan 14 (26 vuonna 2013) ja määräaikaiseen virkasuhteeseen 26 (29 vuonna 2013). Hakemuksia tuli yhteensä 1535 (1776 vuonna 2013).

Henkilöstölle tarjottiin laaja kirjo mahdollisuuksia kokonaishyvinvoinnin edistämiseen. Kertomusvuonna tarjonnassa olivat työmatkasetelit, sportti- ja kulttuuripassi sekä subventoitu hieronta. Lisäksi järjestettiin Green Office –tapahtumia, taukojumppaa koko talon yhteisiä juhlia ja tuettiin VM:n henkilöstön nuoriso-osaston toimintaa, jalkapallojoukkuetta, golfaajia sekä juoksutapahtumiin osallistuvia.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Valtiovarainministeriön kirjanpitoyksiköllä oli käytettävissään vuonna 2014 määrärahoja yhteensä 15,79 mrd euroa, josta pääluokan 28 osuus oli 15,51 mrd euroa ja muilta hallinnonaloilta siirrettyjä määrärahoja oli 19,19 milj. euroa. Käytettävissä oleva määrä oli noin 0,22 mrd euroa enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Määrän lisäys johtuu pääosin luvun 28.50. Eläkkeet ja korvaukset määrärahan kasvusta.

Euromääräisesti suurimpia jakamattomia määrärahoja on kohdennettu eri hallinnonalojen käyttöön seuraavasti:

Hallinnonala	28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot	28.70.20. Tuottavuuden edistäminen
23 Valtioneuvoston kanslia		
24 Ulkoasiainministeriön hallinnonala		
25 Oikeusministeriön hallinnonala	85 578,24	
26 Sisäasiainministeriön hallinnonala		
27 Puolustusministeriön hallinnonala		
28 Valtiovarainministeriön hallinnonala	81 626 088,64	17 810 000,00
29 Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	969 618,50	
30 Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala		
31 Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		
32 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	473 406,03	
33 Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	258 157,84	
35 Ympäristöministeriön hallinnonala	422 355,62	
Yhteensä	83 835 204,87	17 810 000,00

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Metallirahatuloihin on tuloutettu metallirahojen liikkeellelaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta ja palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä syntyvät tulot. Momentille merkitään lisäksi juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus. Tuloja kertyi yhteensä 18,2 milj. euroa, mikä on 11 % enemmän kuin vuonna 2013. Tuloista vähennettäviä menoja kertyi 3,2 milj. euroa. Kasvua edelliseen vuoteen verrattuna oli 15 %.

Momentille 12.28.87. *Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta* lisättiin kolmannessa lisätalousarviossa 17,0 milj euroa. Tulot kertyvät valtion vakuusrahaston tuloutuksesta budjetitalouteen. Tuloja toteutui 23 % arvioitua enemmän johtuen omaisuudenhoitoyhtiö Arsenalilta saaduista muista rahoitustuotoista. Momentilta 12.28.92. *Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot* vähennettiin kolmannessa lisätalousarviossa 12,0 milj. euroa. Vähennys aiheutui tullituloja koskevan kokonaisarvion tarkentumisesta.

Momentille 12.39.04. *Siirrettyjen määrärahojen peruutukset* lisättiin ensimmäisessä lisätalousarviossa 77 milj. euroa ja kolmannessa lisätalousarviossa 24,6 milj. euroa.

Momentille 13.01.05. *Korot muista lainoista* lisättiin kolmannessa lisätalousarviossa 19 milj. euroa. Momentille 13.04.01. *Osuus Suomen pankin voitosta* lisättiin ensimmäisessä lisätalousarviossa 30 milj. euroa. Momentille 13.05.01. *Valtion liikelaitosten voiton tuloutus* lisättiin ensimmäisessä lisätalousarviossa 50 milj. euroa.

Tuloarviotilit (milj. euroa)		Tilinpäätös 2013	TA 2014	LTA:t	TA yht 2014	Tilinpäätös 2014	Tot %
12.28.25.	Metallirahatulot	13,7	25,0	0,0	25,0	15,0	60
12.28.50.	Siirto valtion eläkerahastosta	1 678,3	1 732,0	0,0	1 732,0	1 728,2	100
12.28.51.	Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenot	131,6	152,4	0,0	152,4	147,8	97
12.28.87.	Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta	0,0	0,0	17,0	17,0	20,9	123
12.28.92.	Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot	42,6	52,0	-12,0	40,0	0,0	0
12.28.93.	Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaukset	0,9	2,5	0,0	2,5	2,3	92
12.28.99.	Valtiovarainministeriön hall. muut tulot	23,0	18,1	0,0	18,1	22,0	121
12.39.04.	Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	98,2	50,0	101,6	151,6	214,4	141
13.01.04.	Korot valtion lainoista liikelaitoksille	19,7	21,0	0,0	21,0	20,0	95
13.01.05.	Korot muista lainoista	101,8	93,0	19,0	112,0	107,6	96
13.01.09.	Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojenhyvitykset	18,8	24,8	0,0	24,8	25,2	102
13.03.01.1.	Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	1 475,2	1 475,2	0,0	1 475,2	1 983,7	134
13.04.01.	Osuus Suomen Pankin voitosta	227,0	150,0	30,0	180,0	180,0	100
13.05.01.	Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	120,0	220,0	50,0	270,0	270,0	100
15.01.02.	Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	72,3	78,0	0,0	78,0	391,3	502
15.01.03.	Muiden lainojen lyhennykset	191,9	323,7	0,0	323,7	1 078,6	333

Menoarviotilit

Ensimmäinen lisätalousarvio

Momentin 28.20.06. *Sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteiset palvelut* määrärahaa lisättiin 1,96 milj. euroa. Määrärahan uudelleen budjetointi aiheutui aiemmin Valtion IT-palvelukeskuksen toimintamenomomentilla olleen määrärahan osoittamisesta valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskuksen (Valtori) käyttöön vuonna 2014 sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteisten palvelujen hankintaan. Momentilta 28.70.01. *Valtion ICT:n ohjaus ja kehittämi-*

nen vähennettiin 0,45 milj. euroa. Vähennys oli kertaluonteinen siirto momentille 29.40.20. Finto-palvelun kehittämiseen. Momentille 28.70.04. *Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen tietojärjestelmien tietoturvaluus ja varautuminen* lisättiin 2,65 milj. euroa SATU-hankkeen kustannuksiin. Momentilta 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* vähennettiin 2,0 milj. euroa. Määrärahaa siirrettiin toisille momenteille tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen web- tiedonkeruujärjestelmän kehittämiseen, Ilmatieteen laitoksen säätökaverkoston kehittämiseen sekä Sähköisen hallinnon ja Terhikki-rekisterin uudistamishankkeen kustannuksiin. Momentille 28.80.32. *Ylimääräinen määräraha Ahvenanmaan maakunnalle* lisättiin 41 milj. euroa. Kyseessä oli aiemmin budjetoidun määrärahan osittainen uudelleen budjetointi. Momentille 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* lisättiin 8.8 milj. euroa.

Kolmas lisätalousarvio

Momentilta 28.70.20. *Tuottavuuden edistäminen* siirrettiin 0,2 milj. euroa momentille 26.40.01. ulkomaalaisasioiden sähköisen asiointijärjestelmän kehittämiseen. Momentilta 28.80.40. *Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle* vähennettiin 1,5 milj. euroa, koska vuodelta 2013 maksettu arpajaisveron määrä oli ennakoitua pienempi. Momentille 28.90.30. *Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen* lisättiin 8,1 milj. euroa. Lisäys aiheutui pääasiassa virheellisesti maksettujen valtionosuuksien korjauksista.

Määrärahatilit (1000 euroa)	TA 2014	LTA I	LTA III	Yhteensä
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantunt. palkkamenot	21,5			21,5
23.01.22. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta	550,6			550,6
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen	40,0			40,0
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot	39 971,0			39 971,0
28.01.13. Julk. hall. Yht.tietojärj. ja -palv. käyttöönoton tuki	3 031,0			3 031,0
28.01.20 V. alktion kiinteistöstrat. toteutum. ja hall.alan omistajaohjaus	415,0			415,0
28.01.21. VM:n hallinnonalan tuottavuusmääräraha	30,0			30,0
28.01.29. VM:n hallinnonalan arvonnalisäveromenot (A)	79 144,0			79 144,0
28.01.89. Osakk, myyntijärj. ja hankinnat	5 000,0			5 000,0
28.20.03. Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot	891,0			891,0
28.20.06. Sähk.asioinnin ja hallinnon yhteiset palvelut	2 454,0	1 964,0		4 418,0
28.40.01. Valtion aluehallintoviraston toimintamenot	2 579,0			2 579,0
28.40.02. Maistraattien toimintamenot	75,0			75,0
28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet	224,0			224,0
28.50.15. Eläkkeet (A)	4 342 620,0			4 342 620,0
28.50.16. Ylimääräiset eläkkeet (A)	2 200,0			2 200,0
28.50.17. Muut eläkemenot (A)	2 798,0			2 798,0
28.50.63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot	152 418,0			152 418,0
28.50.95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot (A)	24 800,0			24 800,0
28.60.02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (A)	50,0			50,0
28.60.03. Valtion henkilöstöjärjestelyistä aiheutuvat palkkamenot	40,0			40,0
28.60.10. Työturvallisuuden edistäminen	900,0			900,0
28.60.12. Osaamisen kehittäminen	12 328,0			12 328,0
28.60.60. Siirto Koulutusrahastolle (A)	230,0			230,0
28.70.01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen	11 613,0	-450,0		11 163,0
28.70.02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahall. tietojärj	8 652,0			8 652,0
28.70.03. Kansallisen tietualan ohjaus ja kehittäminen	13 000,0			13 000,0
28.70.04. Yht. kunnan elintärk. Toim.tietojärj. Tietoturv. ja varaut.	1 700,0	2 650,0		4 350,0
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen	20 005,0	-1 995,0	-200,0	17 810,0
28.80.30. Ahvenanmaan tasoisuusmaksu	211 206,0			211 206,0
28.80.31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle	25 000,0	-19 700,0		5 300,0
28.80.32. Ylimääräinen määräraha Ahvenanmaan maakunnalle	0,0	41 000,0		41 000,0
28.80.40. Arpajaisveron tuoton palaut. Ahvenanmaan maakunnalle	13 000,0		-1 500,0	11 500,0
28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet	16 995,0			16 995,0

Määrärahatilit (1000 euroa)	TA 2014	LTA I	LTA III	Yhteensä
28.90.22. Kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttaminen	600,0			600,0
28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järj.	8 612 665,0	8 816,0	8 058,0	8 629 539,0
28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (A)	35 028,0			35 028,0
28.90.34. Paikallisten kuntakokeilujen rahoitus	520,0			520,0
28.91.41. Energiaverotuki	302 020,0			302 020,0
28.92.69. Maksut Euroopan unionille (A)	2 015 000,0			2 015 000,0
28.99.87. Pankkiveron tuoton käyttö	133 000,0	32 285,0	6 358,0	171 643,0
28.99.95. Satunnaiset säädosperusteiset menot (A)	300,0			300,0
28.99.96. Ennakoimattomat menot	5 000,0			5 000,0
29.80.16. Ylimääräiset taitelija- ja sanomalehtimieseläkkeet (A)	18 575,0			18 575,0

Tilinpäätöksessä momentin 23.01.03. *Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot* määrärahaa oli käytettävissä 21 tuhatta euroa, joka käytettiin talousarviovuonna. Momentin 23.01.22. *Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminta* määrärahaa oli käytettävissä 0,55 milj. euroa, josta käytettiin talousarviovuonna 75 tuhatta euroa, 476 tuhatta euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015.

Momentin 27.01.23. *Julkisen hallinnon verkkoturvallisuuden edistäminen* määrärahaa oli käytettävissä 40 tuhatta euroa, joka käytettiin talousarviovuonna. Momentin 27.01.29. *Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 6 tuhatta euroa.

Momentilla 28.01.01. *Valtiovarainministeriön toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 42,4 milj. euroa. Määrärahaa käytettiin 38,1 milj. euroa ja vuodelle 2015 siirrettiin 3,49 milj. euroa. Momentilla 28.01.13. *Julkisen hallinnon yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotoista aiheutuvat kulut* määrärahaa oli käytettävissä 6,99 milj. euroa, josta siirrettiin 3,55 milj. euroa käytettäväksi vuodelle 2015. Momentilla 28.01.20. *Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen* oli käytettävissä yhteensä 662 tuhatta euroa, josta käytettiin 386 tuhatta euroa ja 276 tuhatta euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015. Momentilla 28.01.21. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha* käytettävissä oli yhteensä 153 tuhatta euroa, josta käytettiin 123 tuhatta euroa ja vuodelle 2015 siirrettiin 30 tuhatta euroa. Momentin 28.01.29. *Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot* käyttö oli 3,41 milj. euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen lisäystä oli 0,73 milj. euroa. Momentilla 28.01.89. *Suomen Erillisverkot Oy:n pääomittaminen* käytettävissä oli 6,5 milj. euroa, josta käytettiin 1,5 milj. euroa ja 5,0 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015.

Momentin 28.20.03. *Valtiovarain controller –toiminnon toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 1,4 milj. euroa, josta käytettiin 1,0 milj. euroa, 171 tuhatta euroa peruutettiin ja vuodelle 2015 siirrettiin 0,2 milj. euroa. Momentilla 28.20.06. *Sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteiset palvelut* määrärahaa oli käytettävissä 4,0 milj. euroa, josta käytettiin 2,7 milj. euroa ja 1,35 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015.

Momentin 28.40.01. *Aluehallintoviraston toimintamenot* määrärahaa oli käytettävissä 2,9 milj. euroa, josta käytettiin 0,5 milj. euroa, 2,3 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2015. Momentilla 28.40.02. *Maistraattien toimintamenot* 75 tuhatta euroa, joka siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015. Momentin 28.40.03. *Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet* määrärahaa oli käytettävissä 1,1 milj. euroa, josta käytettiin 0,68 milj. euroa ja vuodelle 2015 siirrettiin käytettäväksi 0,44 milj. euroa.

Momentilla 28.50.15. *Eläkkeet* määrärahaa käytettiin yhteensä 4,33 mrd euroa. Momentin 28.50.16. *Ylimääräiset eläkkeet* määrärahaa käytettiin yhteensä 2,0 milj. euroa. Momentilla 28.50.17. *Muut eläkemenot* määrärahan käyttö oli 1,8 milj. euroa. Momentin 28.50.63. *Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot* määrärahaa käytettiin 147,7 milj. euroa. Momentilla 28.50.95. *Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot* määrärahaa käytettiin yhteensä 25,0 milj. euroa.

Momentin 28.60.02. Erikseen budjetoidut palkkamenot 50 tuhannen euron määrärahaa ei käytetty lainkaan talousarviovuonna. Momentin 28.60.12. Osaamisen kehittäminen määrärahaa oli käytettävissä 12,3 milj. euroa, jota ei käytetty lainkaan talousarviovuonna vaan 12,3 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015. Momentin 28.60.60. Siirto Koulutusrahastolle 230 tuhannen euron määrärahasta käytettiin 189 tuhatta euroa.

Momentilta 28.70.01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen määrärahaa oli käytettävissä 28,9 milj. euroa, josta käytettiin 6,0 milj. euroa ja 22,9 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2015. Momentin 28.70.02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät määrärahaa oli käytettävissä oli 6,6 milj. euroa, josta käytettiin 0,78 milj. euroa, 6,5 milj. euroa siirrettiin vuodelle 2015 ja 69,4 milj. euroa peruutettiin. Momentilla 28.70.03. Kansallisen tietoaan ohjaus ja kehittäminen määrärahaa oli käytettävissä 9,0 milj. euroa, josta käytettiin 0,5 milj. euroa ja 8,5 milj. euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015. Momentin 28.70.04. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen tietojärjestelmien tietoturvaluus ja varautuminen määrärahaa oli käytettävissä 4,35 milj. euroa, josta käytettiin 178 tuhatta euroa ja vuodelle 2015 siirrettiin 4,17 milj. euroa. Momentilla 28.70.20. Tuottavuuden edistäminen oli käytettävissä edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat huomioiden yhteensä 127,9 milj. euroa, joka siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015.

Momentin 28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet määrärahaa käytettiin 1,8 milj. euroa, vuodelle 2015 siirrettiin 15,1 milj. euroa ja 4,39 milj. euroa peruutettiin. Momentin 28.90.22. Kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttaminen määrärahasta käytettiin 158 tuhatta euroa ja 485 tuhatta euroa siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015. Momentin 28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen määrärahaa käytettiin talousarviovuonna 8,63 mrd euroa. Momentin 28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta-avustukset määrärahaa käytettiin 33,9 milj. euroa. Momentilla 28.90.34. Paikallisten kuntakokeilujen rahoitus määrärahaa oli käytettävissä 0,52 milj. euroa, josta talousarviovuonna käytettiin 0,1 milj. euroa ja 0,42 milj. siirrettiin käytettäväksi vuodelle 2015.

Momentin 28.92.69. Maksut Euroopan unionille määrärahasta käytettiin 1,98 mrd euroa.

Momentin 28.99.97. Pankkiveron tuoton käyttö 133,0 milj. euron määräraha siirrettiin kokonaisuudessaan käytettäväksi vuodelle 2015. Momentin 28.99.95. Satunnaiset säädöspenrusteiset menot 300 tuhannen euron määräraha jäi käyttämättä kokonaan talousarviovuonna. Momentilla 28.99.96. Ennakoimattomat menot käytettävissä oli yhteensä 14,9 milj. euroa, joka peruutettiin käyttämättömänä.

Momentilla 29.80.16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet määrärahaa käytettiin 18,1 milj. euroa talousarviovuonna.

Edellisen vuoden tilinpäätökseen verrattuna talousarviomenot kasvoivat 15,2 milj. euroa.

Vuonna 2014 talousarviotuloja kertyi 2,5 mrd euroa ja talousarviomenoja 15,4 mrd euroa. Talousarvion toteutuma oli 12,9 mrd euroa alijäämäinen. Talousarviotulot olivat 14,6 milj. euroa arvioitua pienemmät ja talousarviomenot 52,8 milj. euroa arvioitua pienemmät. Tulosten toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääasiassa metallirahatulojen, siirron valtion eläkerahastosta sekä Muiden eläke laitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitysten arvioitua pienemmästä kertymästä. Menojen toteutuminen talousarviota pienempinä johtui pääosin arvioitua pienemmistä kuntien yhdistymisen taloudellisen tuen ja kuntien yhteistoiminta-avustusten sekä toisaalta arvioitua suuremmasta kertymästä rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta saaduista tuloista.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat yhteensä 22,7 milj. euroa, mikä oli 2,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Tämä johtui pääasiassa metallirahatuottojen pienemmästä kertymästä. Vuokratuottoja kertyi 0,97 milj. euroa omaisuuden väliaikaiseen hallintaan liittyen.

Maksullisen toiminnan tuotot olivat 18,3 milj. euroa, jotka olivat edellisenä tilikautena 16,5 milj. euroa.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 67,1 milj. euroa, mikä oli 5,7 milj. euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena. Ostot tilikauden aikana lisääntyivät viime vuoteen verrattuna 0,3 milj. euroa. Varaston lisääntyminen 0,5 milj. eurolla aiheutui eurokolikkovaraston lisääntymisestä. Henkilöstökulut lisääntyivät 1,9 milj. euroa virkaehtosopimuskorotuksista johtuen. Vuokrien osuus väheni edellisestä tilikaudesta 35 tuhatta euroa. Palvelujen ostot lisääntyivät 6,2 milj. euroa edelliseen tilikauteen verrattuna johtuen mm. kasvaneista atk-palveluiden ostoista valtion virastoilta ja laitoksilta. Muut kulut vähenivät 4,2 milj. euroon johtuen ohjelmistojen käyttöoikeusmaksujen kulujen noususta sekä omaisuuden myyntitappiokirjauksista. Sisäiset kulut vähenivät 1,9 milj. euroa aiheutuen yhteisrahoitteisen ICT-toiminnan kulujen vähene- misestä. Poistojen osuus oli 0,3 milj. euroa.

Rahoitustuotot ja -kulut kasvoivat edellisvuodesta nettomääräisesti 12,4 milj. euroa yhteensä 395,9 milj. euroon. Rahoitustuottoja kertyi 6,7 milj. euroa edellisvuotta vähemmän osinko- tulouduksista mm. Suomen Pankista, Pohjoismaiden investointipankista ja Fingrid Oy:stä.

Satunnaiset tuotot ja kulut olivat nettomääräisesti 93,5 milj. suuremmat kuin edellisenä vuonna johtuen satunnaisista kiinteistöluovutuksista saaduista tuotoista.

Siirtotalouden tuottojen 65,9 milj. euron lisääntyminen aiheutui pääosin Valtion eläkera- haston varojen tuloutuksesta budjettitalouteen.

Siirtotalouden kulut olivat yhteensä 15,0 mrd euroa, mikä oli 0,56 milj. euroa enemmän edelliseen tilikauteen verrattuna. Tämä selittyy valtion maksamien eläkkeiden palautuksista. Euroopan unionille maksettavien jäsenmaksujen osuus väheni 45,7 milj. euroa edellisestä vuodesta.

Nettokulut 3,3 milj. euroa veroista ja pakollisista maksuista muodostuvat suoritetuista arvonnäisäveroista, mikä oli 0,4 milj. euroa vähemmän edelliseen tilikauteen verrattuna arvonnäisäverollisten hankintojen volyymin pienentymisestä.

Tilikauden kulujäämä väheni edellisvuodesta 168,7 milj. euroa 12,8 mrd euroon, mikä selittyy maksetuista eläkkeistä.

1.7.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma on 3,05 mrd euroa, mikä on 12,0 milj. euroa suurempi kuin tilikaudella 2013. Muutos johtuu pitkä- ja lyhytaikaisten saamisten kasvamisesta.

Vastaavaa

Kansallisomaisuus oli 852 tuhatta euroa kuten edellisenäkin tilikautena.

Käyttöomaisuuden aineettomien hyödykkeiden osuus väheni muista pitkävaikutteisista menoista johtuen viimevuodesta 0,6 milj. euroa. Aineellisten hyödykkeiden osuus kasvoi viime vuodesta 0,16 milj. euroa johtuen väliaikaisesti hallinnoitavasta kiinteistöomaisuudesta, joka siirretään myöhemmin Senaatti-kiinteistöille.

Käyttöomaisuusarvopapereiden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten lisäys viime vuodesta oli 0,1 milj. euroa.

Vaihto-omaisuuden määrä väheni viime vuodesta 2,9 milj. euroa 2,8 milj. euroon, johtuen eurokolikkovaraston vähenemisestä.

Pitkäaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 24,8 milj. euroa, johtuen Senaatti-kiinteistöille myönnettyjen lainojen pienentymisestä.

Lyhytaikaiset saamiset vähentyivät viime tilikaudesta 9,8 milj. euroa, mikä johtui pääosin muiden lyhytaikaisten saamisten sekä ennakkomaksujen pienentymisestä.

Vastattavaa

Taseen vastattavaa puolella oman pääoman ryhmässä pääoman siirrot vähentyivät 24,0 milj. euroa viime tilikauteen verrattuna. Oman pääoman määrä kasvoi 7,0 milj. euroa viime vuodesta.

Vieraan pääoman ryhmässä olevalla talousarvion ulkopuolisen valtion rahaston yhdystilillä oli vuoden lopussa saldoa 2,0 milj. euroa, kun sitä viime tilinpäätöksessä oli 1,4,2 milj. euroa. Ostovelat lisääntyivät viime vuodesta 1,2 milj. euroa. Siirtovelkojen osuus väheni viime tilikaudesta 0,7 milj. euroa. Vieraan pääoman määrä kasvoi yhteensä 3,6 milj. euroa viime vuodesta.

1.8 Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Ministeriön sisäistä valvontaa toteutetaan normaaliin toimintaan sisältyvänä organisaation kaikilla tasoilla mm. tarkoituksenmukaisten toimintaprosessien ja työnjaon, toimintojen kontrollirutiinien, dokumentoinnin, koulutuksen sekä tiedonkulun avulla. Tietojärjestelmät ja ohjesäännöt palvelevat sisäisen valvonnan toteutusta. Sisäisen valvonnan organisoinnista on säädetty ministeriön taloussäännössä. Ministeriön virkamiesjohdon ohella osastojen ja yksiköiden päälliköt vastaavat vastuualueensa valvonnasta ja tarkastusten suorittamisesta. Jokainen työntekijä vastaa oman työnsä laadusta ja tuloksellisuudesta toimenkuvansa ja tulos- ja kehityskeskusteluissa sovittujen tavoitteiden mukaisesti.

Sisäisen valvonnan onnistumista on käsitelty ministeriön ylimmän virkamiesjohdon ja osastojen ja yksiköiden välisissä vuosittaisissa tulossopimusneuvotteluissa.

Ministeriön sisäisen valvonnan ja siihen kuuluvan riskienhallinnan arvioidaan toimivan toiminnan laajuuteen ja laatuun sekä niihin liittyviin riskeihin nähden asianmukaisesti.

1.9 Arviointien tulokset

Vuonna 2014 ei toteutettu ulkoisia arviointeja.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

Valtiovarainministeriöllä ei ole ollut kertomusvuonna havaittuja väärinkäytöksiä, rikoksia. Vuonna 2014 ei tehty kuntarakennelain 41 §:n mukaisen selvitysavustuksen takaisinperintäpäätöksiä.

2 Tilinpäätöslaskelmat ja niiden liitteenä annettavat tiedot

2.1 Talousarvion toteutumalaskelma

Valtiovarainministeriön talousarvion toteutumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2014	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	0,00	150 484	150 484,32	0,00	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	0,00	150 484	150 484,32	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	1 850 552 915,92	2 010 292 054	1 995 692 224,56	-14 599 829,11	99 %
12.28.25. Metallirahatulot	13 727 801,63	25 000 000	15 038 171,66	-9 961 828,34	60 %
12.28.50. Siirto valtion eläkerahastosta	1 678 298 078,13	1 732 000 000	1 728 242 094,73	-3 757 905,27	100 %
12.28.51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset	131 636 578,92	152 418 000	147 781 697,06	-4 636 302,94	97 %
12.28.87. Tulot rahoitusmarkkinoiden vakauttamisesta	0,00	17 000 000	20 947 512,44	3 947 512,44	123 %
12.28.93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen	920 770,00	2 500 000	2 308 695,00	-191 305,00	92 %
12.28.99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	5 379 656,49	2 478 831	2 478 831,10	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	20 590 030,75	78 895 223	78 895 222,57	0,00	100 %
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	402 612 522,70	416 907 052	416 907 051,87	0,00	100 %
13.01.04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	19 675 757,72	19 982 531	19 982 530,52	0,00	100 %
13.01.09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot	18 831 784,90	25 187 118	25 187 117,71	0,00	100 %
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	17 104 980,08	51 737 404	51 737 403,64	0,00	100 %
13.03.01.1. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	17 104 980,08	51 737 404	51 737 403,64	0,00	100 %
13.04.01. Osuus Suomen Pankin voitosta	227 000 000,00	180 000 000	180 000 000,00	0,00	100 %
13.05.01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	120 000 000,00	140 000 000	140 000 000,00	0,00	100 %
15. Lainat	72 252 708,74	80 032 986	80 032 985,74	0,00	100 %
15.01.02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	72 252 708,74	80 032 986	80 032 985,74	0,00	100 %
TULOARVIOTILIT YHTEENSÄ	2 325 418 147 36	2 507 382 576	2 492 782 746,49	-14 599 829,11	99 %

Pääluokan, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaaji	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen		Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot		
			käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytetty vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	0,00	572 075	96 446,49	475 629,00	572 075,49	0,00	96 446,49	475 629,00	475 629,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2V)	0,00	21 472	21 472,49	0,00	21 472,49	0,00	21 472,49	0,00	0,00
23.01.22. Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitys toiminta (S3V)	0,00	550 603	74 974,00	475 629,00	550 603,00	0,00	74 974,00	475 629,00	475 629,00
27. Puolustusministeriön hallinnonala	313 139,59	6 092	6 092,02	0,00	6 092,02	0,00	39 665,94	39 665,94	0,00
27.01.23. Julkisen hallinnon verkkovälikäytöksen edistäminen (S3V)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	39 665,94	39 665,94	0,00
27.01.29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	313 139,59	6 092	6 092,02	0,00	6 092,02	0,00	0,00	0,00	0,00
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	15 412 099 404,90	15 479 175 116	15 198 719 757,92	228 132 078,38	15 426 851 836,30	52 323 279,20	291 103 751,12	58 426 456,27	424 565 233,28
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (S2V)	38 823 000,00	39 971 000	35 635 389,96	4 335 610,04	39 971 000,00	0,00	2 452 565,01	38 087 954,97	4 335 610,04
28.01.01.1. Toimintamenot	37 973 000,00	39 121 000	35 635 389,96	3 485 610,04	39 121 000,00	0,00	1 602 565,01	37 237 954,97	3 485 610,04
28.01.01.1.1. VM palkat ja palkkiot		39 121 000	27 206 147,80	0,00	27 206 147,80	0,00	0,00	27 206 147,80	
28.01.01.1.2. VM muut menot			8 808 770,31	3 485 610,04	12 294 380,35	0,00	1 602 565,01	10 411 335,32	3 485 610,04
28.01.01.1.3. EU-tulot ja menot			-39 500,62	0,00	-39 500,62	0,00	0,00	-39 500,62	
28.01.01.1.4. Siirtyvän omaisuuden väliaikainen hallinta			-464 631,87	0,00	-464 631,87	0,00	0,00	-464 631,87	
28.01.01.1.7. JHTT Julkisen hallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunta			124 604,34	0,00	124 604,34	0,00	0,00	124 604,34	
28.01.01.2. Muut toimintamenot	850 000,00	850 000	0,00	850 000,00	850 000,00	0,00	850 000,00	850 000,00	850 000,00
28.01.01.2.1. Kehittämis- ja koulutus toiminta	850 000,00	850 000	0,00	850 000,00	850 000,00	0,00	850 000,00	850 000,00	850 000,00
28.01.13. Julkisen hallinnon yhteisten tietojärjestelmien käyttöönottoista aiheutuvat kulut (S3V)	3 521 000,00	3 031 000	0,00	3 031 000,00	3 031 000,00	0,00	3 955 247,39	1 439 603,00	5 546 644,39
28.01.20. Valtion kinteistöstrategian toteuttaminen (S2V)	415 000,00	415 000	139 447,79	275 552,21	415 000,00	0,00	246 937,17	386 384,96	275 552,21
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2V)	616 000,00	30 000	0,00	30 000,00	30 000,00	0,00	123 449,89	123 449,84	30 000,00
28.01.29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	3 336 081,49	3 408 955	3 408 954,50	0,00	3 408 954,50	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	5 000 000,00
28.01.89. Suomen Erillisverkot Oy:n pääomittaminen (S3V)	8 000 000,00	5 000 000	0,00	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	1 500 000,00	1 500 000,00	5 000 000,00

Päätöksen numero, momentti ja tilijohdon nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen		Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2014	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.20.03. Valtiovaraincontrolleri-toiminnon toimintamenot (SV)	1 089 000,00	891 000	687 720,05	203 279,95	891 000,00	0,00	514 965,22	1 405 965,22	1 031 411,99	203 279,95
28.20.03.1. VVC palkat ja palkkiot		891 000	687 720,05	0,00	687 720,05	0,00	0,00	891 000,00	687 720,05	0,00
28.20.03.2. VVC muut menot			0,00	203 279,95	203 279,95	0,00	514 965,22	514 965,22	348 691,94	203 279,95
28.20.06. Sähköisen asioinnin ja hallinnon yhteiset palvelut (ZV)		4 035 060	2 680 773,18	1 354 286,82	4 035 060,00	0,00	0,00	4 035 060,00	2 680 773,18	1 354 286,82
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot (SV)	1 427 628,00	2 579 000	247 628,15	2 331 371,85	2 579 000,00	0,00	277 720,41	2 856 720,41	525 348,56	2 331 371,85
28.40.02. Maistraattien toimintamenot (SV)	0,00	75 000	0,00	75 000,00	75 000,00	0,00	0,00	75 000,00	0,00	75 000,00
28.40.03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (SV)	774 000,00	224 000	97 555,04	126 444,96	224 000,00	0,00	902 410,64	1 126 410,64	682 275,25	444 135,39
28.50.15. Eläkkeet (A)	4 206 277 167,75	4 342 620 000	4 330 532 122,52	0,00	4 330 532 122,52	12 087 877,48				
28.50.15.1. Valtion, kunnan, seurakunnan, yksityisen palveluksen perusteella myönnetty eläkkeet, kuntoutustuet ja perhe-eläkkeet sekä valtionapulaiden, liikelaitosten ja liiketoimintaa harjoittavien valtion virastojen ja laitosten vastaavat eläkkeet	4 182 931 997,10	4 317 310 000	4 307 882 424,05	0,00	4 307 882 424,05	9 427 575,95				
28.50.15.2. Kansanedustajain eläkkeet ja perhe-eläkkeet	12 813 198,22	12 680 000	12 722 812,77	0,00	12 722 812,77	-42 812,77				
28.50.15.3. Valtion eläketurvan piiriin kuuluville henkilöille myönnetty kuntoutusetuudet	1 799 715,71	3 000 000	1 555 737,22	0,00	1 555 737,22	1 444 262,78				
28.50.15.4. Korvaus kunnalliselle eläkelaitokselle	8 732 256,72	9 630 000	8 371 148,48	0,00	8 371 148,48	1 258 851,52				
28.50.16. Ylimääräiset eläkkeet (A)	2 394 891,59	2 200 000	2 011 441,09	0,00	2 011 441,09	188 558,91				
28.50.16.1. Ylimääräiset eläkkeet	2 391 014,27	2 191 000	2 007 510,49	0,00	2 007 510,49	183 489,51				
28.50.16.2. Eduskunnan kansliatoimikunnan ylimääräiset eläkkeet (EK) (enintään)	3 877,32	9 000	3 930,60	0,00	3 930,60	5 069,40				
28.50.17. Muut eläkkeet (A)	2 604 977,23	2 798 000	1 805 034,04	0,00	1 805 034,04	992 965,96				
28.50.17.2. Korvaus Nokia Oy:lle	7 834,96	50 000	1 014,72	0,00	1 014,72	48 985,28				
28.50.17.3. Korvaus Vapo Oy:lle	339 617,44	500 000	330 258,40	0,00	330 258,40	169 741,60				
28.50.17.4. Korvaus Vammass Oy:lle	39 522,77	300 000	58 284,81	0,00	58 284,81	241 715,19				
28.50.17.5. Korvaus Lapua Oy:lle	79 945,91	300 000	154 372,31	0,00	154 372,31	145 627,69				
28.50.17.6. Muut korvaukset	0,00	20 000	0,00	0,00	0,00	20 000,00				
28.50.17.7. Eläkeoikeuksien pääomien siirrot Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmään	2 138 056,15	1 628 000	1 261 103,80	0,00	1 261 103,80	366 896,20				

Päätöksen, momentin ja tilijohdon numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen		Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2014	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.50.63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemeno (A)	129 733 124,35	152 418 000	147 710 631,21	0,00	147 710 631,21	4 707 368,79				
28.50.95. Muiden eläkelaitosten valtion puolesta maksamien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakkoiden kor- komenot (A)	19 139 951,59	24 800 000	25 044 322,09	0,00	25 044 322,09	-244 322,09				
28.60.02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (A)	0,00	50 000	0,00	0,00	0,00	50 000,00				
28.60.12. Osaamisen kehittäminen (S3V)	0,00	12 328 000	0,00	12 328 000,00	12 328 000,00	0,00	12 328 000,00	0,00	0,00	12 328 000,00
28.60.60. Siirto Koulutusrahastolle (A)	135 234,00	230 000	188 868,00	0,00	188 868,00	41 132,00				
28.70.01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (S3V)	13 610 000,00	11 163 000	374 850,40	10 788 149,60	11 163 000,00	0,00	17 779 038,98	28 942 038,98	6 014 638,27	22 927 400,71
28.70.02. Valtion talous- henkilö- ja toimii- lahallinnon tietojärjestelmät (S3V)	17 496 757,00	6 552 271	78 300,00	6 473 971,00	6 552 271,00	0,00	43 425,00	6 595 696,00	78 300,00	6 517 396,00
28.70.03. Kansallisen tietotalon ohjaus ja kehittäminen (S3V)	9 000 000	9 000 000	472 677,83	8 527 322,17	9 000 000,00	0,00	0,00	9 000 000,00	472 677,83	8 527 322,17
28.70.04. Yhteiskunnan elintärkeiden toimi- tojen tietojärjestelmien tietoturvalli- suus ja varautuminen (S3V)	4 350 000	4 350 000	177 574,92	4 172 425,08	4 350 000,00	0,00	0,00	4 350 000,00	177 574,92	4 172 425,08
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen (S3V)	40 705 000,00	17 810 000	0,00	17 810 000,00	17 810 000,00	0,00	110 125 000,00	127 935 000,00	0,00	58 515 000,00
28.90.20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähanke (S3V)	15 352 821,00	14 208 830	1 799 151,97	12 409 678,03	14 208 830,00	0,00	9 930 230,09	24 139 060,09	4 669 607,75	15 079 452,34
28.90.20.1. SADe-ohjelman hanke	11 671 821,00	7 212 830	676 017,80	6 537 812,20	7 212 830,00	0,00	1 600 169,96	8 813 999,96	1 710 803,30	7 103 196,66
28.90.20.2. Kuntien informaatiotek- nologian kehittämishanke	1 000 000,00	5 995 000	1 122 142,70	4 872 857,30	5 995 000,00	0,00	1 200 159,55	7 195 159,55	2 322 302,25	4 872 857,30
28.90.20.3. Muu julkisen hallinnon tietohallintoyhteistyö	2 681 000,00	1 000 000	991,47	999 008,53	1 000 000,00	0,00	7 129 900,58	8 129 900,58	636 502,20	3 103 398,38
28.90.22. Kunta- ja palvelurakennemuutosten toteuttaminen (S3V)	600 000,00	600 000	157 837,54	442 162,46	600 000,00	0,00	338 812,08	938 812,08	454 279,96	484 532,12
28.90.22.1. Muuostukihankkeet	400 000,00	400 000	156 979,53	243 020,47	400 000,00	0,00	216 964,81	616 964,81	373 944,34	243 020,47
28.90.22.2. Viestintä ja kenttätyö kunnissa	200 000,00	200 000	858,01	199 141,99	200 000,00	0,00	121 847,27	321 847,27	80 335,62	241 511,65
28.90.30. Valtionosuus kunnille peruspalvelu- jen järjestämiseen (A)	8 676 001 810,00	8 629 539 000	8 629 502 931,00	0,00	8 629 502 931,00	36 069,00				
28.90.30.1. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen	8 656 001 810,00	8 609 539 000	8 609 502 931,00	0,00	8 609 502 931,00	36 069,00				
28.90.30.2. Harkinnanvarainen val- tionosuuden korotus (EK) (enintään)	20 000 000,00	20 000 000	20 000 000,00	0,00	20 000 000,00	0,00				
28.90.31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki ja kuntien yhteistoiminta- avustukset (A)	64 356 283,66	35 028 000	33 901 728,67	0,00	33 901 728,67	1 126 271,33				
28.90.31.1. Yhdistymisavustukset	19 928 000,00	10 410 000	10 410 000,00	0,00	10 410 000,00	0,00				

Päätöksen, momentin ja tilijaoittelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen		Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2014	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
28.90.31.2. Valtionosuuksien vähentämisen korvaaminen	43 222 586,00	20 418 000	20 417 334,00	0,00	20 417 334,00	666,00				
28.90.31.3. Investointi- ja kehittämishankkeiden tuki (ennen v. 2008 voimassa olleen kuntajakolain (1677/2005) mukaan)	359 400,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00				
28.90.31.4. Kuntajakolain mukaiset selvityskustannukset ja kuntien esiselvitykset (EK) (enintään)	789 398,48	4 000 000	3 069 293,37	0,00	3 069 293,37	930 706,63				
28.90.31.5. Kaupunkiseutuseelvitykset (EK) (enintään)	56 899,18	200 000	5 101,30	0,00	5 101,30	194 898,70				
28.90.34. Paikallisten kuntakokkeilujen rahoitus (S3V)		520 000	102 175,79	417 824,21	520 000,00	0,00	520 000,00	102 175,79	417 824,21	
28.92.69. Maksut Euroopan unionille (A)	2 027 689 677,24	2 015 000 000	1 981 962 642,18	0,00	1 981 962 642,18	33 037 357,82				
28.92.69.1. Arvonlisäveropohjaan perustuvat maksut	285 341 511,47	292 000 000	283 643 939,10	0,00	283 643 939,10	8 356 060,90				
28.92.69.2. Bruttokansantuloon perustuvat maksut	1 624 708 068,77	1 587 000 000	1 561 834 808,04	0,00	1 561 834 808,04	25 165 191,96				
28.92.69.3. Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävään maksuhelpoituksen rahoitus	117 640 097,00	136 000 000	136 483 895,04	0,00	136 483 895,04	-483 895,04				
28.99.87. Pankkivieron tuoton käyttö (S2V)	133 000 000,00	133 000 000	0,00	133 000 000,00	133 000 000,00	0,00	266 000 000,00	0,00	266 000 000,00	
28.99.95. Satunnaiset säädosperusteiset menot (A)	0,00	300 000	0,00	0,00	0,00	300 000,00				
28.99.96. Ennakoimattomat menot (S3V)	5 000 000,00	5 000 000	0,00	5 000 000,00	5 000 000,00	0,00	14 913 949,24	0,00	10 000 000,00	
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	17 912 237,54	18 575 000	18 093 139,69	0,00	18 093 139,69	481 860,31				
29.80.16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (A)	17 912 237,54	18 575 000	18 093 139,69	0,00	18 093 139,69	481 860,31				
29.80.16.1. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden sekä niihin liittyvien perhe-eläkkeiden maksaminen	17 016 915,35	17 560 000	17 281 001,57	0,00	17 281 001,57	278 998,43				
29.80.16.2. Uudet taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (EK) (enintään)	895 322,19	1 015 000	812 138,12	0,00	812 138,12	202 861,88				
Määrärahatiliyhteensä	15 430 324 782,03	15 498 328 283	15 216 915 436,12	228 607 707,38	15 445 523 143,50	52 805 139,51	291 143 417,06	58 562 568,70	425 040 862,28	

Valtiovarainministeriön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy	Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)										
	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Vuoden 2014 valtuudet				Talousarvio- menot 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve myöhempi- nä vuosina	Määräraha- tarve yhteensä
		Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty						
28.90.20.1. SADE-ohjelman hankkeet	0	5 000	0	5 000	0	0	0	0	0	0	0
Vuonna 2014 käytettävissä olleet valtuudet	0	5 000	0	5 000	0	0	0	0	0	0	0
YHTEENSÄ	0	5 000	0	5 000	0	0	0	0	0	0	0

2.2 Tuotto- ja kululaskelma

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1. - 31.12.2014		1.1. - 31.12.2013	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	18 288 336,92		16 552 778,40	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	973 634,48		1 440 153,01	
Muut toiminnan tuotot	<u>3 409 722,81</u>	22 671 694,21	<u>1 923 274,28</u>	19 916 205,69
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	352 549,31		654 501,25	
Varastojen lisäys (-) tai vähennys (+)	2 964 701,53		2 443 864,00	
Henkilöstökulut	31 633 320,26		29 685 036,14	
Vuokrat	4 380 660,87		4 415 332,27	
Palvelujen ostot	22 867 874,79		16 680 323,22	
Muut kulut	4 231 731,74		4 873 588,07	
Poistot	342 197,95		454 661,02	
Sisäiset kulut	<u>351 578,80</u>	<u>-67 124 615,25</u>	<u>2 217 287,51</u>	<u>-61 424 593,48</u>
JÄÄMÄ I		-44 452 921,04		-41 508 387,79
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	395 876 144,43		402 612 547,77	
Rahoituskulut	<u>-3 747,11</u>	395 872 397,32	<u>-19 142 522,48</u>	383 470 025,29
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	94 246 063,93		1 794 913,88	
Satunnaiset kulut	<u>1 067 179,08</u>	<u>95 313 243,01</u>	<u>0,00</u>	<u>1 794 913,88</u>
JÄÄMÄ II		446 732 719,29		343 756 551,38
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot				
Ulkopuolella olevista valtion rahastoista	1 746 000 000,00		1 680 000 000,00	
Muut tuotot	<u>6 076,03</u>	1 746 006 076,03	<u>114 352,00</u>	1 680 114 352,00
Kulut				
Kunnille	8 498 845 682,94		8 580 190 281,00	
Kuntayhtymille	1 169 307,00		1 138 836,00	
Sosiaaliturvarahastoille	188 868,00		135 234,00	
Elinkeinoelämälle	248 426,84		821 192,67	
Rahoitus- ja vakuutuslaitoksille	1 805 034,04		2 604 977,23	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	107 920 086,00		106 867 384,00	
Yliopistoille	295 716,57		0,00	
Maksetut eläkkeet	4 349 009 900,23		4 222 881 126,60	
Kotitalouksille	1 555 737,22		1 799 715,71	
Euroopan unionille	1 981 962 642,18		2 027 689 055,87	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	21 070,00		20 650,00	
Talousarvion ulkopuol. oleville valtion rahastoille	757 905,27		1 701 921,87	
Muut kulut	54 108 231,00		51 720 820,00	
Kulujen palautukset	<u>-934 118,92</u>	<u>-14 996 945 488,37</u>	<u>-1 190 389,93</u>	<u>-14 996 380 805,02</u>
JÄÄMÄ III		-12 804 206 693,05		-12 972 509 901,64
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	150 484,32		0,00	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-3 415 046,52</u>	<u>-3 264 562,20</u>	<u>-3 649 221,08</u>	<u>-3 649 221,08</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u><u>-12 807 471 255,25</u></u>		<u><u>-12 976 159 122,72</u></u>

2.3 Tase

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2014		31.12.2013	
VASTAAVAA				
KANSALLISOMAISSUUS				
Rakennusmaa- ja vesialueet	100 913,00		100 913,00	
Rakennukset	639 913,00		639 913,00	
Muu kansallisuusomaisuus	<u>111 600,96</u>	852 426,96	<u>111 600,96</u>	852 426,96
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	0,00		0,00	
Muut pitkävaikutteiset menot	<u>684 395,90</u>	684 395,90	<u>1 026 593,85</u>	1 026 593,85
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Maa- ja vesialueet	1 892 223,80		2 716 825,60	
Rakennusmaa- ja vesialueet	853 525,48		460 044,54	
Rakennukset	12 460 817,79		12 089 910,98	
Rakennelmat	591 998,99		376 436,17	
Rakenteet	<u>0,00</u>	15 798 566,06	<u>1,00</u>	15 643 218,29
KÄYTTÖMAISSUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	420 283 872,10		420 285 364,73	
Liikelaitosten peruspääomat	672 751 705,85		672 751 705,85	
Liikelaitoksiin muun oman pääoman ehdoin sijoitetut pääomat	<u>1 530 384 788,23</u>	<u>2 623 420 366,18</u>	<u>1 531 905 341,73</u>	<u>2 624 942 412,31</u>
		2 639 903 328,14		2 641 612 224,45
KÄYTTÖMAISSUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET YHTEENSÄ				
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS				
VAIHTO-OMAISSUUS				
Valmiit tuotteet/Tavarat	<u>2 824 800,00</u>	2 824 800,00	<u>5 789 501,53</u>	5 789 501,53
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset	<u>364 535 342,72</u>	364 535 342,72	<u>339 686 184,46</u>	339 686 184,46
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	42 897,97		2 887,10	
Siirtosaamiset	903 825,50		513 680,45	
Muut lyhytaikaiset saamiset	24 431 237,86		28 971 887,15	
Ennakkomaksut	<u>14 417 319,01</u>	39 795 280,34	<u>20 104 335,70</u>	49 592 790,40
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISSUUS YHTEENSÄ				
		407 155 423,06		395 068 476,39
VASTAAVAA YHTEENSÄ				
		<u><u>3 047 911 178,16</u></u>		<u><u>3 037 533 127,80</u></u>

VALTIOVARAINMINISTERIÖN TASE

	31.12.2014		31.12.2013	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	6 317 603 119,73		6 317 603 119,73	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	-3 406 772 330,54		-3 268 403 853,41	
Pääoman siirrot	12 814 243 000,93		12 837 790 645,59	
Tilikauden tuotto-/kulu jäämä	<u>-12 807 471 255,25</u>	2 917 602 534,87	<u>-12 976 159 122,72</u>	2 910 830 789,19
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ		2 917 602 534,87		2 910 830 789,19
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Talousarvion ulkop. olevat valtion rahastojen yhdystilit	2 037 971,95		1 142 741,85	
Ostovelat	6 972 556,65		5 778 368,01	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	700 986,17		679 405,69	
Edelleen tilitettävät erät	565 371,53		522 612,56	
Siirtovelat	6 311 611,99		7 044 301,50	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>113 720 145,00</u>	<u>130 308 643,29</u>	<u>111 534 909,00</u>	<u>126 702 338,61</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		130 308 643,29		126 702 338,61
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>3 047 911 178,16</u>		<u>3 037 533 127,80</u>

2.4 Liitetiedot

Liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen

Aineellisten käyttöomaisuushyödykkeiden osalta tilikaudella jatkuivat viime vuosien tapaan kiinteistöomaisuuden siirrot Senaatti-kiinteistöille.

Valtiovarainministeriössä tehtiin organisaatiomuutos 1.12.2013, jonka mukaisesti ministeriön jakamattomien menojen toimintayksikköön kuuluvalla Euroalueen kriisiryhmälle perustettiin oma toimintayksikkö, Euroalueen vakausyksikkö, mutta kirjanpitoon toteutus tehtiin vasta 1.1.2014 alkaen.

Valtiovarainministeriön hallinnonalalle on perustettu 1.1.2014 lukien uusi kirjanpitoyksikkö (KPY 320) Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori, jonka tehtävänä on asetuksen mukaan tuottaa ja kehittää perustietotekniikka- ja tietojärjestelmäpalveluja sekä sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalveluja. Tehtävien ja toimintojen siirtoihin on varattu laissa määritelty 1.1.2014 alkava kahden vuoden siirtymäaika. Ensimmäiset toimintosiirrot virastoista ja laitoksista Valtoriin tehtiin 1.3.2014 samalla kun asetus tuli voimaan. Samasta ajankohdasta alkoi myös palvelukeskuksen varsinainen palvelutuotanto.

Vuoden 2013 alusta valtiovarainministeriölle siirtyi valtiokonttorista valtion eläkkeiden hoitaminen. Tämän myötä siirtyi hoidettavaksi talousarvion momentit 28.50.15. Eläkkeet, 28.50.16. Ylimääräiset eläkkeet, 28.50.17. Muut eläkemenot, 28.50.63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot, 28.50.95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot ja 29.80.16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet. Näille momenteille budjetoidut menot ovat yhteensä 4 543 411 000 euroa vuonna 2014. Vastaavasti tulopuolelta siirtyi tulomomentit 12.28.50. Siirto valtion eläkerahastosta, 12.28.51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset, 13.01.09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot. Näiden tuloarviot ovat yhteensä 1 909 605 118 euroa vuonna 2014.

2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi

Valuutta	Kurssi 31.12.2014
JPY	145,23
USD	1,2141
CHF	1,2024
DKK	7,4453
NOK	9,0420
RUB	72,3370
BRL	3,2207
GBP	0,7789
SEK	9,3930

Valtiovarainministeriöllä oli ulkomaan valuutan määräisiä eriä, joita Euroopan keskuspankki ei noteeraa, seuraavasti:

Noteeraamaton valuutta	Kurssi 31.12.2014
SDR	0,838001

3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen

Valtiovarainministeriön tilinpäätös on laadittu noudattaen talousarviolakia ja -asetusta sekä valtiovarainministeriön ja Valtiokonttorin määräyksiä ja ohjeita. Tilinpäätöksessä käytetyt arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät ovat talousarvioasetuksen 66 a - g §:n mukaisia.

4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä

Valtiovarainministeriöllä ei ole aikaisempiin vuosiin kohdistuvia korjauksia.

5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätös-
vuoden tietojen kanssa

Valtiovarainministeriöllä ei ole tarvetta esittää selvityksiä koskien edellisen vuoden tietoja.

6. Selvitys tilinpäätös-
vuoden jälkeisistä olennaisista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa

Valtiovarainministeriössä tehdään organisaatiomuutos 1.1.2015, jonka mukaisesti budjettiosastolta siirryy Talousohjauksen yksikkö (TY 3000310200) henkilöstö- ja hallintopolitiikkaosastolle uudeksi Talouspalveluiden kehittämis- ja ohjausyksiköksi (TY 3000500600) sekä kansantalousosastolta siirryy Rakenneyksikkö (TY 30003300300) budjettiosastolle uudeksi Rakenneyksiköksi (TY 3000310800).

Valtiovarainministeriön yhteydessä toiminut talousarvion ulkopuolinen rahasto, Valtion vakuusrahasto lakkautettiin 31.12.2014.

Vuoden 2015 alussa astuu voimaan uusi luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisintarkkailua koskeva lainsäädäntö. Se on osa pankkiunionin luomisen toista vaihetta, jossa kriisintarkkailua koskeva päätöksentekovalta on säädetty uudelle EU:n kriisintarkkailuneuvostolle ja jäsenvaltioihin perustettaville kriisintarkkailuviranomaisille. Suomessa kriisintarkkailuviranomaisena toimintansa käynnistää vuoden 2015 aikana uusi Rahoitusvakuusvirasto (KPY 315), joka toimii valtiovarainministeriön hallinnonalalla itsenäisenä ja riippumattomana viranomaisena.

Valtiovarainministeriö hoitaa viraston tehtäviä siihen saakka kunnes virasto on toimintakykyinen. Rahoitusvakuusviraston tehtäviin kuuluu myös talletusuojarahaston ja kriisintarkkailurahaston kartuttaminen toimialalta perittävin maksuin. Lisäksi viraston toimintamenot katetaan toimialalta perittävillä hallintomaksuilla. Rahoitusvakuusvirasto vahvistaa maksut ja antaa niihin liittyvät tarkemmat ohjeet vuoden 2015 aikana.

Rahoitusvakuusviraston (RVV) yhteyteen perustetaan talousarvion ulkopuolinen rahasto, Rahoitusvakuusrahasto (RVR), joka koostuu kahdesta eri segmentistä, Kriisintarkkailurahastosta (KRR) sekä Talletusuojarahastosta (Talsu).

Valtiovarainministeriöstä siirryy tehtäviä sekä virkamiehiä valtioneuvoston kansliaan 1.3.2015 toimintansa aloittavaan valtioneuvoston hallintoyksikköön (VNHY). Valtiovarainministeriöstä siirtyvistä suurin on virastopalvelut, jonka vuoksi myös mm. toimitilavuokrien maksaminen tapahtuukin maaliskuusta 2015 alkaen VNHY:stä.

Liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2014	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot								
						Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
12.28.25. Metallirahatulot	16 502 492,60	31 050 000	18 242 380,82	-12 807 619,18	59 %									
	2 774 690,97	6 050 000	3 204 209,16	-2 845 790,84	53 %									
Nettotulot	13 727 801,63	25 000 000	15 038 171,66	-9 961 828,34	60 %									
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	17 104 980,08	51 737 404	51 737 403,64	0,00	100 %									
	0,00	0	0,00	0,00	0 %									
Nettotulot	17 104 980,08	51 737 404	51 737 403,64	0,00	100 %									
Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2013	Talousarvio 2014 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2014 määrärahojen käyttö vuonna 2014	siirto seuraavalle vuodelle	Tilinpäätös 2014	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käyttö vuonna 2014 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle					
28.01.01. Valtiovarainministeriön toimintamenot	41 059 101,62	40 987 000	37 503 043,80		41 838 653,84			39 955 608,81						
	2 236 101,62	1 016 000	1 867 653,84		1 867 653,84			1 867 653,84						
Nettomenot	38 823 000,00	39 971 000	35 635 389,96	4 335 610,04	39 971 000,00	0,00	2 452 565,01	38 087 954,97	4 335 610,04					
28.40.01. Aluehallintoviraston toimintamenot	1 427 628,00	12 579 000	247 628,15		2 579 000,00			525 348,56						
	0,00	10 000 000	0,00		0,00			0,00						
Nettomenot	1 427 628,00	2 579 000	247 628,15	2 331 371,85	2 579 000,00	0,00	277 720,41	525 348,56	2 331 371,85					
28.40.02. Maistraattien toimintamenot	0,00	75 000	0,00		75 000,00			0,00						
	0,00	0	0,00		0,00			0,00						
Nettomenot	0,00	75 000	0,00	75 000,00	75 000,00	0,00	0,00	0,00	75 000,00					

Liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Pääloukan ja momentin numero ja nimi	Talousarvio (TA + LTA:t)	Ylitys	Ylitys %
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	24 800 000,00	244 322,09	1
28.50.95. Muiden ekäkelaitosten valtion puolesta maksumien eläkemenojen ja valtiolle maksamien ennakoiden korkomenot	24 800 000,00	244 322,09	1
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ	24 800 000,00	244 322,09	1

Liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala		78 895 222,57
<i>Vuosi 2012</i>		78 723 949,24
28.70.20. Tuottavuuden edistäminen	69 420 000,00	
28.90.20.3. JHS-suositukset ja muu yhteinen julkisen tietohallinnon kehittäminen	4 390 000,00	
28.99.96. Ennakoimattomat menot	4 913 949,24	
<i>Vuosi 2013</i>		171 273,33
28.01.21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha	0,05	
28.20.03.2. VVC muut menot	171 273,28	
PÄÄLUOKAT YHTEENSÄ		78 895 222,57
Vuosi 2012		78 723 949,24
Vuosi 2013		171 273,33

Liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2014	2013
Henkilöstökulut	25 891 868,60	24 685 886,44
Palkat ja palkkiot	25 726 486,64	24 640 079,94
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	165 381,96	45 806,50
Henkilösivukulut	5 741 451,66	4 999 149,70
Eläkekulut	5 051 751,87	4 462 901,07
Muut henkilösivukulut	689 699,79	536 248,63
YHTEENSÄ	31 633 320,26	29 685 036,14
Johdon palkat ja palkkiot	1 862 415,47	1 765 404,66
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	3 704,73	69 614,50
Johto	2 838,28	3 344,50
Muu henkilöstö	866,45	66 270,00

Liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kirjanpitoyksikössä yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta.

Vähäiset käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
125-126 Koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %
127 Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20	0 %

¹⁾ Jos kyseessä on substanssipoisto, sarakkeeseen merkitään -

Valtion kiinteistövarallisuuden väliaikaisen hallinnan takia kulkee VM:n kautta omaisuusryhmissä 112, 120-123, 125,128, 130 ja 150 edelleensirrettävää omaisuutta, joka ei sisälly käyttöomaisuuskirjanpitoon eikä poistolaskennan piiriin. Valtaosa siirrettävästä omaisuudesta on tarkoitus siirtää valtiovarainministeriöstä Senaatti-kiinteistöille. Liikelaitoslaki edellyttää, että niissä tapauksissa, joissa siirron vastaanottaja on valtion liikelaitos (kuten Senaatti-kiinteistöt), omaisuus on arvioitava käypään arvoonsa.

Liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tälle liitteelle raportoitavia poistoja.

Liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2014	2013	Muutos 2014-2013
Korot euromääräisistä saamisista	20 191 228,35	38 507 567,69	-18 316 339,34
Osingot	231 737 403,64	244 104 980,08	-12 367 576,44
Liikelayritysten voiton tuloutukset	140 000 000,00	120 000 000,00	20 000 000,00
Muut rahoitustuotot	3 947 512,44	0,00	3 947 512,44
RAHOITUSTUOTOT YHTEENSÄ	395 876 144,43	402 612 547,77	-6 736 403,34
Rahoituskulut	2014	2013	Muutos 2014-2013
Korot euromääräisistä veloista	1 793,36	19 142 460,99	-19 140 667,63
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	1 946,75	0,00	1 946,75
Muut rahoituskulut	7,00	61,49	-54,49
RAHOITUSKULUT YHTEENSÄ	3 747,11	19 142 522,48	-19 138 775,37
NETTO	395 872 397,32	383 470 025,29	12 402 372,03

Liite 9: Talousarviotaloudesta annetut lainat

Sektori	Lainapääoma 31.12.2014	Lisäys 2014	Vähennys 2014	Lainapääoma 31.12.2013	Pääomamuutos 2014-2013
Yritykset ja asuntoyhteisöt	364 535 342,72	105 027 944,00	80 178 785,74	339 686 184,46	24 849 158,26
Yritykset	364 535 342,72	105 027 944,00	80 178 785,74	339 686 184,46	24 849 158,26
- Julkiset yritykset	364 535 342,72	105 027 944,00	80 178 785,74	339 686 184,46	24 849 158,26
- Yksityiset yritykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Asuntoyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahalaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuutuslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Julkisyhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Paikallishallinto	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Sosiaaliturvarahastot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Maatilatalouden harjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
- Muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palkansaajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Omaisustulojen ja tulonsiirtojen saajakotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Laitoskotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valtionkirkot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ulkomaat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Euroopan unioni	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut maat ja kansainväliset järjestöt	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
YHTEENSÄ	364 535 342,72	105 027 944,00	80 178 785,74	339 686 184,46	24 849 158,26

Liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2014					31.12.2013		
	Kappale- määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Omistussuus %	Myyntioikeuksien alareaja %	Saadut osingot*	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet								
Aktia Oyj	20 341	4 748,22	77 719,26			26 225,62		77 265,14
Elisa Oyj	19 855	448 921,55	74 074,26			204,12		3 645,00
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Arsenal Oy	51 161 496		417 803 624,73	78,95		51 711 178,02		417 803 624,73
Hansel Oy	15 869		13 344 876,86	100,00	66,7			13 344 876,86
Tietokarhu Oy ¹⁾	44 025		7 640 600,00	100,00				7 640 600,00
Tietokoulun Talo Oy	2 000		67 275,17	20,00	66,7	768 000,00		67 275,17
Tyttökoulu Talon Oy	46		77,37	25,99				77,37
HAUS kehittämiskeskus Oy	1 000		3 671 435,20	100,00				3 671 435,20
Euroopan rahoitusvakausväline ERV	51 097 174		510 971,74	1,80		9 775 802,70		510 971,74
Fingrid Oyj	1 382		392 568 388,39	41,56		41 167 375,32		392 568 388,39
Huoneisto- ja kiinteistöosakkeet								
Asunto-osakkeet			2 402 528,11	100,00		0,00		2 402 528,11
Kiinteistöosakkeet			831 275,35	100,00		0,00		831 275,35
			1 571 252,76					1 571 252,76
Pääomatodistukset								
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 31.12.1993	2		0,00					0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 31.12.1993	1		0,00					0,00
Säästöpankkien Keskus-Osake-Pankki 30.12.1994	1		0,00					0,00
Muut osuudet								
Anuukar Ky			0,00					1 946,75
			0,00					1 946,75
OSAKKEET JA OSUUDET YHTEENSÄ	51 181 839		420 283 872,10			51 737 403,64		420 285 364,73

¹⁾ osakkeiden tuottama äänivalta 80 %
Lisäksi saatu Suomen Pankin voitonjoutusta 180 000 000,00 euroa.

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2014	Kirjanpitoarvo 31.12.2013
Liikelaitos	672 751 705,85	672 751 705,85
Senaatti-kiinteistöt	672 751 705,85	672 751 705,85
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	1 530 384 788,23	1 531 905 341,73
Senaatti-kiinteistöt	1 530 384 788,23	1 531 905 341,73
YHTEENSÄ	2 203 136 494,08	2 204 657 047,58

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Myönnetty takaukset ja takuut

Sektorit	31.12.2014	31.12.2013	Muutos 2014-2013
Julkiset yritykset			
Vuoden 2013 neljäs lisätalousarvio (835/2013)			
Nammo Vihtavuori Oy ²⁾	25 000 000	0	25 000 000
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988) (EV 340/2010 vp - HE 333/2010 vp) (VM/428/02.04.06/2011)			
Vuoden 2013 ensimmäinen lisätalousarvio (473/2013)			
Hansel Oy ³⁾	50 000 000	65 000 000	-15 000 000
Laki valtion lainanannosta ja valtiontakauksesta (449/1988) Vuoden 2009 toinen lisätalousarvio (737/2009)			
Stiftelsen för Svenska Teatern i Helsingfors (teatterirakennuksen peruskorjaus) ⁴⁾	14 700 000	22 900 000	-8 200 000
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön perustamiseen liittyvistä järjestelyistä (442/1998)			
Laki valtion erityisrahastoyhtiön luotto- ja takaustoiminnasta (445/1998, muut. 526/2001)			
Finnvera Oyj	2 545 897 441	1 055 418 155	1 490 479 286
Ulkomaat			
Eduskunnan päätös perustuslain 82 §:n 2. mom. mukaisesti antaa suostumuksensa sille, että valtioneuvosto voi vastavakuuksia vaatimatta antaa omavelkaisen valti- ontakauksen Suomen Pankille Kansainväliselle valuuttarahastolle (IMF) annettavien lainojen vakuudeksi (EV 36/2010 vp - HE 9/2010 vp) (EP 734/2012 - HE 147/2012 vp)			
Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) ⁵⁾	7 920 000 000	7 660 000 000	260 000 000
Asetus Pohjoismaiden Investointipankille annetun valtion takauksen korottamisesta (222/1991) ja 10/1994 talousarviosarja			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin Baltian maiden yrityksille myönnettävien luottojen valtiontakauksista (897/1992)			
Asetus Pohjoismaiden Investointipankin ympäristöinvestointilainojen valtiontakauk- sesta, talousarviosarja n:o 7/96. TA 2002			
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	355 232 458	387 387 454	-32 154 996
Laki Euroopan rahoitusvakausvälineelle annettavista valtiontakauksista (668/2010, muutossäädös 1060/2011 muut. 2 §:ää) (HE 150/2011 vp) VN:n tiedonanto EK:lle 30.11.2010 (VNT 2/2010 vp) VN:n tiedonanto EK:lle 23.5.2011 (VNT 1/2011 vp)			
Euroopan rahoitusvakausväline (ERVV) ⁶⁾	6 614 195 436	6 225 516 852	388 678 584
Laki valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta (449/1988)			
Pietarisäätiö	10 256 469	10 998 858	-742 390
Vuoden 2001 lisätalousarvio mom. 28.82.89.			
Suomen Vientiluotto Oyj	34 428 148	34 549 475	-121 327
TAKAUKSET JA TAKUUT YHTEENSÄ	17 569 709 951	15 461 770 794	2 107 939 158

¹⁾ Liitteellä aiempina vuosina ilmoitettu liikelaitoksen (Senaatti-kiinteistöt) osuus on poistettu. Liikelaitoksen lainat ovat sen omassa taseessa ja taseen ulkopuoliset vastuut esitetään hallituksen vuosikertomuksen luvussa 4 valtion liikelaitosten taseen ulkopuoliset vastuut.

²⁾ Takauksen saajan nimi on korjattu viime vuodesta (Eureco Vihtavuori Oy). Takausmäärä perustuu Valtiokonttorin ylläpitämään Kota-järjestelmästä saatavaan tietoon varainhoitovuoden lopussa valtiota tosiasiallisesti rasittavista takausvastuista. Tästä syystä vertailuvuoden takausmäärä poikkeaa viime vuonna ilmoitetusta takausmäärästä.

³⁾ Takausmäärä perustuu Valtiokonttorin ylläpitämään Kota-järjestelmästä saatavaan tietoon varainhoitovuoden lopussa valtiota tosiasiallisesti rasittavista takausvastuista. Tästä syystä vertailuvuoden takausmäärä poikkeaa viime vuonna ilmoitetusta takausmäärästä.

⁴⁾ Takauksen saajan nimi korjattu viime vuodesta (Nya Teaterhusaktiebolag i Helsingfors).

⁵⁾ Korjattu virheelliseen tietoon perustunut vertailuvuoden takausmäärä oikeaksi. Muutos edellisvuoden vastuumäärään johtuu valuuttakurssimuutoksista.

⁶⁾ Eduskunnan hyväksymien ERVV takauksien enimmäisarvo pääomineen ja ylitakauksineen 31.12.2014 oli 13,974 mrd euroa (2§, 222/2012). Taulukon luku viittaa varainhoitovuoden lopussa valtiota tosiasiallisesti rasittavaan takausvastuuseen. Korjattu virheelliseen tietoon perustunut vertailuvuoden takausmäärä oikeaksi.

⁷⁾ Tällä liitteellä aiemmin esitetyt tiedot Suomen EU:n vakausjärjestelystä johtuvat lainasitoumuksista Islannin ja Kreikan valtioille on jätetty pois tältä liitteeltä, koska ne eivät ole takaus- tai takuvastuita. Sen sijaan ne kuuluvat tilinpäätöksen liitteelle 6. Tiedot löytyvät Valtiokonttorin tilinpäätöstiedoista ja Hallituksen vuosikertomuksesta.

Liite 12: Valtiontakaukset ja -takuit sekä muut monivuotiset vastuut

Myönnetyt takaukset ja takuut valuutoittain

Sisältävät ulkomaanrahan määräisiä valtiontakauksia:

Takauksen saaja	Valuutta 31.12.2014	Kurssi 31.12.2014	Valuuttamääräi- nen takauskanta 1.1.2014	Valuuttamääräi- nen muutos 2014	Valuuttamääräi- nen takauskanta 31.12.2014
Finnvera Oyj	SEK	9,3930	2 000 000 000	0	2 000 000 000
Finnvera Oyj	USD	1,2141	912 085 511	-911 485 511	600 000
Finnvera Oyj	NOK	9,0420	3 300 000 000	-800 000 000	2 500 000 000
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	CHF	1,2024	1 172 280	-178 336	993 944
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	DKK	7,4453	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	GBP	0,7789	0	0	0
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	JPY	145,23	185 702 400	-28 569 600	157 132 800
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	RUB	72,3370	18 355 968	3 142 656	21 498 624
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	BRL	3,2207	37 338 199	-1 216 136	36 122 063
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	USD	1,2141	315 267 091	-59 566 958	255 700 133
Pohjoismaiden Investointipankki (NIB)	SEK	9,3930	108 385 920	0	108 385 920
Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF)	SDR	0,838001	7 660 000 000	260 000 000	7 920 000 000
Suomen Vientiluotto Oyj	JPY	145,23	5 000 000 000	0	5 000 000 000

Valuutta	Vasta-arvo	Jakauma %	Tilinpäätös- päivän kurssi
Euro (EUR)	8 889 806 401	50,60	1
Erityiset nosto-oikeudet (SDR)	7 920 000 000	45,08	0,838001
Sveitsin frangi (CHF)	826 633	0,00	1,2024
Tanskan kruunu (DKK)	0	0,00	7,4453
Englannin punta (GBP)	0	0,00	0,7789
Japanin jeni (JPY)	35 510 107	0,20	145,23
Norjan kruunu (NOK)	276 487 503	1,57	9,0420
Venäjän rupla (RUB)	297 201	0,00	72,3370
Brasilian real (BRL)	11 215 594	0,06	3,2207
Yhdysvaltojen dollari (USD)	211 102 984	1,20	1,2141
Ruotsin kruunu (SEK)	224 463 528	1,28	9,3930
YHTEENSÄ	17 569 709 951	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	4 403 838,02	4 350 000,00	4 590 000,00	4 843 000,00	4 843 000,00	18 626 000,00
YHTEENSÄ	4 403 838,02	4 350 000,00	4 590 000,00	4 843 000,00	4 843 000,00	18 626 000,00

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2014	Määräraha- tarve 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä*
Kansainvälinen jälleerakennus- ja kehityspankki IBRD ¹⁾						967 383 247,00
Kansainvälinen rahoitusyhtiö IFC ²⁾						0,00
Kansainvälinen investointitakauslaitos MIGA ³⁾						7 631 991,00
Euroopan investointipankki EIB ⁴⁾						3 098 617 500,00
Pohjoismaiden Investointipankki NIB ⁵⁾						1 088 100 000,00
Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiö NEFCO ⁶⁾						22 264 600,00
Euroopan neuvoston kehityspankki CEB ⁷⁾						62 039 000,00
Euroopan vakausmekanismi EVM ⁸⁾						11 143 880 000,00
MUUT SOPIMUKSET JA SITOUMUKSET YHTEENSÄ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	16 389 916 338,00

* Kyse on kansainvälisille rahoituslaitoksille sopimuksen mukaan vaadittaessa maksettavista (callable capital) ja maksetuista (paid in) pääomaosuuksista, joihin Suomi on sitoutunut allekirjoittaessaan jäsenyys sopimuksen. Laskettu 31.12.2014 valuuttakurssilla (1,2141)

¹⁾ IBRD Annual Report 2013. Maksettu (paid in) osuus 61 691 788 €, tilanne 30.6.2014 (USD)

²⁾ IFC Annual Report 2013. Maksettu (paid in) osuus 12 928 919 €, tilanne 30.6.2014 (USD)

³⁾ MIGA Annual Report 2013. Maksettu (paid in) osuus 1 788 156 €, tilanne 30.6.2014 (USD)

⁴⁾ EIB Annual Report 2013. Maksettu (paid in) osuus 276 373 650 €, tilanne 31.12.2013 (€)

⁵⁾ NIB vuosikertomus 2013. Maksettu (paid in) osuus 74 400 000 €, tilanne 31.12.2013 (€)

⁶⁾ NEFCO vuosikertomus 2013. Maksettu (paid in) osuus 22 264 600 €, tilanne 31.12.2013 (€)

⁷⁾ CEB Annual Report 2013. Maksettu (paid in) osuus 7 747 000 €, tilanne 31.12.2013 (€)

⁸⁾ EVM Euroopan vakausmekanismi. Maksettu (paid in) osuus 1 437 920 000 €, tilanne 31.12.2014 (€)

callable capital *

967 383 247

0

7 631 991

3 098 617 500

1 088 100 000

22 264 600

62 039 000

11 143 880 000

Liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Valtiovarainministeriöllä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Liite 14: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Nimi	Taseen loppusumma tai varojen määrä	Organisaation toiminta-alue tai varojen käyttötarkoitus
Rahastot		
Valtion vakuusrahasto	3 089 244,52	Valtion vakuusrahasto on talousarvion ulkopuolinen valtion rahasto, jonka tehtävänä on turvata talletuspankkien vakaa toiminta (Laki valtion vakuusrahastosta 379/1992).

Liite 15: Velan muutokset

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tälle liitteelle raportoitavia velan muutoksia.

Liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tällä liitteellä raportoitavaa velkaa.

Liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Valtiovarainministeriöllä ei ole kirjanpitoyksikkönä tällä liitteellä raportoitavaa tietoa.

3 Allekirjoitukset

Tilinpäätös on hyväksytty Helsingissä 13.3.2015.

Antti Rinne
Valtiovarainministeri

Paula Risikko
Liikenne- ja kuntaministeri

Päivi Räsänen
Sisäministeri, tulliasiat

Lenita Toivakka
Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri,
EU:n budjettineuvostoasiat

Martti Hetemäki
Valtiosihteeri kansliapäällikkönä

Tilintarkastajan merkintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä

/ 2015.
